گفتوگۆی داستانی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ

هەینی 22.11.2013

دەرسیم دیبەگەیی

Darsim2006@hotmail.com

دوای نووسین و بڵاوکردنەوەی بابەتی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو؟)، کە وەڵامێک بوو بۆ نامیلکەیەکی پڕ لە هەڵە و چەواشەکارییانەی مێژووی خەباتی کۆمەڵێک قارەمانی سزا دراو بە سزای مەرگ لە زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، کە لەلایەن نەریمان مەجید لەژێر ناوی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا نووسراوە. سەرەتا نووسینەکەم لە چەند ماڵپەڕێکی ئەلکترۆنی و فەیسبووک بڵاوکرایەوە، دواتریش لە پێنج بەش لە پێنج ژمارەی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ (6152، 6153، 6154، 6155، 6157)ی ڕۆژانی (13، 14، 15، 16، 19ی ئابی 2013)دا بڵاوکرایەوە.
نەریمان مەجید، بۆ وەڵامدانەوەی نووسینەکەم چەندین لاپەڕەی لەژێر ناوی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی)دا لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، ژمارەکانی (6162، 6163، 6164، 6165)، ڕۆژانی (25/26/27/28-8-2013)دا پڕکردۆتەوە، کە گوایە وەڵامی منی داوەتەوە، کەچی دووبارە چەندین هەڵەی دیکەی کردووە، دووبارە پەنای بۆ چەواشەکاری و شێواندنی ئەو داستانە بردووە و لە هەندێ شوێنی نووسینەکەیدا درێژدادڕی زۆری پێوە دیارە. لێرەدا هەوڵ دەدەم خاڵ بە خاڵی نووسینەکانی ئەو بەبێ چاککردنەوەی هەڵەکانی لە خوارەوە وەکو خۆی بنووسمەوە، دواتریش لەژێر هەر خاڵێکدا، وەڵامی بدەمەوە.

وەڵامی بەشی یەکەمی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی):

نەریمان دەڵێ: (وشەی نەشیاوی خستۆتە پاڵ من بەناوی (چەواشەکردنو درۆو دوور لەڕاستیو چەندین وشەی تر کە لێرەدا ناموێ قسەی لەسەر بکەم) گوایە من ئەم شتانەم لەخۆمەوە نووسیوەو خۆم کردووە بەپاڵەوانی چیرۆکەکەو ویستومە خەباتی کۆمەڵێک تێکۆشەر بدزم بیکەم بە خەبات و تێکۆشانی خۆم).
بەر لە هەموو شتێک لە نووسینەکەم کە لە کوردستانی نوێ بڵاوکراوەتەوە، وشەی درۆ، دزی و بوختانم بەکار نەهێناوە کە لەسەر داوای کوردستانی نوێ لادران. دواتر کە نەریمان ئەو وشانەی باسکردووە، دەبوایە ئاماژە بە ناوی ماڵپەڕەکە یان پەیژی فەیسبووکم بکات کە لەوێ ئەو وشانەم بەکارهێناوە.
بەڵێ دووبارەی دەکەمەوە کە ناوبراو چەواشەکاری و شێواندنی مێژووی ئەنجام داوە، پەنای بۆ ناڕاستی بردووە، بەڵێ ویستوویەتی خەباتی کۆمەڵێک تێکۆشەر کە ژمارەیان تێکڕا بەلای کەمەوە نزیکەی (58) کەسێک دەبێت، بکات بە خەباتی ئەو (10) شەهیدەی بازیان، لەکاتێکدا کە ئەوان نە خاوەنی بیرۆکەکە و نە پلاندانەر و نەخشەدانەری شکاندنی ئەو زیندانە بووینە، بەڵکو تەنیا بەشێک بووینە لە پرۆسەی جێبەجێکردنی هەوڵەکە کە تێکڕای ژمارەی زیندانییەکان ئەوکات (42) کەس بووە لەکاتی شکاندنی زیندان لە شەوی (2.6.1981)دا. ئەگەر نەریمان ژمارەی زیندانییەکانی ئەو شەوەی نەزانیوە، با ڕاستییەکە بڵێ، خۆ ئەگەر زانیویەتی و باسی ناکات و پرۆسەی شکاندنەکە تەنیا لەو (10) شەهیدە و بەرزانی عومەر عەلی و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری) قەتیس دەکاتەوە، ئەوە هەم بە هەڵەدا چووە و هەم شێواندنی ڕاستییە مێژووییەکان و دەست بەسەر داگرتنی خەباتی هاوڕێکانی دیکەیە بۆ ئەو (10) شەهیدەی بازیان و دوو شەهیدەکەی دیکە. ئەگەر نەریمان ئاگادار بووەو دڵنیایە لەوەی کە ئەو (10) شەهیدەی بازیان هەر بە گەیشتنیان بە ژووری سێدارەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردۆتەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە، بۆ لە هەر سێ نووسینەکەی پێشووی خۆیدا باسی ئەوەی نەدەکرد کە لە کوێی گوێ لێبووە یان کێ بۆی باسکردووە کە ئەوان خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ و پلاندانەر و نەخشەدانەری ئەو نەبەردییە بووینە؟

نەریمان دەڵێ: (من ئەم بابەتەم لەساڵی 5.6.2000 لەکوردستانی نوێ بڵاوکردۆتەوە).
ئەو دەربڕینەی نەریمان هەڵەیە مادام ئەو ڕۆژ، مانگ و ساڵەکەی نووسیوە، بۆیە دەبوایە بەمشێوەیە بنووسێ: (من ئەم بابەتەم لە ڕێکەوتی 5.6.2000دا لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ بڵاوکردۆتەوە).

نەریمان نووسیویێتی: (دەرسیم دەڵێ چەواشەکار ئەگەر چەواشەکار بومایە بەدڵسافیو دڵپاکی خۆم نوسخەیەکم بۆ نەدەنارد).
سەرەتا لەو ڕستەیەدا کەس نازانێ کامە و هەتا کوێ قسەی منە و لە کوێ بۆ کوێ قسەی نەریمانە، چونکە لێرەدا خوێنەر وادەزانێ تەواوی ڕستەی نێو دوو کەوانەکە هی منە، کە لە ڕاستیدا تەنیا (چەواشەکار) قسەی منە! دواتر دڵنیام ئەگەر ناوبراو بیزانیبایە ناردنی ئەو نامیلکەیە ئەو نووسینە (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو)ی بەدوادا دێت، هەرگیز ئەو نامیلکەیەی نەدەنارد و زۆریش پەشیمانە لە ناردنی. با لێرەوە نەریمان و خوێنەرانیش ئاگادار بکەمەوە کە ئەوەی تا ئێستا لە (هەوڵێکی سەرنەکەوتووی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و دوو قارەمان) و (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو؟)، کە یەکەمیان لە ئەنجامی پشتگوێ خستنی مافەکانی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و شەهید مەردانی برای وەکو زیندانی سیاسی نووسراوە، ئەوەی دووەمیشیان وەڵامێکە بۆ چەواشەکاری و شێواندنی مێژووی کۆمەڵێک تێکۆشەر و قارەمان لەلایەن نەریمان مەجید لە نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)، کە ئەو تێکۆشەرانە هەموویان لە سێدارە دراون، ئەگینا هێشتا لەسەر چۆنییەتی بیرکردنەوە و نەخشەو پلان داڕشتنی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ و کارکردن لەپێناوی بە ئەنجام گەیاندنی ئەو هەوڵەم نەنووسیوە، کە لە داهاتوودا هەوڵدەدەم نامیلکەیەک یان پەرتووکێک بنووسم و ئەو دوو بابەتەشم دەکەم بە بەردی بناغە و چوارچێوەی نامیلکەکەم یان پەرتووکەکەم.

نەریمان، نووسیویێتی: (دەرسیم نووسینەکەی لەژێر ناوی (هەوڵێکی سەرنەکەوتووی شکاندنی زیندانی موسڵو دوو قارەمان) بەقسەی ئەم بێت هەموو ئەوانەی بەشداربوون لەداڕشتنو جێبەجێکردنی پرۆسەکەدا شایانی باس نین تەنها ئەو (دوو قارەمانە) نەبێت ڕەنگە مەبەستی شەهیدان (جەمیل ئەحمەدی ئامۆزایو تەحسین ڕەحمانی) برای بێت کە بەلای منەوە شەهید بوون گەورەترین پلەوپایەی مرۆڤایەتییە ئیتر بۆ هەندێکیان قارەمان بنو هەندێکیشیان باس نەکرێن).
پێم وایە نەریمان بەئەنقەست ناوەڕۆک و مەبەستی بابەتەکەم دەگۆڕێت، چونکە هەر کەسێک بە وردی بابەتەکە بخوێنێتەوە لەوە تێدەگات کە لە ئەنجامی بێبەشکردنی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و شەهید مەردانی برای لە مافەکانیان وەکو زیندانی سیاسی و شەهیدێک و لەپێناوی گەڕاندنەوەی مافەکانیان نووسراوە، کە لە پەرەگرافێکی ئەو نووسینەدا هاتووە: (ئەوەی جێگەی داخەو هانی دام کە تا ڕادەیەکی زۆریش بە درەنگەوە ئەو یادە نهێنییە بۆ یەکەم جار ئاشکرا بکەم ئەوەیە کە لە مانگی دووی ساڵی (2010)دا، برادەرێکی ئەنوەر قادر عەلی پوورزام بە ڕێکەوت کاتێک کە لە بەغدا دەبێت لەپێناوی جێبەجێکردنی کارەکانی خۆی و ئەنوەری پوورزامدا بۆئەوەی ئەوانیش وەکو هەر زیندانییەکی سیاسی سەردەمی ڕژێمی سەدام پشتگیرییان بدەنێ تاوەکو موچەیەکی مانگانەیان وەکو ئەو زیندانییانەی تر کە ئەو مووچەیان بۆ بڕاوەتەوە بۆ ببڕنەوە، چاوی بە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس دەکەوێت و یەکتر دەناسنەوە. دوای گفتوگۆکردنی نێوان هەردوو هاوڕێی زیندان، فازڵ یوسف بۆ هاوڕێکەی ئەنوەری پوورزام باسی ئەوە دەکات کە لە دەزگای زیندانییە سیاسییەکان (مؤسسة السجناء السياسيين) لە بەغدا پێیان گووتووە: ئێمە ناتوانین پشتگیری ئەوەت بدەینێ کە تۆ زیندانییەکی سیاسی بوویت، چونکە تۆ لەسەر کێشەیەکی کۆمەڵایەتی گیراوی).
نەریمان هەر بەوەشەوە ناوەستێت، بەڵکو بوختانی ئەوەش دەداتە پاڵم کە گوایە تەنیا دوو شەهید بە قارەمان دەزانم و شەهیدەکانی دیکە کە بەشدار بووینە لە داڕشتن و جێبەجێکردنی نەبەردییەکەدا شایانی باس نین. ئەوانە هەمووی لێکدانەوەی چەوتی نەریمانن، چونکە مەبەست لەو دوو قارەمانە مەردان یوسف شێخ ئەلیاس و فازڵ یوسف شێخ

ئەلیاسی برایەتی. خۆ ئەگەر مەبەستم لە شەهیدان جەمیل و تەحسین بوایە نە شەرمم دەکرد و نە مافی کەسێکی دیکەشم پێشێل دەکرد و ناوەکانیانم دەهێنا کە نووسینەکەم بۆ ئەوانە، هەروەها هەر شەهیدێک ئامادەبێت بە دەستی خۆی پەتی سێدارە بخاتە گەردنی خۆی، بەدڵنیایی و بەبێ جیاوازی بیروباوەڕ، نەتەوە و ئایین بە قارەمانی دەزانم.

نەریمان دەڵێ: (زیاد لەبیست کۆستەر لەخزمو کەسوکاری ئەو دە شەهیدە بەڕێکەوتین بۆ موسڵ دوای نیوەڕۆی 1.6.1981 ڕۆیشتینە (مواجهە)یان ئەوەی بینیومانە براو خزمو کەسە نزیکەکانی خۆمان بووە، ئیتر نە براو نە ئامۆزای (دەرسیم)م بینیوەو نە ناسیومن، چونکە بەنووسینەکەی (دەرسیم)دا دیارە ئەوان لەنێوان 20و26.5.1981 شەهید کراون).
نازانم مەبەستی نەریمان لەوە چییە کە لە ڕۆژی (1.6.1981)دا لە یەکەم دیدەنی و سەردانی خۆیدا بۆ زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، براو ئامۆزای منی نەدیووە؟ ئەو قسەیەی نەریمان نەکردنی باشتر بوو، چونکە پێویست نەبوو باسی بکات کە خۆم باسی ئەوەم کردووە یەکەمیان لە شەوی (20/21-5-1981)دا لە سێدارە دراوە و دووەمیشیان لە ڕێکەوتی (26.5.1981)دا گوللە باران کراوە. ئەو لە شوێنێک باسی لۆژیک (منطق) دەکات کە مانای ژیربێژی یان ژیرانە دەگەیەنێت، بەڵام بەگوێرەی لۆژیک نابوایە باسی ئەوە بکات کە ئەو لەو ڕۆژەدا ئەو دوو شەهیدەی نەبینیووە مادام لە نووسینەکەی خۆمدا باسم کردووە کە ئەوان بەر لە جێبەجێکردنی نەبەردی شکاندنی زیندانەکە لە سێدارە درابوون. ئەوە سەرەڕای ئەوەی کە تۆزێک خوارتر نووسیویێتی: (ئەو شەهیدانەی لای ئێمە هەموویان بەیەکەوە بوون لە ژوورێکدا تەنانەت مواجهەکەشیان جیاواز بووە لەگەڵ شەهیدەکانی خزمو کەسوکاری تۆدا). بەدڵنیایی دەڵێم ئەو قسەیەی نەریمان زۆر دوورە لە ڕاستی، بەڵام دواتر و لە خوارەوە وەڵامی دەدەمەوە کە گوایە ژوور و دیدەنی (13) کەسەکەی بازیان جیاواز بووە. بەڵام با وا دابنێین کە قسەکەی ناوبراو ڕاستە و (13) کەسەکەی بازیان کە دواتر (10) کەسیان شەهید کران و لە سێدارە دران، هەم ژوورەکەیان و هەم دیدەنیشیان جیاواز بووە، باشە بۆ لە خۆی ناپرسی ئەی کەواتە چۆن دەکرێ و ڕێی تێدەچێت کە لە ڕۆژی (1.6.1981)دا کەسانێکی دیکە ببینێ لەکاتێکدا کە خۆی باسی ئەوەی کردووە هەم ژووریان و هەم دیدەنییان جیاواز بووە، ئەوە با جارێ لەوە بگەڕێین کە ئەوان لەو ڕۆژەدا لە ژیاندا نەمابوون؟ ئایە ئەوە دەربڕینێکی لۆژیکانەیە، کە نەریمان ئەوانی لەو ڕۆژەدا نەدیوە کە بە بۆچوونی ئەو هەم ژوور و هەم ڕۆژی دیدەنییان جیاواز بووە؟

نەریمان دەڵێ: (من خۆمو کاک سەلاح-م کە ئێستا لەژیاندا ماوە لەگەڵ مام ئەحمەدی حەبەو خاڵۆم گوێمان شل کردبوو بۆ (بابانو سەباح) باسی هەوڵی شکاندنی زیندانەکەیان دەکرد وتیان (لەگەڵ چەند سەجانێکی کوردی ئێزدی ڕێککەوتووین (مشارو گوریسو دەمانچەی بێدەنگیان بۆ هێناوین بەو مەرجەی کەسەکانیان) واتە کاتێک 1/6 ئێمە دەچینە مواجهەیان پارەیان بۆ کۆبکەینەوە تا ئەوانیش بیدەن بەو کوردە ئێزدییانە ئیتر کە دەمانچەیان نەهێناوە کەی تاوانی منە خۆ ڕەنگە بۆ ئەوەی ئێمە قەناعەت پێبکەن ئەوەیان وتبێت. ئەو شەهیدانەی لای ئێمە هەموویان بەیەکەوە بوون لە ژوورێکدا تەنانەت مواجهەکەشیان جیاواز بووە لەگەڵ شەهیدەکانی خزمو کەسوکاری تۆدا).
ئەوەی نەریمان لە سەرەوەدا نووسیویێتی شتێکی نوێیە و لەلایەک ئەو لە هیچ کام لە نووسینەکانی (چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا ..! 1.6.1981)، کە لە لاپەڕە (5)ی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، ژمارە (2164)، ڕۆژی دووشەممە، ڕێکەوتی (5.6.2000)دا بڵاوکراوەتەوە، دواتریش پاش (7) ساڵ ئەو نووسینەی بە دەستکارییەوە لە شێوەی نامیلکە لەژێر ناوی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا لە چاپ داوە، بە تاکە وشەیەک و بەهیچ شێوەیەک ئاماژەی بەوە نەداوە کە ئەوان ڕاستەوخۆ لە دەمی شەهیدەکان گوێبیستی هەوڵی شکاندنی زیندان بووبن، کەواتە ئەوەی ئەمڕۆکە و لەمەودوای ئەو تەنیا بۆ پینەکردنی ناڕاستییەکانی پێشوویەتی، بۆیە پێم وایە خوێنەر بەئاسانی هەستی پێ دەکات و دەزانێ بۆ پێشتر باسی ئەوەی نەکردووە کە خۆی گوێی لە شەهیدان بابان و سەباح بووە کە باسی هەوڵی شکاندنی زیندانی موسڵ-یان بۆ کردوون، کەچی ئێستاکە هاتووە و باسی

دەکات؟ لەلاکەی دیکەوەش نەریمان لە لاپەڕەکانی (13-14)ی نامیلکەکەی نووسیویێتی: (ئەوەبوو ڕۆژی 1.6.1981 کە ڕۆیشتنە مواجهەیان زۆرمان لا سەیر بوو داوای پارە و پێڵاوی سوکیان لێ کردین، پێمان وتن ئێوە مانگێکی تر ئیعدام ئەکرێن وتیان خواکەریمە کێ ئەڵێ عەفو ناکرێین)، کاتێک کەسانێک پێیان سەیر بووبێت زیندانییەکانی ژووری سێدارە داوای پارە و پێڵاوی سووکیان کردبێت، هەروەها ئەو کەسانە لە شەهیدەکانیان پرسیبێت کە ئەوان پارە و پێڵاوی سووکیان بۆ چییە مادام مانگێکی دیکە لە سێدارە دەدرێن؟ شەهیدەکانیش لە وەڵامدا تەنیا ئەوەندەیان وتبێ خوا کەریمە کێ دەڵێ عەفو ناکرێن. ئەو گفتوگۆیەی نێوانیان دەیسەلمێنێ کە نووسینەکەی نەریمان بێ بناغەیە و جێگای باوەڕ نییە، هەروەها ئەوەی کە گوایە خۆی گوێی لە شەهیدەکان بووە و باسی هەوڵەکەیان بۆیان کردووە، دروستکراوی نەریمان خۆیەتی. خۆ ئەگەر بەڕاستی شەهید بابان و سەباح باسی شکاندنی زیندانەکەیان بۆ مام ئەحمەد و خاڵۆی نەریمان کردبێ، بۆ ئەوان بەلایانەوە سەیر دەبوو کە زیندانییەکانی بازیان داوای پارە و پێڵاوی سووکیان لێکردوون؟

نەریمان لە هەردوو نووسینی ئاماژە پێکراو لە سەرەوەدا (کوردستانی نوێی ژمارە (2164) و شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) باسی هێنانی گوریسی نەکردووە بۆ ناو زیندان، کەچی دوای خوێندنەوەی نووسینەکەی من باسی هێنانی گوریسیشی کردووە، کە دڵنیاشم ئەو نازانێ هۆکاری هێنانی گوریس بۆ ناو زیندان چییە، ئەگەر خۆم بۆی باس نەکەم.

ئەو لێرەدا شتی نوێی دیکەش باس دەکات، کە لە هیچ شوێنێکی دوو نووسینەکەی پێشووی سەبارەت بە هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارە ئاماژەی پێ نەداوە، بۆ نموونە نووسیویێتی: (گوێمان شل کردبوو بۆ بابان و سەباح باسی هەوڵی شکاندنی زیندانەکەیان دەکرد وتیان: لەگەڵ چەند سەجانێکی کوردی ئێزیدی ڕێککەوتووین مشار، گوریس و دەمانچەی بێدەنگیان بۆ هێناوین). ئەو دەربڕینەی نەریمان دووبارە ئەوە دەگەیەنێ کە ئەوان نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانەکەیان بە هاوکاری ئەو چەند پاسەوانە کوردە ئێزیدییە داڕشتووە، کە بە تەواوی دوورە لە ڕاستی و بۆ جارێکی دیکە دەڵێم کە بیرۆکە، نەخشەو پلانی شکاندنی زیندانەکە هیچ پەیوەندییەکی بە (10) شەهیدەکەی بازیان و ئامانج شاتری نەبووە، کە ئەوان لە کۆتایی جێبەجێکردنی نەخشە و پلانەکە هاتوون بۆ ژووری سێدارەی موسڵ. باشە بۆ نەریمان مەجید نە لە نووسینەکەی ڕێکەوتی (5.6.2000)ی کوردستانی نوێ و نە لە نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)ی ساڵی (2007)دا باسی ئەوەی نەکردووە کە خۆی ئەو قسانەی سەبارەت بە ڕێکەوتنی زیندانییەکان و پاسەوانە ئێزیدییەکان و هێنانی دەمانچەی بێدەنگ لە هەردوو شەهیدەکە بابان و سەباح گوێ لێ بووە، بەڵکو ئەو لە هەردوو نووسینە کۆنەکەیدا لەسەر زاری کەسێکی نادیار ئەوە دەگێڕێتەوە کە گوایە هەموو پێداویستییەکیان بۆ دابین دەکرێت وەک مشارو دەمانجەی بێدەنگ؟ کەچی ئەو لە (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی)دا باسی ئەوە دەکات کە شەهید بابان و شەهید سەباح باسی ئەوەیان کردووە کە ئەوان ڕێکەوتوون لەگەڵ چەند پاسەوانێکی کوردی ئێزیدی کە مشار، گوریس و دەمانچەی بێدەنگیان بۆ هێناون، ئەی بۆ زیندانییەکان لە شەو یان ڕۆژی (2.6.1981)دا ئەو دەمانچە یان چەند دەمانچە بێدەنگەیان بەکار نەهێناوە؟ باشە ئەگەر نەریمان خۆی ڕاستەوخۆ لە دەمی شەهیدان بابان و سەباح گوێی لەو قسانەی سەرەوە بووە، بۆ لە نووسینەکانی پێشووی باسی نەدەکرد، بەڵکو تەنیا بەوە وەستاوە (لە ڕێگای ئەو دوو سەجانەوە هەموو پێداویستییەکیان بۆ دابین دەکرێت وەک مشار و دەمانچەی بێدەنگ)؟ نەریمان دواتر هەر خۆی دەڵێ: (ئیتر کە دەمانچەیان نەهێناوە کەی تاوانی منە خۆ ڕەنگە بۆ ئەوەی ئێمە قەناعەت پێبکەن ئەوەیان وتبێت)، بەکارهێنانی دەستەواژەی (ئیتر کە دەمانچەیان نەهێناوە کەی تاوانی منە) دەیسەلمێنێ قسەکەی پێشتری کە لە کوردستانی نوێ و نامیلکەکەی سەبارەت بە دەمانچەی بێدەنگ نووسیویێتی ڕاست نییە و بەهیچ شێوەیەک دەمانچەی بێدەنگ بۆ زیندانییەکان نەهاتۆتە ناو ژووری سێدارەی موسڵ لەپێناوی بەکارهێنانی دەمانچە لە شەوی نەبەردییەکەی شکاندنی زیندان. هەروەها ئەو پاساوەی نەریمان بە هیچ شێوەیەک جێگای باوەڕ نییە، بەڵکو تەنیا خۆ دەربازکردنە لەوەی کە پێشتر لە کوردستانی نوێ و نامیلکەکەدا باسی دەمانچەی بێدەنگی کردووە.

سەبارەت بەوەی کە نەریمان باسی دەکات گوایە شەهیدەکانی بازیان/ دەربەندیخان هەموویان پێکەوە لە یەک ژووردا بووینە و کاتی دیدەنیشیان جیاواز بووە لەگەڵ شەهیدانی دیکە، ئەوە بەدڵنیایی و سەدا سەد وانییە، چونکە زیندانی سێدارەی موسڵ سێ ژووری لە یەک ڕیز و جیاواز بووە و هەر یەکە و دەرگای شیشبەندی خۆی هەبووە، دوو ژووری ئەم سەر و ئەو سەریان زیندانییەکان لێی دەخەوتن و ژوورەکەی ناوەڕاست ئاودەست، شوێنی خۆشۆرین و دەیان فلینەی تێدابوو بۆ هەڵگرتنی خواردن و ئاو، حەوشێک یان ڕێڕەوێکی درێژ بەدرێژایی هەرسێ ژوورەکە بە پانی نزیکەی دوو مەترو درێژی دە مەترێک لە بەردەم هەرسێ ژوورەکەدا هەبوو کە ئەویش دەرگای شیشبەندی تایبەت بەخۆی هەبوو، لە تەنیشت ژووری سێیەم کە دەکەوتە دەستە چەپ دوو ژووری دیکە هەبوون کە هەڵواسین و لە سێدارەدانی زیندانییەکان لەوێ جێبەجێ دەکرا. لە حەوشەکە یان ئەو ڕێڕەوە بەرەو دەرەوە بێیت دەگەیتە شوورە پتە و بەرزەکە. شوورە بەرزەکە هەرسێ بەشی زیندانی ژووری سێدارە و بەشی سزا قورسەکان و مەحجەری دەگرتە نێو خۆ، واتە شوورەکە چواردەوری هەرسێ بەشەکەی گرتبوو. ژووری سێدارەی موسڵ، ڕۆژانە لە بەیانی تا ئێوارە دەرگای هەر دوو ژوورەکانی دەکرایە و زیندانییەکان بە ئارەزووی خۆیان ئەم ژوور و ئەو ژووریان دەکرد و دەهاتنە ناو حەوشەکە، دەچوونە ئاودەست، خۆیان دەشۆری و خواردنیان ئامادە دەکرد، بەڵام دەرگای حەوشەکە یان ڕێڕەوەکە کە دەکەوتە نێوان هەرسێ ژوورەکە و شوورە بەرزەکە نەدەکرایەوە بۆ زیندانییەکان، بەڵکو تەنیا لەکاتی هاتنی پاسەوانەکان و هێنانی خواردن بۆ زیندانییەکان یان هێنانی زیندانی نوێ دەکرانەوە لەگەڵ ڕۆژانی دیدەنی و دواتریش دادەخرایەوە. هەرچی سەبارەت بە کاتی دیدەنی زیندانییەکان لەگەڵ خانەوادە، کەسوکار و هاوڕێکانیان، بەدڵنیایی تەواوی زیندانییانی ژووری سێدارەی موسڵ لە هەردوو ژوورەکە لە ڕۆژانی دیدەنیدا هەروەکو پێشتر ئاماژەم پێداوە لە ڕۆژانی (1) و (15)ی هەموو مانگێکدا، دەهاتنە دەرەوە و لەنێوان ئەو دوو دیوارە بەرزە یان شوورە بەرزەدا هەر یەکە و چەند بەتانیەکیان لەسەر زەوییەکە ڕادەخست بۆ کەسوکار و میوانەکانیان و نانی نیوەڕۆیان لەگەڵ دەخواردن. کەسوکاری زیندانییەکانی ژووری سێدارەش لەدوای پشکنین لە دەرگای دەستە ڕاستی شوورەکە دەچوونە ژوورەوەو بەدرێژایی نزیکەی (300) مەترێک یان تۆزێک زیاتر لەناو ئەو شوورە بەرز و چوارگۆشەییە دەسوڕانەوە تا دەگەیشتنە لای زیندانییەکان کە ئەوان بۆیان نەبوو زۆر بێنە پێشەوە و تەنیا تا کۆتایی پێچی یەکەم دەهاتن. کەواتە بەدڵنیایی ئەو قسە نوێیانەی نەریمان سەبارەت بەوەی گوایە شەهیدەکانی بازیان بەجیا لە ژوورێک بووینە و ڕۆژی دیدەنیشیان جیا بووە، دووبارە هەڵەن. لە خوارەوە نەخشەی زیندانەکە دادەنێم، کە لەلایەن زیندانی سیاسیی محەمەد حەسەن خورشید کەرکوکی دروست کراوە و لە ڕێکەوتی (20.11.2013)دا بۆی ناردووم، ناوبراو خۆی بۆ ماوەی نزیکەی (4) مانگێک لە ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ بووە و دواتر سزاکەی بۆ سووککراو گواسترایەوە بۆ بەشی (مەحجەر) کە سێ ژوور، ئاودەست، گەرماو و چێشتخانەی تێدابوو و دەکەوتە دەستە ڕاستی دەرگای هاتنە ژوورەوەی ناو شوورە بەرزەکەی بۆ دیدەنی زیندانییانی ژووری سێدارە و دەکەوتە گۆشەی پێچی یەکەم، بەدڵنیایی ناوبراو شارەزایی تەواوی هەیە لە سەر چونێتی زیندانەکە، ژوورەکان و دەرگاکانی ئەو زیندانە کە لەو نەخشەیەدا دەردەکەوێ شیشبەندی ئاسنی پتەوە، بۆ ئەوەی لای هەموو کەسێک ڕوون بێت کە بەشی سێدارەی زیندانی موسڵ چۆن بووە و کێ بەڕاستی باسی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ دەکات و کێش بە ئارەزووی خۆی وەڵام دەنووسێ، سەیری ئەم وێنەیەی خوارەوە بکەن!

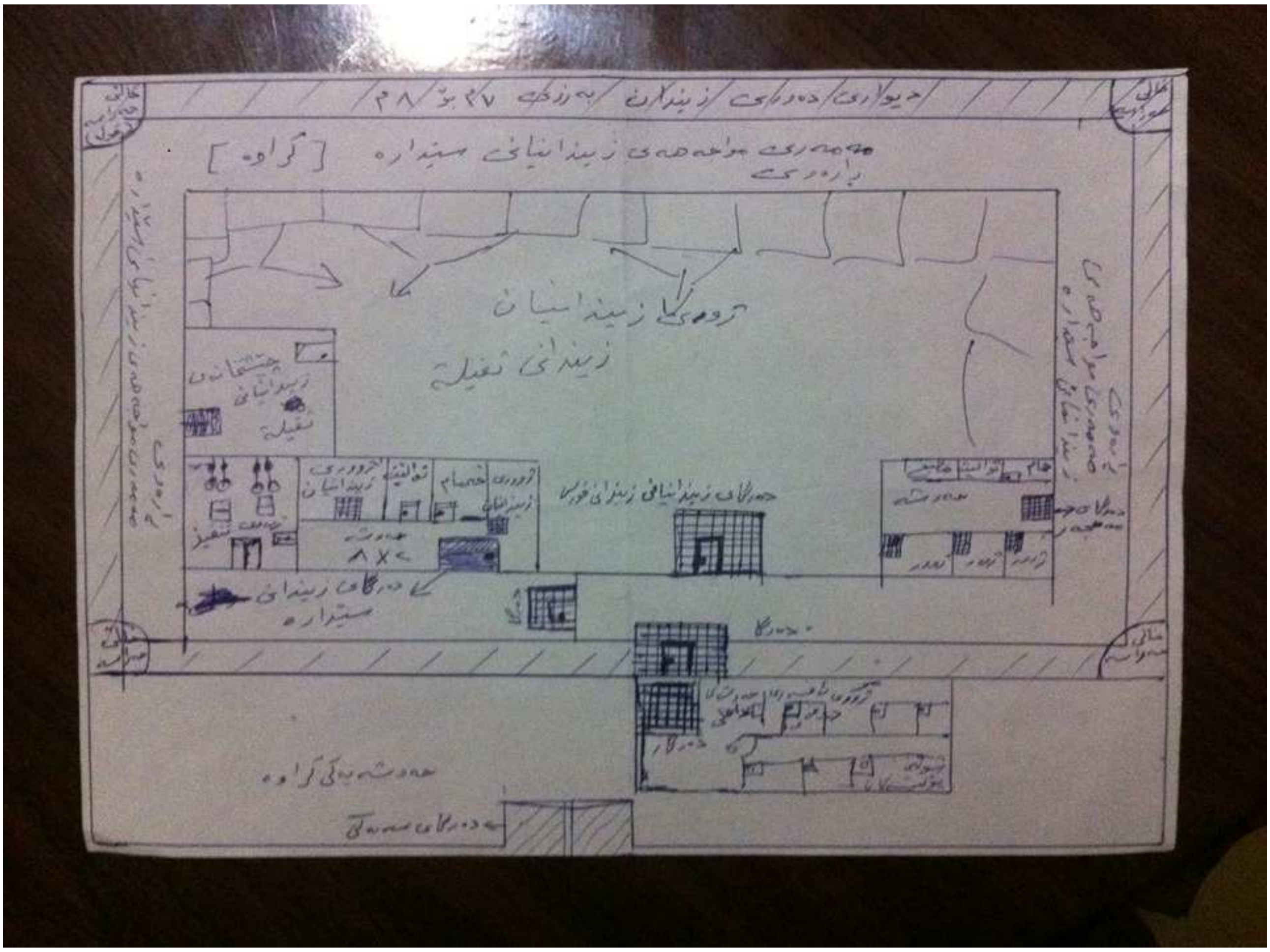
دیواری دەورەی زیندان بەرزی ٢٧ بۆ ٢٨ م
زیندانی ثقیلة

نەریمان دەڵێ: (رەنگە ئەوەی تۆش راست بێتو ئەوەی منیش ڕاست من چاوەڕێی ئەوە بووم تۆ چەند ئیزافەیەکی باشتر بخەیتە سەر بابەتەکەی من، چونکە من ئەوکاتە 13 ساڵان بوومو تۆش بەتەمەن گەورەتر بوویت پێموایە فەرمانبەری حکومەت بووی ئەوکاتە. وە ئەوەشی نووسیومە لەزمانی کاک (شێخ فازڵ) وەرگیراوە).
لە وەڵامدا بە نەریمان دەڵێم: (بەدڵنیایی ئەوەی کە نووسیومە و دەینووسم ڕاستی هەوڵەکەیە و خوێنەری وریاش دوای خوێندنەوەی نووسینەکانی هەردووکمان هەست دەکات کێ نەبەردییەکەی وەکو خۆی نووسیوەتەوە، هەروەها ئەوەی کە تۆ نووسیوتە تەنیا ئەوەی ڕاستە کە شەهیدانی بازیان وەکو بەشێک لە پرۆسەی جێبەجێکردنی هەوڵەکە بەشدار بووینە لەکۆی (42) زیندانی شەوی هەوڵەکە کە سێ کەسی بازیانی لەگەڵ کەسێکی دیکە کە نەیویست ڕابکات و لەگەڵ نەبەردییەکە نەبووینە و دواتریش سزاکانیان بۆ سووککرا و ئازادیش کران، بەمەش (38) کەس دەمێنێتەوە).
سەبارەت بەوەی کە نەریمان چاوەڕێی ئەوە بووە چەند ئیزافەیەکی باشتر بخەمە سەر بابەتەکەی ئەو، ئاخر لە کوێی ئەم جیهانەدا شتی وابووە کەسێک کە ئاگاداری بیرۆکە، نەخشە و پلان و هەوڵەکانی چەندان زیندانی ژووری سێدارە بووبێت، چەند ئیزافەیەک یان زانیارییەکی باشتر بخاتە سەر نووسینی کەسێک کە بە تەواوی بێئاگا بووبێت لە بیرۆکە و پلان و نەخشەی جێبەجێکردنی هەوڵەکە؟ ئاخر کێ ئەوە پەسەند دەکات کە خۆی ئاگاداری تەواوی وردەکارییەکانی نەبەردییەک بێت و بچێت چەند ئیزافەیەک بخاتە سەر نووسینێکی پڕ لە هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی مێژووی نەبەردییەکە کە کەسێکی بێئاگا نووسیبێتی؟ با باسی جیاوازی تەمەن هەر نەکەین!
لە وەڵامی نەریمان سەبارەت بەوەی کە نووسیوێتی: (پێم وایە فەرمانبەری حکومەت بووی ئەوکاتە)، دەڵێم بەڵێ بەدڵنیایی فەرمانبەری حکومەت بوویمە، ئەگەر ناوبراو وەکو تانە لێدان ئەوەی نووسیبێ، وەڵامی دیکەم بۆی دەبێ، وەلێ لەبەرئەوەی دڵنیانیم بۆیە وەڵامی ئەو بابەتە دوادەخەم.

نەریمان نووسیوێتی: (وە ئەوەشی نووسیومە لەزمانی کاک (شێخ فازڵ) وەرگیراوە کاتێک حوکمی 20 ساڵ موئەبەد دەدرێتو دەبرێتە زیندانی ئەبوغرێبو لەوێ کاک (محەمەد عەبدوڵڵا) چەمچەماڵی دەناسێ کە هاوڕێی خەباتی شەهیدەکانی لای ئێمە بوو لەسجنی سلێمانیو هەیئەی خاسەی کەرکوکیش هەر بەیەکەوە بوون، بە 20 ساڵ حوکم دراو لەعەفوەکەی 1982 ئازادکرا، هەموو ڕووداوەکەی بۆ کاک (محەمەد عەبدوڵڵا) گێڕابووەو ئەویش بۆ ئێمەی باسکردو منیش لەنووسینی یادەوەرییەکەدا سوودم لێ بینیوە).
تاکە قسەی ڕاستی نەریمان ئەوەیە کە ئەو هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ-ی لە محەمەد عەبدوڵڵا بیستووە و ئەویش لە زیندانی ئەبوغرێب لە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس بیستوویەتی، هەروەها هەندێک زانیاریشی لە نووسینەکەی چیمەن سالح وەرگرتووە بەبێ ئاماژەکردن بە ناوی نووسەر و سەرچاوەکە. ئەو دانپێدانانەی سەرەوەی نەریمان زۆر ڕاستیمان بۆ دەردەخات، لەنێویاندا ئەو خۆی بەهیچ شێوەیەک ئاگاداری نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ نەبووە چونکە بەتایبەت لە دوو نووسینەکەی یەکەم و دووەمی کوردستانی نوێ و نامیلکەکەیدا شتەکان لەسەر زاری کەسی سێیەم دەگێڕێتەوە، کەچی لەپڕ لە (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی) گوایە پلانی شکاندنی زیندانی موسڵی لە شەهیدان بابان و سەباح بیستووە. پێشم وانییە نەریمان پێشتر گوێی لە شەهید بابان و شەهید سەباح بووبێت کە گوایە باسی هەوڵی شکاندنی زیندانەکەیان بۆ کردوون، هەروەها نەریمان هیچ زانیارییەکیشی لەسەر ئەو نەبەردییە نەبووە، بەڵکو دوای گوێبیستنی ئەم هەوڵە لە محەمەد عەبدوڵڵا چەمچەماڵی کە لە زیندان لەگەڵ فازڵ یوسف بووە و فازڵ لە ساڵانی هەشتادا بۆ ئەوی باسکردووە، نەریمان هاتووە بە ئارەزووی خۆی بابەتێکی لەسەر شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ نووسیوە و سەرەتا لە ڕێکەوتی (5.6.2000)دا لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ و دواتریش لەژێر ناوی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) وەکو نامیلکەیەک بڵاویکردۆتەوە و شەهیدەکانی بازیانی کردووە بە خاوەنی بیرۆکەکە، نەخشەدانەر و پلاندانەری هەوڵی شکاندنی زیندانەکە، جێبەجێکەری نەخشەکە لەگەڵ تەنیا دوو شەهیدی دیکە، هەروەها گوایە تەنیا خزموکەسی ئەو (12) شەهیدە پارەیان کۆکردۆتەوە و هاوکاری کوڕەکانیان بووینە بۆ سەرخستنی پلانەکەیان، لەکاتێکدا کە ئەوانە بەتەواوی دوورن لە

ڕاستی، بەڵکو ڕاستییەکەی ئەوەیە کە بە دوو تا سێ مانگ بەر لە گەیشتنی ئەو (10) شەهیدەی بازیان، بیرۆکە، پلان و نەخشەکە لەلایەن چوار کەس داڕێژرابوو، هەوڵەکان بۆ سەرخستنی پلانەکە لە ئارادا بووە و کاری زۆری بۆ کراوە، پارە کۆکراوەتەوە، مشار و گوریس و چەقۆ بەهۆی فازڵ و مەردان گەیشتبووە ناو زیندان.

نەریمان نووسیویێتی: (سەباح مەجید لەدایکبووی 1966 گوندی هۆرینە نەک 1964 باغە هەنارە).
ڕاستە ئەوەیان هەڵەی من بووە و دوای دڵنیابوونم لە هەڵەکە دەستبەجێ ڕاستم کردەوە، هەردەم سوپاسی ئەوانە دەکەم کە هەڵەیەک لە نووسینەکانم دەدۆزنەوە و ڕاستییەکەم بۆ دەنووسن. بەدڵنیایی لەکاتی نووسینەوەی ناوی شەهیدەکان و گوندەکانیان ئەو هەڵەیەم کردووە، ئەی ئەوە نییە نەریمان لەبری ئەوەی بنووسێت: (شەهید جەبار ئەحمەد زەریفە ڕۆژی 5.2.1981 خۆی ڕادەستی ئەمنی بازیان کرد)، نووسیویێتی: (شەهید جەبار ئەحمەد زەریفە ڕۆژی 5.2.1982 خۆی ڕادەستی ئەمنی بازیان کرد)، کە لەو مێژووەی دواییدا جەبار ئەحمەد زەریفە نزیکەی دوو مانگ دەبوو لە سێدارە درابوو و گەیشتبووە کاروانی شەهیدانی ڕێگای ڕزگاری کورد و کوردستان.

نەریمان، بە هەڵچوونێکی زۆرەوە دەڵێ: (ئیتر بۆ تاوانبارمان دەکەی بەوەی چەواشەکاریم کردووە، شەهیدەکانی ئێمە وەک شەهیدە سەربەرزەکانی خزمو کەسوکاری تۆ کۆمەڵە بوون نەک جاشو پیاوی ڕژێم).
سەرەتا دەبێ بڵێم کە ڕەخنەم لە نەریمان گرتووە لەسەر کۆمەڵێک هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی خەباتی هاوڕێیانی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)، نەک جیاوازی و بەراوردی نێوان شەهیدانم کردبێ، تا ئەو بێت و چەواشەکارییەکانی خۆی بە بەراوردکردنی نێوان شەهیدەکان وەڵام بداتەوە. یان ئەو دەیەوێت هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی مێژووی نەبەردییەکەی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ لە پەنا شەهیدان بشارێتەوە؟ کە شەهیدان هەموویان شەهیدی کورد و کوردستانن و بەتەنیا نە شەهیدی بنەماڵەکەیانن نە شەهیدی هیچ کەسێکی دیاریکراون.
دواتر دڵنیام کە ئەو چەواشەکاری کردووە، هەم لە نووسینەکەی پێشووم و هەم ئەو جارەدا ئاماژەم پێکردوون، بۆیە ڕەخنەم لە نووسین و دەربڕینەکانی گرتووە. بەڵام هەرگیز ناوی شەهیدەکانی بازیان/ دەربەندیخانم بە جاش و پیاوی ڕژێم نەبردووە و هیچ کاتێکیش نە سووکایەتیم بەو پۆلە شەهیدە کردووە و نە دەشیکەم، بەتایبەت کە دڵنیام ئەوان لە ژووری سێدارەی موسڵ لە سێدارە دراون. هیچ جیاوازییەکیش لەنێوان شەهیدان نابینم، بەڵام هەرگیز ئەو جاش و خۆفرۆشانەی کە لە شەڕی دژی کورددا کوژراون و دواتر وەکو شەهیدانی کوردستان بەتایبەت ئەوانەی ناو لیستی حزبەکەی نەریمان (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان) کە شانازی بە ئەندام بوونی لەو حزبەدا دەکات، هەژمار کراون و مووچەی شەهیدانە وەردەگرن و مووچەکانیشیان زۆر زۆرترە لە مووچەی ئەو شەهیدانەی کە لە زیندانی موسڵ لە سێدارە دراون، بە شەهید نازانم و دڵنیاشم هەموو کوردێکی دڵسۆز و نەتەوەپەروەر هەمان بۆچوونیان هەیە لە بەرانبەر ئەو جاش و خۆفرۆشە کوژراوانە بەدەستی پێشمەرگە. نەریمان دەبێ ئەوە بزانێ کە کێشەکە لە نووسینەکەی ئەو دایە، ئەگینا نە کێشەم لەگەڵ خۆی و نە لەگەڵ هیچ کەس و لایەنێکدا نییە. نەریمان زۆر باسی شپرزەیی و نائارامی باری دەروون دەکات، بەڵام لێرەدا دەردەکەوێ کێ باری دەروونی شپرزەیە و نائارامی زۆر بە شێوەی دەربڕین و نووسینەکەیەوە دیارە، کە پێم وایە کەسێکی دەروون ئاسایی هەرگیز ڕێگە بەخۆی نادات بڵێت (شەهیدەکانی ئێمە وەک شەهیدە سەربەرزەکانی خزم و کەسوکاری تۆ کۆمەڵە بوون، نەک جاش و پیاوی ڕژێم).

نەریمان دەڵێ: (بەهیچ شێوەیەک من لەنووسینەکەمدا باسی دەربەندیخانم نەکردووە کەچی تۆ بەردەوامو چەندینجار ئەوەت دووبارە کردۆتەوە کە دەڵێی دە شەهیدەکەی دەربەندیخان وەک گاڵتەپێکردن، بەڵکو ئەو پۆلە شەهیدە لەبازیان بوون لەهەردوو ئۆردوگای (تەیناڵو گۆپاڵە)و چەمچەماڵ ئیتر نازانم تۆ دەربەندیخانت لەکوێ وەرگرتووە. وە هەر

بەشەهیدەکانی بازیان ناسراون. ئەمە ئەوە دەسەلمێنێ تۆ زۆر بەنەفەسێکی رەقو ناوچەگەریتیو لەبارێکی نائارامیدا بابەتەکەت نووسیوە، چونکە تووشی کۆمەڵێک هەڵە هاتووی).

لە وەڵامی نەریماندا دەڵێم: باشە ئەی ئەوە هەر خۆی نییە لە بەشی چوارەمی نووسینەکەیدا (28.8.2013/6165)، کە وەکو خۆی دەینووسمەوە، نووسیویێتی: (ئەوە دیواربەندەش وەک ریزلێنانێک بۆ شەهیدەکانو کەسوکاریان کراوە کە زۆربەیان خەڵکی شاری دەربەندیخانو بناری بەمۆن، ئێستا وە ساڵانی هەشتاکانیش لەئۆردوگای (تەیناڵو گۆپاڵە)ی بازیان نیشتەجێ کرابوون).

هەر ئەو قسەیەی نەریمان کە لە سەرەوەدا لەنێو دوو کەوانەدا نووسیومە، هەموو ئەو تۆمەتانەی ئەو لە سەرەوەدا وەکو (گاڵتەپێکردن بە شەهیدان، نووسین بە نەفەسێکی ڕەق و ناوچەگەریتی و لە بارێکی نائارامیدا) دەیان داتە پاڵم، بەرپەرچ دەداتەوە و ناتەواو دەردەچن.

لە ڕاستیدا ئەوە سووکایەتی و گاڵتەپێکردنە بە شەهیدان کە نەریمان بە بەردەوامی بڵێ: (شەهیدەکانی خزموکەسی تۆ، شەهیدەکانی من، شەهیدەکانی تۆ، شەهیدەکانی ئێمە و شەهیدەکانی ئێوە)، کە ئەو لە هەر چوار بەشی نووسینەکەیدا (36) جار ئەو زاراوانەی بەکارهێناوە و دووبارەی کردونەتەوە. شەهید، شەهیدی کورد و کوردستانە یان هی لایەنێک، نەک هی کەسێک وەکو نەریمان ئەوەندە دووبارە و دەبارە و سی بارەی کردۆتەوە.

من کە نووسیبێتم شەهیدەکانی بازیان یان دەربەندیخان، لەبەر ئەوەم بووە کە ئەوان زۆربەیان خوێندکار بووینە لە بازیان و بەیەکەوە گیراون و لە سێدارە دراون، دواتریش لە دەربەندیخان دیواربەندێکیان بۆ کراوە و نەریمان خۆیشی دانی پێدادەنێت کە زۆربەی شەهید و کەسوکارەکانیان خەڵکی شارۆچکەی دەربەندیخان-ن. بەدڵنیاییش تەواوی شەهیدانی بزووتنەوەی ڕزگاری نیشتمانی کوردستان، شۆڕشەکانی کورد و پارتە سیاسییەکانی کوردستان، بەبێ جیاوازی بە شەهیدی کورد و کوردستان دەزانم، جگە لەو سەرۆکجاش، فەرماندەی مەفرەزە خاسە و جاشەکانی بەعس و ڕژێمی ئێراق لە سەردەمە جیا جیاکاندا لە شەڕی دژ بە کورددا کوژراون و ئێستاکە وەکو شەهیدی کوردستان ناویان لە لیستی شەهیدانی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان تۆمار کراوە و مووچەی مانگانەی شەهیدان وەردەگرن.

نەریمان دەڵێ: (نازانم درامای گەردەلول پەیوەندی چییە بەنووسینەکەی منەوە کەی من باسی ئەو درامایەم کردووە تا تۆ لەوەڵامی مندا بەدرێژی باسی بکەی).

لە وەڵامی نەریماندا دەڵێم: دەبوایە ئەو ئەوە بزانێ کە هەر نووسەرێک ئازادە لەوەی چۆن دەروازەی بابەتێک دەکاتەوە و لە کوێوە دەست بە نووسینی بابەتەکە دەکات، یان نووسەر بۆی هەیە دوو بابەت بەیەکەوە ببەستێتەوە یان نموونە بهێنێتەوە بۆ پتەوکردن و پشت ڕاست کردنەوەی نووسینەکەی خۆی. ئەوەی کە کردوومە و ناوی گەردەلولم هێناوە، لەو سنوورە دەرنەچووە و بەیەکەوە بەستنی دوو بابەت و نموونە هێنانەوە بووە لەسەر هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی مێژوو.

نەریمان دەڵێ: (دەرسیم بەمانشێتێکی بچووک نووسیویەتی (فازڵو مەردان ئیلیاس هێشتا لەژیاندان) کەچی لەکۆتایی بابەتەکەدا دەڵێ مەردان لەسێدارە دراوە کە لەڕاستیدا وایە، ئەمەش بێئاگایی ئەو دەردەخات لە نووسینەکەی خۆی).

سەرەتا ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، لە لاپەڕە (10)ی ژمارە (6167)ی هەینی، ڕێکەوتی (30.8.2013)دا سەبارەت بە دانانی ئەو ناونیشانە ناسەرەکیە کە نووسراوە (فازڵ و مەردان ئەلیاس هێشتا لە ژیاندا ماون) داوای لێبووردنی کردووە کە ئەو هەڵەیە هەڵەی خۆیان بووە نەک هەڵەی من. جا نازانم دەبێ نەریمان باوەڕ بە کوردستانی نوێ بکات، کە ئەوان ئەو هەڵەیە بە هەڵەی خۆیان دەزانن نەک هەڵەی من؟ هەروەها ڕوونکردنەوە و داوای لێبووردنەکەی کوردستانی نوێ (کە لە خوارەوە دانراوە)، ئەو قسەیەی نەریمان ڕەتدەکاتەوە کە گوایە بێئاگایی من دەردەخات تەنانەت لە نووسینەکەی خۆشم. دواتر دەبوایە نەریمان بیزانیبایە کە نە ئەو ناونیشانە بچووکە و نە هیچ یەکێک لە

ناونیشانە بچووکەکانی دیکە لە کوردستانی نوێ هی من نین، چونکە ئەو نووسینەکەی منی لە ماڵپەڕەکان یان فەیسبووک خوێندۆتەوە کە هیچ ناونیشانێکی بچووکی تێدا نەبووە و نووسینەکەم یەک ناونیشانی سەرەکی هەیە لەژێر ناوی (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو؟). بۆ سەلماندنی ئەو قسەیەم کە نەریمان نووسینەکەمی لە فەیسبووک یان لە یەکێک لە ماڵپەڕەکان خوێندۆتەوە، یەکەم تەنیا لە ماڵپەڕەکان و فەیسبووک وشەی (درۆ، دزینی خەبات و بوختان)م بەکارهێناوە چونکە کوردستانی نوێ داوایان لێکردم ئەو وشانە بگۆرم، دووەمیش فوئادی برازای لە فەیسبووک کۆمێنتی بۆ نووسیبووم.

هەروەها نەریمان ناوی باپیری فازڵی بە ئیلیاس بردووە، کە لە نووسینەکەمدا هەردەم ناوی باپیری فازڵ و شەهید مەردان بە ئەلیاس هاتووە.

کوردستانی نوێ
ساڵی بیست و دووەم ژمارە: (٦١٦٧) هەینی ٢٠١٣/٨/٣٠
22nd Year No: 6167 Fri · 30 / 8 / 2013
10

ڕاستکردنەوەو داوای لێبووردن

لەژمارە ٦١٥٢ی ڕۆژی سێشەممە ڕێکەوتی ٢٠١٣/٨/١٣ کوردستانی نوێ-دا بەشی یەکەمی بابەتێک لەژێر ناونیشانی (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ یان چەواشەکردنی مێژوو) لەلاپەڕەی (١٢)ی سەکۆی ئازاددا بڵاوکرایەوە، کە بەدواداچوونێکی دەرسیم دیبەگەیی بوو سەبارەت بەکتێبێکی نەریمان مەجید، بەڵام دواتر نەریمان مەجیدیش وەڵامی نووسینەکەی ئەوی داوەتەوە، لەمیانەی وەڵامەکانیدا ئاماژەی بەدوو خاڵ کردووە کە یەکێکیان ناونیشانێکی فەرعییە کە نووسراوە (فازیڵ و مەردان ئیلیاس هێشتا لەژیاندا ماون) کە لەڕاستیدا ئەوە هەڵەی موحەپیپەکەی کوردستانی نوێیە نەک هەڵەی کاک دەرسیم دیبەگەیی‌و دووەمیشیان دانانی وێنەیەکی ناو زیندانی موسڵە کە ئەویش هەر لەکوردستانی نوێ لەگوگڵەوە موحەپیپەکە وەریگرتووە نەک کاک دەرسیم ناردبێتی، بۆیە داوای لێبوردن لەبرای نووسەر دەرسیم دیبەگەیی‌و خوێنەرانی ڕۆژنامەکەمان دەکەین.

نەریمان نووسیویێتی: (دەرسیم دەڵێ (بیرۆکەو پلانی شکاندنی سێدارەی موسڵ هیچ پەیوەندییەکی بەو (10) شەهیدەی دەربەندیخانەوە نەبووەو نییە، چونکە بەر لەوەی ئەوان بگەنە ژووری سێدارەی موسڵ بەدوو تا سێ مانگ بیرۆکەی ئەو هەوڵەو پلان و نەخشەی شکاندنی زیندانەکە داڕێژرا بوو) منیش دەڵێم ڕەنگە ئەو قسەیەی تۆش تەواو بێت).
نەریمان کە دەڵێ ڕەنگە ئەو قسەیەی تۆش تەواو بێت، بە تەواوی بانگەشەکەی خۆی کە گوایە شەهیدانی بازیان (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە)، پووچەڵ دەبێتەوە و دەیسەلمێنێ کە چەواشەکاری لە نووسینەکەیدا کردووە، بەتایبەت کاتێ کە (10) شەهیدەکەی بازیان/ دەربەندیخان هێنراون بۆ ئەوێ شەهیدان جەمیل ئەحمەد مەحمود، جەلال مەحمود ئەحمەد سورداشی و عومەر میرزا شاسوار یان لە سێدارە درابوون یان دوای سێ تا چوار ڕۆژێک لە سێدارە دراون، تاکە کەس لە خاوەنی ئەو بیرۆکەیە کە مابێت بەرزانی عومەر عەلی بووە. خۆ ناشکرێت کە کەسانێک یەکتریشیان نەدیبێ، کەچی بەیەکەوە بیریان لە شکاندنی ژووری سێدارە و دانانی پلان و نەخشەکە کردبێتەوە؟ سەرەڕای هەموو ئەمانەش، بەلای کەمەوە بە دوو تا سێ مانگ پێش ئەوەی ئەو شەهیدانەی لە سەرەوە ناوم بردن لە سێدارە بدرێن، سەرەتا تەحسین و دواتریش جەمیل پلانەکەیان بۆ باسکردووم.
نەریمان، هەتا لە گواستنەوەی نووسینەکەی منیش کەوتۆتە هەڵەی زەق و ناوردبینانە ئاماژە بە نووسینەکانم دەدات، بۆ نموونە ڕستەی (بیرۆکەو پلانی شکاندنی سێدارەی موسڵ)، کە وشەی (ژوور/ زیندانی) پەڕاندووە تەواوی مانای ڕستەکە دەگۆڕێت و لێرەدا بەگوێرەی دەربڕینەکەی نەریمان مانای شکاندنی سێپاکەی لە سێدارە دانەکە دەگەیەنێت، نەک شکاندنی ژووری سێدارە لەپێناوی ڕاکردن و خۆ دەرباز کردنیان لە سزای مەرگ.

نەریمان دەڵێ: (ئەڵبەتە ئەگەر ئەو شەهیدە سەربەرزانەی باستکردوون داڕێژەری پرۆسەکە بوون وەک شەهیدان (جەمیل ئەحمەدو عومەر میزاو بەرزان عومەرو جەلال مەحمود سورداش) هەروەها شەهید ئەکرەمی حەپسەو د.ڕێبازو چەندینی تریش لای من تاجی سەرن، بەڵام من نەمناسیوونو نەشمبیستوون، بەڵام من لە دەمی شەهید بابانو شەهید سەباح لەڕۆژی مواجهە قسەیان بۆ مام ئەحمەدی باوکی بابانو خاڵۆم دەگێڕایەوە، مام ئەحمەدو خاڵۆم پێیانوتین ئەم شتە باس نەکەنو لەدەمتان دەرنەچێ، تەنانەت بابان بە باوکی وت ئەگەر لە نزیک سجنەکە بەخۆتو ئۆتۆمبیلەکە بمێنیتەوە کارێکی باشە مام ئەحمەدی حەبە قەناعەتی بەو قسانە نەبوو وە عەقڵی نەیدەبڕی کارێکی وابکرێت، چونکە زیندانەکە زۆر بەرزو تۆکمە بوو، وە بە ئەمنو پۆلیسو موخابەرات دەورە درابوو).
لە وەڵامی نەریمان دەڵێم: نەک ئەگەر، بەڵکو سەدا سەد ئەو چوار شەهیدەی کە لە سەرەوەدا ناوم بردوون، خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ و پلاندانەر و نەخشەدانەری هەوڵەکە بووینە و کاریشیان بۆ جێبەجێکردنی ئەو هەوڵە کردووە، هەروەها من لە هیچ شوێنێک باسی ئەوەم نەکردووە کە شەهیدان ئەکرەمی حەپسە و دکتۆر ڕێباز لەگەڵ ئەو چوار شەهیدە خاوەنی بیرۆکەکە و پلاندانەر بووینە. نازانم نەریمان بۆ لە خۆیەوە ناوی ئەوانیشی خستۆتە پاڵ ناوی چوار شەهیدەکە؟ بەتایبەت بە ماوەیەکی زۆر دوای لە سێدارە دانی ئەو دوو خۆڕاگرەی کۆتایی (شەهید ئەکرەمی حەپسە و شەهید دکتۆر ڕێباز)، بیرۆکە و هەوڵی شکاندنی ژووری زیندانی سێدارەم لە تەحسین و جەمیل بیست.
سەبارەت بە ئاگادارکردنەوەی کەسوکاری (10) شەهیدەکەی بازیان لە هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، وەکو ئەوەی نەریمان باسی دەکات کە گوایە ئەو لە دەمی شەهید بابانو شەهید سەباح لەڕۆژی مواجهە بیستوویەتی، دەڵێم: (ئەو قسانەی نەریمان نوێن و لە "چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا" هەروەها لە "شکاندنی باستیلەکەی موسڵ"دا باس نەکراوە، بۆیە جێگای متمانە نییە و باسکردنی ئێستاشی تەنیا بۆ پینەکردنی ناڕاستییەکانی پێشوویەتی. ئاخر ئەگەر بەڕاستی نەریمان ئەو قسەیەی لە دەمی شەهید بابان و شەهید سەباح گوێ لێ بووە، بۆ لەو دوو بابەتەی پێشووی خۆیدا ئاماژەی پێ نەدەدا و هاتووە لەدوای نووسینەکەم و ڕەخنەکانم لەسەر بابەتەکەی ئەو، ئێستاکە باسی دەکات؟ باشە ئەگەر نەریمان ڕاست دەکات

بۆ ئەو نهێنییانەی ئاشکرا نەدەکرد، کە گوایە خۆی لە دەمی ئەو دوو شەهیدەی بیستووە؟ باشە نەریمان ئەو نهێنیانەی بۆ ڕۆژی تەنگانە هەڵگرتبوو؟).

نەریمان تەنانەت ئەوەشی هەڵەیە کە گوایە دەوری زیندانەکە بە پۆلیس، ئەمن و موخابەرات دەورە درابوو، بەڵکو تەنیا کارمەندی پۆلیس و ئەمن لەناو زیندانەکەدا هەبوون و حەوشی زیندانەکەش دەکەوتە سەر شەقامێکی پڕ لە ئاپۆڕەی خەڵک و ئۆتۆمۆبێل. هەروەها لەناو هەمان زیندان بەشی سزا سووک و قورسەکان هەبوو کە دەکەوتە پشتی بەشی ژووری سێدارە و تایبەت بوو بە تاوانەکانی دزی، کوشتن، گەندەڵی، بەرتیل و هتد، کە دەرگای چوونە ژوورەوەی جیاواز بوو لەگەڵ دەرگای هاتنە ژوورەوە بۆ ژووری سێدارە و شوورە بەرزەکە هەردوو بەشەکەی گرتبووە ناو خۆی، بەڵام دەرگای سەرەکی سەرجادەکە هاوبەش بوو بۆ هەردوو بەشی سزا سووک و قورسەکان و بەشی ژووری سێدارە کە تایبەت بوو بۆ لە سێدارە دانی شۆڕشگێڕانی کوردستانی.

سەبارەت بە هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ، دوای هەوڵ و سۆراغێکی زۆر توانیم لە ڕێگەی مەهدی خالید غەمباری هەڵبەستوان و هاوڕێی دێرینم لە ڕۆژی (17.10.2013)دا یەکێک لە زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ بەناوی محەمەد حەسەن خورشید کەرکوکی بدۆزمەوە و قسەی لەگەڵ بکەم. دوای گفتوگۆیەکی زۆر دەرکەوت بەر لەو هەوڵە پلانێکی دیکە هەبووە بۆ شکاندنی زیندانەکە، بەڵام ئەو پلانە سەری نەگرتووە و نەخراوەتە بواری جێبەجێ کردنەوە، بۆیە دەکرێت ئەوەیان بە پلانی یەکەم و ئەوەی دیکەشیان بە پلانی دووەم ناوببرێت. محەمەد حەسەن کەرکوکی، باسی ئەوەیکرد کە: (لە دوو مانگی کۆتایی ساڵی (1980)دا بیرۆکەی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ باسی لێوە کراوە، کە خاوەنی بیرۆکەکە هەریەک لە (ئەکرەمی حەپسە، دکتۆر ڕێباز و جەلال محەمەد) بووینە. ئەوکاتە شەهید ئەکرەمی حەپسە، ئەو بیرۆکەیەی لەگەڵ خۆم هەروەها ئاگاداریشم لەگەڵ جەمیل ئەحمەد مەحمود، تەحسین ڕەحمان فەرحان، شێرکۆ ئیسماعیل، بەکر کەریم خۆشناو باسکرد. هەر ئەکرەمی حەپسە خۆی یان یەکێک لە دکتۆر ڕێباز و جەلال محەمەد لەگەڵ بادینییەکان و چەندین زیندانی دیکە باسی ئەو بیرۆکە و پلانەکەیان کرد، کە هەموومان لەگەڵ بیرۆکەکە و هەوڵی سەرخستنی پلانەکەدا بووین. بەگوێرەی پلانەکە، ئەکرەمی حەپسە لە ڕێگای کەسوکاری خۆی داوای دەمانچەیەکی بێدەنگی لە (مستەفا چاوڕەش)ی پورزای کرد. بەگوێرەی قسەکان مستەفا چاوڕەش دەمانچەکەی ناردبوو، خزموکەسی ئەکرەم دەبوایە دەمانچەکە بخەنە ناو مەنجەڵی دۆڵمە و بیگەیەننە زیندان و دەستی ئەکرەم. بڕیار بوو دوای ئەوەی دەمانچەکە بگات، بەهێزترین و چاونەترس ترین زیندانی هەڵبژێرن بۆ ئەوەی لە ئێوارەوە کە زیندانییەکان دەکەنە ژوورەکانیانەوە، ئەو بە دەمانچەکەوە لە ژوورەکەی ناوەڕاست کە کۆمەڵێک فلینەی گەورە گەورەی تێدابوو بۆ هەڵگرتنی خواردن خۆی بشارێتەوە، دواتریش بەر لە ئاڵوگۆڕی ئێشکگری شەو وڕۆژی نێوان پاسەوانەکان کە بە بەردەوامی بەبێ چەک چاودێری زیندانی و ژوورەکانیان دەکرد، پێش کاتژمێری (12)ی شەو یان درەنگتر زیندانییەکە لەناو فلینەکە دەربچێت و پەلاماری پاسەوانەکە بدات و بیکوژێت و تەرمەکەی بباتە ژووری فلینەکان. خۆیشی بەتانییەکەی پاسەوانەکە لەخۆی بئاڵێنێت و لەسەر کورسییەکە دانیشێت تاوەکو پاسەوانی دووەم دەرگای هاتنە ژوورەوەی دەکردەوە و دەهاتە ناو ڕێڕەوەکە بۆ وەرگرتنی نۆرەی ئێشکگری خۆی، ئەویش بکوژێت و کلیلەکانی لە دەست دەربهێنێ کە هەردەم ئەو پاسەوانەی دەهات کلیلی سێ دەرگای پێ بووە و کلیلەکانی دەدایە دەست ئەو پاسەوانەی کە ئێشکگرییەکەی تەواو دەبوو و دەرگاکەی دادەخستەوەو کلیلەکانی لەگەڵ خۆی دەبردەوە. دوای کوشتنی ئەو دوو پاسەوانە، دەرگای هەردوو ژوورەکەی دەکردەوە و تەواوی زیندانییەکان پێکڕا دەبوایە پەلاماری ژووری ئەفسەری ئێشکگر (ضابط الخفر) بدەن و ئەویش بکوژن و ئینجا ڕێگای دەرەوە بگرنە بەر، لەبەردەم دەرگاش خزموکەسی زیندانییەکان و بەتایبەت کەسوکاری بادینییەکان و هەڤاڵانی ڕێکخراوی پێشکەفتنی پارتی دیموکراتی کوردستان ئەرکی دەربازکردنی زیندانییەکانیان لە موسڵ بۆ ناوچە ئازادکراوەکان گرتبووە ئەستۆی خۆیان. بەڵام بەداخەوە بەر لە گەیشتنی دەمانچەکە، ئەکرەمی حەپسە لە سێدارە درا بۆیە پلانەکە نەتوانرا جێبەجێ بکرێت و دەمانچەکە بۆ مستەفا چاوڕەش گەڕێندرایەوە). بۆ زانیاری زیاتر لەسەر ئەم پلانە، دەتوانرێ پەیوەندی بە

مستەفا چاوڕەش و خزموکەسی شەهید ئەکرەمی حەپسە-وە بکرێت، بەتایبەت کە مستەفا چاوڕەش تا ئێستا لە ژیاندا ماوە.
سەبارەت بە پلانی یەکەم، دیارە دەزگاکانی ئەمنی ناو زیندان هەستیان بە شتێک کردووە، بۆیە چەند کەسێکیان بانگ کردووە بۆ ئەوەی سەرە داوێکیان بکەوێتە دەست، وەلێ کەس هیچ زانیاری پێ نەداون. یەکێک لەو کەسانەی کە بانگکراوە محەمەد حەسەن خورشید بووە، کە پێیان وتبوو: (تۆ کەسێکی خزمی شێخ ستار تاهیر شەریفی وەزیری و واستەیەکی گەورەت هەیە، هەرگیز لە سێدارە نادرێیت. بۆیە پێویستە هاوکارمان بیت و دەنگۆی هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارە هەیە، بۆمان باسکە کێن ئەوانەی خەریکی ئەو نەخشە و پلانەن؟). محەمەد حەسەن، لە وەڵامدا پێیان ڕادەگەیەنێ: (باوەڕناکەم پلانێکی لەو جۆرە لە ئارادابێ، کەس باسی پلانێکی وای لەگەڵ نەکردووم، گوێشم لە کەسیان نەبووە شتێکی وا باس بکات، تەنانەت هەستیشم بە شتێکی ئاوا نەکردووە. دواتر هەروەکو خۆتان باسی دەکەن کە من واستەیەکی گەورەم هەیە و خزمی شێخ ستارم، ئەوانیش لە ژوورەوە هەموویان ئەوە دەزانن بۆیە نە باوەڕم پێدەکەن و نە قسەشم لەگەڵ دەکەن). دوای ئەوەی محەمەد حەسەن دەگەڕێتەوە، تەواوی ئەو قسانەی بەرپرسانی ئەمنی زیندان بۆ شەهیدان ئەکرەمی حەپسە، دکتۆر ڕێباز و چەند کەسێکی دیکەی ژوورەکەیان باس دەکات.
خۆم وەکو دەرسیم دیبەگەیی بەهیچ شێوەیەک ئاگاداری پلانی یەکەم نەبوویمە و زانیاریم دەربارەی ئەو نەخشە و پلانە نەبووە، بۆ یەکەم جاریش لەسەر زاری محەمەد حەسەن خورشید گوێبیستی بوویمە و کاتی خۆیشی شەهیدان تەحسین و جەمیل بۆ منیان باس نەکردووە.
هەرچی سەبارەت بە وەڵامی ئەو قسەیەی نەریمان کە دەڵێ: (من لە دەمی شەهید بابانو شەهید سەباح لەڕۆژی مواجهە قسەیان بۆ مام ئەحمەدی باوکی بابانو خاڵۆم دەگێڕایەوە، مام ئەحمەدو خاڵۆم پێیانوتین ئەم شتە باس نەکەنو لەدەمتان دەرنەچێ)، بەڕاستی نازانم چونکە ئەو لە لاپەڕەکانی (13-14)ی نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا نووسیویە: (ئەوەبوو ڕۆژی 1.6.1981 کە ڕۆیشتنە مواجهەیان زۆرمان لا سەیر بوو داوای پارە و پێڵاوی سوکیان لێ کردین، پێمان وتن ئێوە مانگێکی تر ئیعدام ئەکرێن وتیان خواکەریمە کێ ئەڵێ عەفو ناکرێین چونکە ڕاستە ئێمە بڕیاری لە سێدارەدانمان دراوە بەڵام تا ئێستا بڕیاری (مەرسوم جمهوری)مان بۆ دەرنەچووە).
ناکۆکییەکی زۆر لە هەردوو گێڕانەوەکەی نەریمان دەبینم، کە دوو جۆری تەواو پێچەوانەی یەکن! بەقسەی خۆی، جاری یەکەم ئەو نووسینەی لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، ڕۆژی (5.6.2000)دا بڵاوکردۆتەوە، دواتریش گوایە ئەو نووسینەی لەسەر داوای کەسوکاری شەهیدەکانی بازیان و کۆمەڵێک لە هاوڕێکانی لە ڕێگەی مەڵبەندی ڕێکخستنی دەربەندیخانی (ی. ن. ک)دا لە ساڵی (2007)دا وەکو نامیلکە لە چاپ دراوە. بەر لە هەموو شتێک، لە چاپدانی ئەو نووسینە وەکو نامیلکە لەسەر داوای هاوڕێیان و کەسوکاری شەهیدان نەبووە، بەڵکو دوای ناسینی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و وەرگرتنی بەڵگەنامەکانی ئەو بووە لە سەرەتای ساڵی (2007)ەوە، کە هۆکاری سەرەکی بووە بۆ چاپکردنی بابەتەکەی کوردستانی نوێ لە شێوەی نامیلکە. سەبارەت بەوەی کە هەوڵی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ-ی لە شەهیدان بابان و سەباح بیستووە، ئەوەیان تەنیاو تەنیا با بۆ خۆی و کەسە نزیکەکانی خۆی باسی بکات ، چونکە بۆ هەتا من لێم نەکرد بە تەقە ئەوەی باس نەکرد؟ دڵنیام بۆ شاردنەوە و داپۆشینی چەواشەکاری، شێواندنی ڕاستییەکان و هەڵەکانی ناو نامیلکەکە، پەنا دەباتە بەر سەدان پینەی دیکە. کەسێکی وەکو نەریمان ئامادەبێ بابەتێکی نووسراوی کەسێکی دیکە (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو) بە ئارەزووی خۆی بشێوێنێ و چەواشەکاری تێدا بکات، ئاخۆ دەبێ چەند بێویژدانانە مێژوو، بابەت، چالاکی یان هەوڵێکی نەنووسراو کە تەنیا چەند کەسێکی کەم لێی ئاگادارن، بشێوێنێ و چەواشەکاری تێدا بکات؟ باشە، ئەگەر ئەو ڕاست دەکات، بۆ لە کوردستانی نوێی ڕێکەوتی (5.6.2000) و لە نامیلکەکەی ساڵی (2007)دا باسی ئەو قسەیەی نەکردووە، کە هەوڵی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵی ڕاستەوخۆ لە دەمی دوو شەهیدی ناوبراو لە سەرەوەدا لە ڕۆژی (1.6.1981)دا بیستووە؟ ناشێ بڵێی لە بیرم کردووە یان ئەوە شتێکی ئەوەندە گرنگ و پڕ بایەخ نەبووە، بۆیە بە پێویستم نەزانیوە و باسم نەکردووە؟ پێم وانییە ئەو قسە نوێیەی نەریمان سەبارەت بەوەی کە گوایە هەوڵی شکاندنی زیندانی موسڵی لە شەهید بابان و شەهید

سەباح بیستووە، جێگای باوەڕی کەسانێک بێت مادام ئەو پێشتر لە دوو نووسینە کۆنەکەی خۆی ئاماژەی پێ نەداوە، خۆ ئەگەر ئێستا یان دواتر ئاماژەشی پێبدات، پێم وا نییە ببێتە جێگەی متمانەی خوێنەران.

نەریمان دەڵێ: (نامەکەی شەهید بابان کە لە ڕۆژی 31.5.1981 نووسراوە ڕۆژی 1.6 دای بەباوکی پێیوت ئێمە کارێکی وا دەکەین، ئەمەش ئەوە دەسەلمێنێت کە تا ئەو ڕۆژە پرۆسەکە ئەنجام نەدرابوو واتا دوای شەهیدبوونی عەزیزەکانی تۆ کارەکە ئەنجامدراوە). ئەو دوو دێرەی سەرەوەی نەریمان، درێژدادڕی، نووسینی نابابەتیانە و ناڵۆژیکانەی ئەو دەسەلمێنێت، کە نەنووسینی زۆر باشتر بوو، چونکە لە نامەکەی شەهید بابان بە تاکە وشەیەکیش باسی ئەوە نەکراوە کە ئەوان بەنیازی هەوڵێکی لەو جۆرەن، هەروەها کەسیش باسی ئەوەی نەکردووە کە پێش ئەو مێژووە هەوڵی شکاندنی زیندان ئەنجام دراوە، تا نەریمان نامەکەی شەهیدی ناوبراو وەکو بەڵگەی سەلماندنی جێبەجێ نەکردنی هەوڵەکە پێش ئەو مێژووە بسەلمێنێ. دواتر ئەگەر هەوڵەکە ئەنجام درابایە، خۆ هەم دەنگی دەدایەوە هەم دیدەنی قەدەغە دەکرا، وەکو ئەوەی لەدوای ڕۆژی (2.6.1981)دا قەدەغە کرا. دواتر نەریمان بۆ لە نووسینەکانی پێشووی خۆیدا لە کوردستانی نوێ و نامیلکەیدا ئاماژەی بەوە نەداوە کە شەهید بابان لە ڕۆژی (1.6.1981)دا کاتێ کە نامەکەی داوەتە دەست باوکی، باسی ئەوەی کردووە کە ئەوان هەوڵی شکاندنی زیندانی سێدارە و ڕاکردنیان بەدەستەوەیە؟ مادام نەریمان لە نووسینە کۆنەکانی خۆی باسی ئەوەی نەکردبێ کە شەهید بابان شتێکی بەگوێ باوکیدا چرپاندووە، ئێستاکەش ئەو قسە نوێیەی نەریمان جێگای متمانە نییە و دوورە لە ڕاستی. نەریمان، لە چەندین شوێنی وەڵامەکەیدا نووسیویێتی: (هەوڵی شکاندنی زیندانی موسڵ، یان پرۆسەکە لەدوای شەهیدکردنی عەزیزەکانی تۆ یان شەهیدانی ئێوە ئەنجام دراوە). خۆم کە مێژووی شەهیدبوونی زۆربەی شەهیدەکانم نووسیبێ، بە مێژووەکان دەردەکەوێت کام لە شەهیدەکان لەپێش ئەنجامدانی هەوڵەکە لە ژیاندا نەماوە و کام لە شەهیدەکان لەکاتی ئەنجامدانی هەوڵەکە لە ژووری سێدارەی موسڵ بووە و بەشداری هەوڵەکە بووە. ئەی کەواتە نەریمان بۆ وا بەشێوەیەکی ناڵۆژیکانە دەنووسێ و درێژدادڕی لە زۆر شوێنی نووسینەکەی دەکات؟ پێم وایە چونکە نەریمان خۆی کێشەی تێگەیشتن و گەیاندنی هەیە و بەزەحمەت شت وەردەگرێ یان دەگەیەنێ، بۆیە وا دەزانێ هەموو کەس وەکو ئەو کێشەی تێگەیشتنی هەیە و بەزەحمەت تێدەگات، بۆیە ئەوەندە شت دووبارە دەکاتەوە. هەروەها ئەو وەڵامی تەنیا لەپێناوی وەڵام نووسیوە بۆ ئەوەی بڵێت ئەوە نییە وەڵامم دایەوە، نەک وەڵامی لەپێناوی دەرخستنی ڕاستییەکان نووسیبێ، هەر بۆیەشە ئەوەندە شتی ناڕێک و ناڵۆژیکانەی نووسیوە و دووبارە و چەند بارەشی کردوونەتەوە.

وەڵامی بەشی دووەمی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی):

نەریمان دەڵێ: (دیسانەوە دەرسیم باسی (بیرۆکەو نەخشەی شکاندنی موسڵ دەکاتەوە کە ئەو شەهیدە قارەمانانەی کە لەبڕگەی یەکەمدا ناویان هاتووە خاوەنی بوون) منیش دووبارەی دەکەمەوە ڕەنگە قسەکەی تۆ ڕاست بێت، بەڵام من نەمناسیوون وە هیچیشم لە بارەیانەوە نەبیستووە). کاتێ کە نەریمان دەڵێ: (ڕەنگە قسەکەی تۆ ڕاست بێت)، ئەوە بەدڵنیایی بانگێشەی خۆی بۆ ئەوەی کە گوایە شەهیدەکانی بازیان/ دەربەندیخان هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە، پووچەڵ دەبێتەوە. هەروەها نەریمان، لێرەدا بێ ئەوەی ئاگادار بێت نووسیویێتی: (بیرۆکە و نەخشەی شکاندنی موسڵ)، بە قرتاندنی (زیندانی سێدارەی) لە ڕستەی پێشوو، تەواوی مانای ڕستەکە دەگۆڕێ و ئەو مانایە دەدات، کە ئەو چەند شەهیدە خاوەنی بیرۆکە و نەخشەدانەری شکاندنی موسڵ بووینە، نەک خاوەنی بیرۆکە و پلاندانەری شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ! ئەرێ دەبێت نەریمان

موسڵ بە شووشە، دار، ئاسن، بەرد، شاخ یان لەشکر بزانێت، بۆیە نووسیوێتی بیرۆکە و نەخشەی شکاندنی موسڵ؟ بەڵام ئەوەیان خاڵێکی پۆزەتیڤە کە نەریمان دووبارە لێرەدا دانی پێدادەنێت کە بیرۆکە و نەخشەی شکاندنی زیندانی موسڵ لەلایەن چەند شەهیدێکی دیکە بووە، نەک شەهیدەکانی بازیان کە ناوبراو پێشتر هەم لە کوردستانی نوێی ژمارە (2164) و هەم لە نامیلکەکەی خۆیدا ئاماژەی پێکردووە کە گوایە ئەوان (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە دارشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە). سەبارەت بەوەی کە نەریمان دەڵێ: (بەڵام من نەمناسیون وە هیچیشم لە بارەیانەوە نەبیستووە)، دەڵێم: (ئەگەر نەریمان ناوی خاوەنی بیرۆکە و دارێژەرانی پلان و نەخشەی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵی نەبیستبێ و کەسیانی نەناسیبێ، مانای ئەوە نییە مافی ئەوەی هەبێت دەست بەسەر ئەو بەرهەم، خەبات و هەوڵەی ئەواندا بگرێت و بە وتەی (شەهیدانی بازیان هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە دارشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە) هەمووی بکات بە هی (10) شەهیدەکەی بازیان!

نەریمان، ئەو پرسیارە دەکات: (بەڵام ئەم سەربەرزانە بۆ تا خۆیان لە سێدارە نەدران پرۆسەکەیان ئەنجام نەدا). بەر لە هەموو شتێک نەریمان، نە دەزانێ بەرانبەرەکەی چی نووسیوە، نە دەشزانێ خۆی چی دەنووسێ. ئاخر ئەگەر ئەو بیزانیایە من پێشتر چیم نووسیوە، هەرگیز ئەو پرسیارەی نەدەکرد! لە بەشی دووەمی نووسینەکەمدا (6153/ 14.8.2013/ خاڵی پێنجەم) ئاماژەم بەوە داوە کە: (<u>ئەوکاتەی ئەو (13) هاورێیەی بازیان یاخود دەربەندیخان گەیشتنە زیندانی موسڵ، بەشێکی زۆر کەمی ئیشەکان مابوو</u>)! کەواتە هۆکاری جێبەجێ نەکردنی پلانی شکاندنی زیندانەکە لەلایەن ئەو شەهیدانەوە، دەگەڕێتەوە بۆ تەواو نەبوونی کارەکان، بە واتایەکی دیکە هێشتاکە تەواوی دەرگاکان نەبڕابوونەوە و کەمێکی مابوو). دواتر نەریمان دەبوایە پرسیارەکەی بە یەکێک لەو دوو شێوەیە بکردایە: (بەڵام ئەم سەربەرزانە بۆ تا خۆیان لە سێدارە نەدرابوون، پرۆسەکەیان ئەنجام نەدەدا؟ یان بەڵام ئەم سەربەرزانە بۆ بەر لە سێدارە دانی خۆیان، پرۆسەکەیان ئەنجام نەدا؟)، چونکە ئەو دەربڕینەی ناوبراو ئەوە دەگەیەنێت کە لە سێدارە دراوەکان، دوای لە سێدارە دانیشیان هەر خۆیان هەوڵی شکاندنی زیندانەکەیان داوە و پرۆسەکەیان ئەنجام داوە! هەروەها نەریمان، لەگەڵ ئەو پرسیارەدا ناوی شەش شەهید و ڕۆژی لە سێدارە دانیانی لە نووسینەکەی من وەرگرتووە، وەکو خاوەنی بیرۆکە و پلاندانەری شکاندنی زیندانەکە دووبارە ناوی بردوون. لە نووسینەکەی پێشوومدا واتە لە وەڵامەکەم بۆ نەریمان و لە سەرەوەشدا لە (بەشی یەکەمی وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی)، ناوی چوار کەسم هێناوە، کەچی ئەو تەنیا ناوی سێ لەو کەسانەی نووسیوە هەروەها ناوی شەهیدان ئەکرەمی حەپسە و دکتۆر ڕێبازی نووسیوە کە لە ڕاستیدا ئەوان لەگەڵ نەخشەدانەران و پلاندانەرانی هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەکە نەبووینە بەهۆکاری ئەوەی هەردووکیان زۆر زووتر لەکاتی دارشتنی پلانەکە لە سێدارە دراون، هەروەها شەهید بەکر کەریم سوسەیی و ئەو هاوڕێیانەی بەتایبەت لە مانگەکانی ئادار، نیسان و مایس پێش ئەنجامدانی هەوڵەکە لە سێدارە دران، هەم ئاگادار بووینە و هەم کاریان بۆ جێبەجێکردنی نەخشە و پلانەکە کردووە و پارەیان داوە.

نەریمان نووسیوێتی: (دەستنووسەکەی شێخ فازڵ بەڵگەیەکی باشە. بەڵام پرۆسەکە شەوی ½-6-1981 جێبەجێکراوە وەک کاک فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس لەنووسراوێکدا کە هاوپێچی نووسینەکەیە کە داوای لەمەڵبەندی شەنگال کردووە کە مافی خۆیو براکەی (شەهید مەردان) نەفەوتێ تیایدا ناوی شەهیدەکانی ئێمەش هاتووە کە هەڵساون بەجێبەجێکردنی پرۆسەکە).
ئەو داواکارییەی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس، بەهیچ شێوەیەک نابێتە بەڵگەی تەواو کە هەوڵی شکاندنی زیندانەکە لە شەوی (2/1-6-1981)دا ئەنجام درابێ، مادام خۆی باسی ئەوە دەکات کە لە کاتژمێری (12.20) خولەکی شەوی (2/1-6-1981)دا ئەنجام دراوە کە دەکاتە ڕێکەوتی (2.6.1981). لەدوا پەیوەندی تەلەفۆنیم بە فازڵ لە ڕۆژی (8.10.2013)دا، ئەو کاتی جێبەجێکردنی پلانەکەی بە کاتژمێری (12:20)ی شەوی (2/1-6-1981) ناوبرد، کە

دەکاتە ڕێکەوتی (2.6.1981)، چونکە (20) خولەک بەسەر ڕۆژی (1.6.1981) تێپەڕیووە، جا هەر کەسێک ئازادە لەوەی لەپێناوی خۆ بردنە پێشەوە و بۆ بەرژەوەندی تایبەتی خۆی یان پارتەکەی چۆن ئەو مێژوویە چەواشە دەکات و دەیگۆڕێت! هەروەها فازڵ باسی ئەوەشی کرد کە ئەوان (مەردان، فازڵ، بەرزان عومەر عەلی، بابان ئەحمەد، جەبار ئەحمەد زەریفە، عەدنان سابیر و یەک یان دوو کەسی دیکە)، لە ڕۆژی (5.6.1981)دا لەلایەن مەفرەزەیەکی سوپای میللی (الجیش الشعبي) لە نزیک ڕەبیعە گیراون نەک لە ڕۆژی (3.6.1981)دا گیرابن و گیرابنەوە، هەروەها بەدرێژایی ئەو چەند شەو و ڕۆژەش تەنیا بە شەو ڕۆیشتوون و بە ڕۆژیش خۆیان شاردۆتەوە. بۆیە لەسەر قسەی فازڵ و بەگوێرەی دەستنووسێکی خۆی کە کورتەیەک لە ژیانی خۆی باسکردووە ڕۆژی نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ دەکەم بە ڕێکەوتی (2.6.1981) و ڕۆژی گیرانی خۆی و مەردانی برای لەگەڵ گیرانەوەی زیندانییە ڕاکردووەکان بە ڕۆژی (5.6.1981) ناو دەبەم و دەستنووسەکەش لەخوارەوە دادەنێم. بەهێنانەوەی نموونەیەک لای خۆم کۆتایی بە مێژووی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ دەهێنم و سووریش دەبم لەسەر ئەوەی کە هەوڵی شکاندنی زیندان نیوە شەوی (2.6.1981) بووە، ئەویش ئەوەیە کە دەوروبەری کاتژمێری (10)ی شەوی (28.3.1986) کە بۆ بەیانییەکەی ڕۆژی (29.3.1986) بوو، هێزێکی تیپی (87ی قەرەچوغ)ی سەر بە مەڵبەندی (3)ی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان هاتنە گەڕەکەکانی ڕووناکی و کشتوکاڵ (حي الزراعة)ی ناو هەولێر و لە دوو پیکابی ئەمنی هەولێریان داو کە شەوانە لەناو شار و بەتایبەت لەو دوو گەڕەکە دەسوڕانەوە و نزیکەی (10–12) ئەمنیان لێ کوشتن. شەوی تەقەکردنەکە (27) ڕۆژ بوو لەگەڵ جەمال مەولود ئەحمەد لەلایەن مەنزومەی ئیستخباراتی شیمالی کە بەڕێوەبەرێتییەکەیان لە گەڕەکی ئازادی هەولێر و پشتماڵی پارێزگار ئیبراهیم محەمەد حەسەن زەنگەنەی خۆفرۆش بوو، گیرابووین. هەردووکمان، بۆ بەیانییەکەی ڕۆژی (29.3.1986) گواسترایینەوە بۆ بەڕێوەبەرێتیی ئەمنی هەولێر، دوای ئەو چالاکییە ڕاگەیاندنی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان و زۆرێک لە بەرپرسانی یەکێتیی، مێژووی ئەو چالاکییە تا ئێستا بە ڕۆژی (29.3.1986) یان شەوی (30/29–3–1986) دادەنێن. بە بڕوا هەبوونم بە خۆم و دڵنیابوونم لە ڕۆژی چالاکییەکە، ئەگەر هەموو یەکێتیی و تەواوی کورد مێژووەکە بە ڕۆژی (29.3.1986) یان شەوی (30/29–3.1986) دابنێن، ئەوە من هەر بە شەوی (28.3.1986) دادەنێم.

سەبارەت بە ناوهێنانی ئەو شەهیدانەی لە داواکارییەکەی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس ناویان هاتووە، هەر بەگوێرەی ڕۆژی داواکارییەکەی ناوبراو بۆ مەڵبەندی شەنگال کە مێژووی (6.7.2007)ی لەسەرە بەدڵنیایی دەتوانم بڵێم جگە لە ناوی بەرزان عومەر عەلی ناوەکانی دیکەی هەر هەمووی لە نەریمان وەرگرتووە و سەرچاوەی ناوەکان ناوبراوە بۆیە جێگای متمانە نییە لای من، ئەگینا ژمارەی بەندکراوەکان بە شەهیدەکانی بازیانەوە (42) کەس بووە لەکاتی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، بۆ ناوبراو تاکە کەسێک لەوانەی دیکەی نەنووسیوە؟ کەس هەیە باوەڕ بەوە بکات، کە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس ناوی تەواوی (10) شەهیدەکەی بازیانی لەبیر بێت کە بە هاتن و مانەوەیان و شکاندنی زیندان تەنیا (10) ڕۆژێک لەو زیندانە بووبن، لەکاتێکا ئەو تەنانەت ناوی ئەو کەسانەی لەبیر نەمابێت کە قسەیان لەگەڵ کردووە و داوایان لێکردووە هاوکاریان بێت بۆ هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانەکە، یان جگە لە (10) شەهیدەکەی بازیان کە بەشێک بوون لە (42) زیندانییەکەی ژووری سێدارە ناوی کەسیانی لەبیر نەمابێ؟ ئایە کەسێک هەیە باوەڕ بەوە بکات، کە فازڵ یوسف تەنیا ناوی تەواوی (10) شەهیدەکەی بازیان/ دەربەندیخانی لەبیر بێت لەکۆی (42) زیندانی کە لەکاتی جێبەجێکردنی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ لەوێ بووبن لەگەڵ (33) شەهید کە ناوەکانیام نووسیوە لە سەرەتای ئەو ساڵەدا (1981) تا ئەنجام دانی نەبەردییەکە لە سێدارە دراون، ئەگەر ئەو (10) ناوەی لە نەریمان وەرنەگرتبێت؟ هەرچەندە دڵنیام ئەوانەی لە سەرەتای ساڵی (1981) تا کاتی هەوڵی شکاندنی زیندانەکە ژمارەیان لە (33) شەهید زۆرترە، کە لە سێدارە دراون وەلێ تەنیا توانیم ناوی ئەو (33) شەهیدەم بیرکەوێتەوە یان زانیاری لە سەریان کۆکەمەوە. فازڵ، لە ساڵی (2010) و دواتریش لە (2013)دا چەندین جار گوتوویەتی: (ئەوانەی کە قسەیان لەگەڵ کردم ناوەکانیانم لەبیر نەماوە تێیان نەگەیشتم، چونکە ئەوکات سۆرانییەکەم تەواو نەبوو، بۆیە بەرزان عومەر عەلی قسەی لەگەڵ کردم و لە نیازیان گەیشتم. منیش قسەم لەگەڵ

مەردانی برام کرد و دواتر هەردووکمان داواکارییەکەی ئەوانمان پەسەند کرد و دەستمان کرد بە هێنانی مشار، چەقۆ و گوریس بۆ زیندانییەکان). لە هەردوو ساڵەکەدا پرسیاری هۆکاری لەبیر نەمانی ناوەکانی ئەو زیندانیانەم لە فازڵ یوسف کردووە، کە لەپێناو هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ قسەیان لەگەڵ فازڵ یوسف کردووە. ئەو لە هەردوو جارەکەدا هۆکارەکەی بۆ ئەوە گەڕاندۆتەوە، کە دوای گیرانی هەم تووشی ئازار و ئەشکەنجەی زۆر دڕندانە بۆتەوە و هەم لە دەستدانی مەردانی برای کاریگەری نێگەتیڤانەی زۆری لەسەر دڵ، دەروون و مێشکی ئەو جێهێشتووە، هەروەها ئەو کارەش کە لە ساڵی (1981)دا ئەنجام دراوە، ماوەیەکی زۆری بەسەردا تێپەڕیوە کە زۆرترە لە (30) ساڵێک، بۆیە ئەو ناوەکانی نایەتەوە یاد و هێز و توانای بیرکردنەوەی وەکو جاران نەماوە. چەندین جار باسی ئەنوەر قادری پورزام بۆ فازڵ کردووە کە بۆ ماوەی نزیکەی (3) مانگ لە ژووری ژمارە (5)ی هەیئە خاسەی کەرکوک شەو و ڕۆژ بەیەکەوە بووینە و خواردن و خواردنەوە و ئەشکەنجەیان پێکەوە بووە، کەچی ئەو ئەنوەری نەدەناسییەوە تا ڕۆژی (12.9.2013) کە ئەو خۆی قسەی لەگەڵ کرد ئینجا ناسییەوە، باشە ئایە ڕێی تێدەچێ کە فازڵ کەسێکی وەکو ئەنوەر نەناسێتەوە کە شەو و ڕۆژ بۆ ماوەیەکی باش بەیەکەوە بووینە، کەچی ناوی (10) شەهیدەکەی بازیان کە بە هەمووی (10-12) ڕۆژێک لە ژووری سێدارەی موسڵ بووینە نەک بەیەکەوە بووبن لەگەڵ ناوبراو، ناوی هەموویانی لەبیر بێت بەناوی سیانییەوە؟

نبذة ملخصة من تاريخ حياتي واعمالي ونضالي لأجل الكوردايتي

عينت في سبعينات موظفاً في سجن الموصل المركزي والى رفعت تدريجياً برتبة رقيب اصلاحي اي م اول وفي ثمانينات طلعت الى امور الاكراد في السجن رأيت امورهم متدهورة وليس لهم اي قيم وحقوق في السجن والاعدامات مستمرة اكثر من عشرة اشخاص يعدم في الاسبوع انا التقيت بهم اكثر من مرة ومع شفيق مردان كان عريفاً وفي ٢٩/٨/١٩٨١ صدر مرسوم جمهوري لاعدام ١٢ شخصاً ومن ضمنهم الشهيد برزان عمر والشهيد بابان وقمت بدوري سرقت هذا المرسوم لكي يأتي فراري وشفيق مردان وفي ١/٢ ٦/١٩٨١ قمت بفتح كافة ابواب السجن وهربنا ايضاً معهم باتجاه الحدود السورية وفي ٥/٦/١٩٨١ اوقفنا في كمين جيش الشعبي في ربيعة وبقينا احد عشر شهراً في الهيئة التحقيقية في كركوك وبعد ذلك حكمت علي مؤبد وشفيق مردان بالاعدام مع مصادرة اموالنا المنقولة وغير المنقولة ولم احصل الى اي تعاون من حكومة الاقليم والمركزي الى يومنا هذا. ضحينا بمالنا ومستقبلنا وارواحنا لأجل الكوردايتي. ودمتم

فاضل يوسف شيخ الياس
تل قصب / قضاء سنجار

نەریمان، بۆ ئەوەی شێواندنی هەوڵی شکاندنی زیندانەکە بکات بەڕاستی و وا لە خوێنەران بکات باوەڕی پێ بکەن، پەنا دەباتە بەر کاروانی شەهیدان و نووسیوێتی: (کاسێتەکەی ژیاننامەی شەهیدان بەدەنگی فەرهاد سەنگاوی کاتی لەسێدارەدانیان بەدرێژی باسی ڕووداوەکە دەکات کە شەهیدەکانی ئێمە پێی هەڵساون بەهاوکاری دوو کوردی ئێزدی لە شەوی ½-6-1981 تا کوشتنی دوو جەللادەکەش باس دەکات).

سەرەتا ئەو کاسێتە و خوێندنەوەی ژیاننامەی شەهیدەکان لە دەنگی گەلی کوردستان تەنیا دەبێتە بەڵگە بۆ ئەندام بوون و پەیوەندی شەهیدەکان بە یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان-ەوە، وەلێ نابێتە بەڵگەیەکی باوەڕپێکراو بۆ ڕاست و دروستی تەواوی زانیارییەکانی ناو ژیاننامەکانیان، چونکە بەدڵنیایی نووسینی ژیاننامەی هەموو شەهیدێک هەردەم لەلایەن بنەماڵە و نزیکترین کەسوکاریان دەنووسرێتەوە. دواتر هەر شتێک بخرێتە ناو دوو توێی پەرتووک، نامیلکە، گۆڤار و ڕۆژنامە یان لە ڕادیۆ و تەلەفزیۆنەکان باس بکرێت، نابێتە بەڵگەیەکی ڕاست و جێی متمانەی تەواو. مەگەر ئەو وتەیەی شەهید ئارام-ت نەبیستووە کە دەڵێت: (هەموو یاخیبوونێک شۆڕش نییە، هەموو چەکدارێکیش پێشمەرگە نییە)، بۆیە منیش دەڵێم: ئەوەی خرایە سەر لاپەڕەی ڕۆژنامە، گۆڤار و پەرتووک، یان لە ئێزگە و تەلەفزیۆنەکان باسی لێوە کرا، هەر هەموویان نابن بە بەڵگە کە بەشێکیان زانیاری هەڵەی تێدایە.

هەر ئەو ئێزگەیەی نەریمان باسی دەکات، لە خوێندنەوەی چالاکییەکی بەشێک لە هێزەکانی مەڵبەندی سێی (ی. ن. ک) کە لەلایەن هەردوو تیپی (86ی دەشتی هەولێر و 87ی قەرەچوغ) لە ڕێکەوتی (2.9.1985)دا لە بەشی باشووری ناو شاری هەولێر (بازگەی هەولێر - دیبەگە/ مەخمور، گەڕەکی لەتیفاوە، کارگەی قیری هەولێر و گەڕەکی ماجیداوە) ئەنجام درا، ژمارەی کوژراوەکانی دوژمنی بە (150) کوژراو خوێندەوە، کە لە ڕاستیدا زیانەکانی دوژمن نەدەگەیشتە (20) کوژراوێک.

ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، ژمارە (....)ی ڕۆژی (../../....) ژیاننامەی جاشێکی بڵاوکردۆتەوە و بە شەهیدی ناوبردووە کە خەڵکی گوندی (باخە هەنارە)ی نەریمانە، کە لە مانگی (..) ساڵی (1967)دا لە شەڕێکدا لەدژی پێشمەرگە لەنێوان گوندی (.......) و (..... .....)ی ناوچەی (.......) کوژراوە.

هەر لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ ژمارە (....)ی ڕێکەوتی (../../....) لەژێر ناوی (فەرماندە و خۆڕاگری زیندان شەهید ... ...)، ژیاننامەی جاشێکی ڕژێمیان بڵاوکردۆتەوە کە لە سەردەمی حکومەتی بەعس جێگری سەرۆکجاشی فەوجی ژمارە (. . .)ی جاشە خۆفرۆشەکان بووە و لە ڕێکەوتی (../../1988)دا کەسێکی کوشتووە کە گلەیی تەقەکردنی لێکردووە، تەقەکردنەکەش بە بۆنەی ڕۆژی لەدایکبوونی سەدامی دیکتاتۆر بووە. لە هەمووشی سەیرتر کە بنەماڵەی کوژراوەکە لەسەر کوشتنی کوڕەکەیان سکاڵایان لەدژی بکوژ و جێگری سەرۆکجاشەکە تۆمارکردووە و بەگرتیان داوە، بنەماڵەی ئەو جاشە لەلایەک وایان نووسیوە کە کوڕە جاش و مرۆڤ کوژەکەیان لە ڕێی سیخوڕەکانی ڕژێمەوە دەستگیرکراوە و ئەوانیان بە کرێگرتەی ڕژێم نیشان داوە. لەلایەکی ترەوە بنەماڵەی ئەو جاشە، کە دواتر کوڕەکەیان لە شەڕی ناوخۆدا لە ڕێکەوتی (../../1995)دا کوژرا بە فەرماندەی خۆڕاگری زیندان و ئەندامێکی ڕێکخستنەکانی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان هەر لە ساڵی (1979)وە ناوبردووە. سەبارەت بەو ژمارەیەی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، دوای دەرچوونی ئەو ژمارەیە بە چەند ڕۆژێک نامەیەکم بۆ کارمەندێکی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ نارد و ڕاستی ئەو کێشەیەم بۆ نووسی و لە نامەکەدا باسی ئەوەم کردبوو کە نەمویستووە وەڵامی کوردستانی نوێ بدەمەوە لەبەر هۆکارێک کە پەیوەندی بە خۆمەوە هەیە و نامەوێت لێرەدا باسی بکەم. نموونە زۆرترن لەو سێ نموونەی سەرەوە، بەڵام نامەوێ لەوە زیاتر ئاماژەیان پێبدەم و خوێنەریش بێزار بکەم.

وەلێ ئێستا دەپرسم، ئایە دەکرێت جاشێکی حکومەتی ئێراق کە شانبەشانی سوپای ئێراق لە ساڵی (1967)دا لەدژی کورد و هێزی پێشمەرگەی کوردستان شەڕی کردبێت و کوژرابێت، بە شەهیدی کوردایەتی دابنرێت و ئەو ژمارەیەی کوردستانی نوێ دەبێتە بەڵگەی کوردایەتی و پێدانی سیفەتی شەهید بەو جاشە؟ ئایە ڕەوایە و دەکرێت بەگوێرەی ئەو دوو ژمارەیەی ژمارەیەی کوردستانی نوێ کە جاشێکی ساڵی (1967)ی کردووە بە شەهید و سەرۆکجاش و خۆفرۆشێکی کردووە بە فەرماندە و خۆڕاگری زیندان و لە هەمان کات تۆمەتی سیخوڕی داوەتە پاڵ بنەماڵەی

کوژراوەکە، یان ڕاگەیاندنی ئێزگەی دەنگی گەلی کوردستان سەبارەت بەو چالاکییەی هەولێر کە دواتر ناونرا داستانی هەولێر و ژمارەی کوژراوانی ڕژێمی بە (7) جار و نیو لە قەبارەی خۆی گەورەتر کردووە، وەکو سێ بەڵگەنامەی متمانە پێکراو بەکاربهێنرێن؟

نەریمان دەنووسێ: (چەند ڕۆژێک دوای مواجەهەکەیان باوکم و مام ئەحمەدی حەبەو چەند کەسێک لەخزمی شەهیدەکان دەچنە بەغدا بۆ لای شێخ عوسمانی بیارە، مام ئەحمەد بەجیا قسەی لەگەڵ دەکات بۆ ئەوەی سۆراخێکی شەهیدەکان بکات بۆیان لەو کاتەدا ئەفسەرێکی عیراقی بەپلەی عەمید لەخزمەت شێخدا دەبێت پرسیاری لێدەکات ئەویش لەوەلامدا دەڵێت ئێستا تەلەفۆن دەکەمو بزانم ئەو گرووپە نین کە زیندانەکەیان شکاندووە کاتێک تەلەفۆن دەکات پێی دەڵێن بەڵێ ئەو ناوانەی کە تۆ باستکردن هەموویان بەشداربوون لەپرۆسەی شکاندنی زیندانەکەدا، هەربۆیە واستەکردن بۆیان زۆر مەحاڵە).
منیش لەو باوەڕەدام کە ئەو گرووپە (شەهیدانی بازیان/ دەربەندیخان) بەشدار بووینە و بەشێک بووینە لە نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە کۆی زیندانییەکان لە شەوی نەبەردییەکە (42) کەس بووە، وەلێ نەریمان دەبێ لەوە تێبگات کە شەهیدانی بازیان بەتەنیا ئەو نەبەردییەیان ئەنجام نەداوە، بەڵکو لەگەڵ ئەوان و پێش ئەوانیش چەندین هاوڕێی دیکە کاریان بۆ ئەو هەوڵە کردووە، دواتر شەهیدانی بازیان لە کۆتایی هەوڵەکە هاتوونەتە ژووری سێدارەی موسڵ. دواتر هەرکەسێک بۆ واستەکردن و ڕزگارکردنی کەسێکی سزادراو بە سێدارە بچووبایە لای بەعسییەکان یان کەسوکاری سەدام جگە لەوانەی واستەی گەورەیان هەبوو، ئەوان یەک وەلامیان هەبوو بۆ بەرپەرچدانەوەی داواکاری کەسوکاری ئەوانەی سزای سێدارەیان هەبوو، کە پێیان دەوتن: (کوڕەکەت، باوکت، مێردەکەت یان براکەت پیلانی (مؤامرة)ی لەدژی سەدام کردووە، بۆیە ناتوانین هیچی بۆ بکەین). ئەوە کلیشەیەکی ئامادەکراو بوو بەدەست بەعسی و کەسوکارەکەی سەدام بۆئەوەی ڕێگر نەبن لەبەردەم جێبەجێکردنی سیاسەتی سەدام و بەعس لەدژی کورد و کوردستان. تەنانەت ئەم قسەیە لەلایەن خوشکی سەدام-ەوە بە کەسوکاری خۆیشم وتراوە.

نەریمان سەبارەت بە کوشتنی دوو پاسەوان لەلایەن زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ لە شەوی (2.6.1981)دا، نووسیویێتی: (جەلادەکان بەدەستی شەهیدەکانی ئێمە کوژران. گریمان شەوی 3/2-6-1981 پرۆسەکە ئەنجام درابێت خۆ شەهیدە بەڕێزەکانی خزمو نزیک لە تۆ لەنێوان 7 ڕۆژ تا 11 ڕۆژ پێشتر شەهید کرابوون خۆ ئەو شەوە جەلادەکان بەدەستی شەهیدەکانی ئێمە کوژران ئەگەر بەچەقۆ بێت یا بەدەمانچەی بێدەنگ).
نەریمان لێرەدا بە شانازییەوە باسی کوشتنی دوو لە پاسەوانەکانی زیندان دەکات و بە جەللاد ناویان دەبات، کە بە قسەی خۆی شەهیدەکانی بازیان کوشتوویانن. ئەو دوو کەسەی کوژران پاسەوان بووینە و جەللاد نەبووینە، تاکە جەلادێکیش لەنێو کوردانی ئێزیدیدا نەبووە لە زیندانی موسڵ بەڵکو دوو کەس کە جەللاد و کورد بووبن عوسمان ناوێک کە ڕەئیس عورەفاو خەڵکی سلێمانی بووە، لەگەڵ جەللادێکی دیکە بەناوی عەبدولڕەحمان موسڵاوی. هەروەها بەڕێوەبەری ئەوکاتی زیندانی موسڵ زوهێر خەتیب خەتاب و جێگری بەڕێوەبەریش سالم موسڵاوی کە هەردووکیان عارەب بوون.
مادام نەریمان باسی ئەوە دەکات کە شەهیدەکانی ئەوان (بازیان) دوو پاسەوانەکەیان کوشتووە، ئەگەر دڵنیابم کە کێ ئەو دوو پاسەوانەی کوشتووە هیچ نادرکێنم. با نەریمان باش بزانێ کە کوشتنی ئەو دوو پاسەوانە عەتۆ خەڵەف زندینی ناسراو بە عەتۆ شەنگالی و ئەوەی دیکە کە خەڵکی شێخان بوو، پێشێلکردنی ڕێککەوتننامەی نێوان زیندانییەکان و فازل یوسف شێخ ئەلیاس و مەردانی برای بوو لەلایەن ئەوانەی کە ئەو دوو پاسەوانەیان کوشت. مەرجی سەرەکی فازڵ و مەردان ئەوەبوو کە لەکاتی شکاندنی زیندانەکە، زیندانییەکان هیچ کامێک لە پاسەوانەکان نەکوژن کە نزیکەی سەدا هەشتایان لە کوردی ئێزیدی بوون و ناسیاوی یەکتر بوون، نەوەک دواتر ئەوان تووشی

دوژمنکاری ببن. ئەوان هەردوو لایەن (زیندانییەکان لەلایەک و فازڵ و مەردان لەلاکەی دیکە) لەسەر ئەوە پێکهاتبوون کە هیچ پاسەوانێک نەکوژن، بەڵکو بەو گوریسەی کە بۆیان هاتبووە ژوورەوە دەست و قاچی ئەوان و ئەو زیندانیانەی لەگەڵ نەبەردییەکەدا نین ببەستنەوە و لە ژوورێکدا بیانبەستنەوە. دڵنیاشم ئەگەر شەهیدان (جەمیل ئەحمەد مەحمود، جەلال مەحمود ئەحمەد سورداشی، عومەر میرزا شاسوار و چەند زیندانییەکی دیکە) کە ئاگاداری ڕێککەوتنەکە بوون، لەکاتی نەبەردی شکاندنی زیندان لە ژیاندا بان، ڕێگەیان بەهیچ کەسێک نەدەدا ئەو دوو پاسەوانە بکوژن کە نەریمان شانازی بە کوشتنیانەوە دەکات. ئایە نەریمان دەزانێ ئەو پاسەوانانەی ئەو بە جەللاد ناویان دەبات بە دەیان جار لە ڕۆژانی دیدەنیدا وەکو خزموکەسی زیندانییەکانی ژووری سێدارە فرمێسک لە چاوەکانیان دەباری؟ ئایە نەریمان دەزانێ ئەو عەتۆ خەڵەف شەنگالی-یەی کە ئەو بە جەللاد ناوی دەبات، بەگوێرەی قسەکانی محەمەد حەسەن خورشید کەرکوکی کە خۆی بینیوێتی بە دەیان جار شەوانە لەکاتی ئێشکگری خۆیدا لە بەردەم ژوورەکانی زیندانییەکان فرمێسک ڕوومەتەکانی تەڕ کردووە و بە دەنگ بۆ زیندانییەکان گریاوە و بێزاری خۆی لە بێ دەسەڵاتی و کاری پاسەوانی خۆی لە زیندانیانی ژووری سێدارە دەربڕیوە؟ ئایە هەرگیز بینیوتانە یان بیستووتانە جەلادێک بۆ قوربانییەکانی بگریت؟
نەریمان تەنانەت ماوەی نێوان شەهیدکردنی جەمیل و تەحسین و شەوی نەبەردییەکەی بە هەڵە دیاری کردووە، چونکە لە ڕاستیدا ماوەی نێوان ڕۆژی لە سێدارە دانی شەهید جەمیل (21.5) و گوللە باران کردنی شەهید تەحسین (26.5) لەگەڵ ڕۆژی جێبەجێکردنی نەخشە و پلانی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ (3.6.1981)، هی یەکەمیان (13) ڕۆژ و هی دووەمیشیان (8) ڕۆژە.

نەریمان سەبارەت بەوەی کە گوایە شەهیدکردنی دوو کەس و بریندارکردنی سێ کەسی دیکە لە شەوی جێبەجێکردنی هەوڵی شکاندنی زیندانەکە لە (2.6.1981)، دەنووسێ: (سەبارەت بەبریندار‌بوونی شەهیدان (سەباح مەجیدو محەمەد عەلی محەمەدو محەمەد حەمەسالح کاکەبرا) تەئکید دەکەمەوە بەدوو بەڵگە یەکەم دەتوانیت سەیری گۆڤاری شەهید ژمارە (6) بکەیت کە نووسینێکی خوشکە چیمەن سالح کاکەبرا باس لەوە دەکات، هەروەها ڕۆژی 2.12.1981 ئاگادارکراین‌و فریای مواجەهەیان نەکەوتین کاتێک خزمان گەیشتنە موسڵ کار لەکار ترازا بوو چونکە بەپێی (شەهادە وەفاتەکانیان) سەعات 8ی شەو لەسێدارە درابوون. باسی ڕووداوەکەیان کردبوو وە زۆربەیان نامەیان دابوو بە مەلا ئەحمەد کە ئەو شەوە سێ کەسیان بریندار بوون‌و شەهیدان (جەبار ئەحمەد و عەدنان سابیر) شەهید کرابوون).
دووبارەی دەکەمەوە نە کەس شەهید بووە نە کەسیش بریندار بووە لەکاتی شکاندنی زیندان و ڕاکردنیان لە شەوی (2.6.1981)دا، کە ئەو (38) هاوڕێیەی لەو (42) کەسەی کە لە ژووری سێدارە بووینە و ویستوویانە دەرچن بەبێ تەقە و هیچ کێشەیەک لەناو زیندان بە ساغی دەرچووینە. جا ئەوە نازانم لەکاتی گرتنەوەیان کە پۆل پۆل چوار و پێنج پێنج یان زیاتر بەرەو شوێنی جیاجیا ڕۆیشتوون یان لەژێر دووبارە لێکۆڵینەوە و ئەشکەنجە شەهید و بریندار‌یان دابێ، وەلێ دڵنیام ئەوانەی کە لەگەڵ فازڵ و مەردان ڕۆیشتوون (بەرزان عومەر عەلی، بابان ئەحمەد، جەبار ئەحمەد زەریفە، عەدنان سابیر و یەک دوو کەسی دیکە)، کاتژمێری (9)ی بەیانی ڕێکەوتی (5.6.1981) لە دەرەوەی شاری موسڵ و نزیک شارۆچکەی ڕەبیعە لەلایەن مەفرەزەیەکی سوپای میللی بە زیندوویی گیراون، کە فازڵ خۆیشی لە نووسینێکدا سەبارەت بە کورتەیەک لەسەر ژیانی کوردایەتی خۆی باسی ئەوەی کردووە کە تەواوی دەرگاکانی زیندانەکەی بۆ کردوونەتەوەو لە شەوی (2.6.1981)دا ڕایانکردووە و دواتریش لەکاتی ئاماژەپێکراو لە ڕۆژی (5.6.1981)دا گیراون، کەواتە جەبار ئەحمەد زەریفە و عەدنان سابیر شەوی نەبەردییەکە شەهید نەکراون.
نەریمان لەبری ئەوەی بنووسێت: (ئەو شەوە سێ (3) کەسیان بریندار بوون)، نووسیوێتی: (ئەو شەوە سێ کەسیان بریندار بوون)، واتە بەقسەی ئەو بێت (30) بریندار بووە.
دواتر نەریمان نووسینەکەی چیمەن حەمەسالح کاکەبرا دەکاتە بەڵگە، ئەو ژنە لە نووسینەکەی خۆیدا بە تەنیا باسی بریندارکردنی براکەی خۆی کردووە بەبێ ئاماژەکردن یان پشت بەستن بە سەرچاوەیەک، هەروەها بەهیچ شێوەیەک

ناوی (سەباح مەجید و محەمەد عەلی محەمەد)ی نەهێناوە! باشە ئەو کارەی نەریمان چەواشەکاری و شێواندنی مێژوو نییە کە نووسینەکەی چیمەن حەمەساڵح دەکاتە بەڵگەی برینداربوونی (سەباح مەجید، محەمەد عەلی محەمەد و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا)، کەچی لە ڕاستیدا لەو نووسینەی چیمەن تەنیا باسی برینداربوونی محەمد حەمەساڵح کاکەبرا لە شەوی نەبەردییەکە کە ئەویشی بە هەڵە نووسیوە کراوە؟ خوێنەر خۆی دەتوانێ کۆپی نووسینەکەی چیمەن حەمەساڵح کاکەبرا (پلانی شکاندنی بەندیخانەی موسڵ) کە لە خوارەوە دانراوە بخوێنێتەوە و ڕاستی و ناڕاستی لێک جیا بکاتەوە.

هەروەها نەریمان لە دیاریکردنی سەرچاوەش ئەوەندە شارەزا نییە کە بەتەنیا ئاماژەی بە ناوی گۆڤار و ژمارەکە کردووە، کەچی ڕۆژ یان مانگ، ناوی بابەتەکە، لاپەڕە و لایەن یان دەزگا و بنکەی دەرکردنی گۆڤارەکەی دیاری نەکردووە، هەروەها ئەوەشی نەنووسیوە کە گۆڤارەکە هەفتانە، مانگانە یان وەرزییە، کە لە ڕاستیدا گۆڤاری شەهید ژمارە (6) لە مانگی تەموزی ساڵی (1999)دا دەرچووە و گۆڤارەکە وەرزییە و لەلایەن بنکەی ڕۆشنبیری شەهید دەردەچێت. سەبارەت بە کوردستانی نوێ، ڕۆژی (5.6.2000)، تەنیا ناوی ڕۆژنامەکە و مێژووەکەی نووسیوە، کەچی ژمارەکە، ناوی بابەتەکە، لاپەڕەکە و خاوەنی کوردستانی نوێی نەنووسیوە.

سەبارەت بەوەی کە نەریمان نووسیویەتی و گوایە: (شەهیدەکانی بازیان لە دوا دیدەنی خۆیان و کەسوکاریان لە ڕۆژی (2.12.1981)دا کە تەنیا مەلا ئەحمەد چەمچەماڵی ئامادە بووە، باسی ڕووداوەکەیان کردبوو وە زۆربەیان نامەیان دابوو بە مەلا ئەحمەد کە ئەو شەوە سێ کەسیان بریندار بوونو شەهیدان (جەبار ئەحمەد و عەدنان سابیر) شەهید کرابوون)، ئەی باشە نەریمان بۆ باسی ئەوەی نەکردووە کە نامەکان چی بەسەر هاتووە؟ ئەی بۆ ئەو توانی نامەکەی شەهید بابان ئەحمەد پەیدا بکات و وەکو بەڵگەیەک بیخاتە نێو نامیلکەکەی خۆی، بۆ نەیتوانی هیچ نامەیەک لەو نامانەی کە لە ڕێکەوتی (2.12.1981)دا بەدەستی مەلا ئەحمەد نێردراون پەیدا بکات؟

نەریمان مەجید، لە وەڵامەکەیدا نووسیویێتی: (من شانازی دەکەم بەئەندامبوونم لەڕیزی ی.ن.ک چونکە خاوەنی چەندین سەروەرییە بۆ گەلەکەی).

وەکو وەڵامێک بۆ ناوبراو، دەڵێم: (تۆ شانازی بە ئەندام بوونت دەکەی لە ی. ن. ک و منیش شانازی بەوەوە دەکەم کە لە ڕیزی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان دا نیم). لێرەدا لەبەر خاتری کۆمەڵێک هاوڕێ و کەسانی نزیکم لەنێو یەکێتیی و بەتایبەت کە لەو کاتەدا هەورێکی ڕەشی تەمومژاوی باڵی بەسەر ئاسمانی (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)دا کێشاوە و بەبۆنەی کۆستی هەڵبژاردن کە نەریمان مەجید ئەندامی دەزگای هەڵبژاردنی ئەو حزبە بووە زۆر غەمبارن، نامەوێت هۆکارەکانی یەکێتیی نەبوونم کە بە شانازی بۆ خۆمیان هەژمار دەکەم باس بکەم، ئەگینا دەیان هۆکار دێنمەوە.

لە کۆتاییدا ئەوەش دەڵێم، ئاخر سەیرە کەسێکی وەکو نەریمان شانازی بە حزبەکەیەوە بکات کەچی تاوەکو ئێستا نەزانێت بەشێوەیەکی دروست ناوی حزبەکەی خۆی بنووسێت و لە بری یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان بنووسێت: (یەکێتی نیشتمانی کوردستان)!

وەڵامی بەشی سێیەمی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی):

نەریمان نووسیویێتی: (چەند جارێکیش باسی شێخ فازڵ یوسف ئەلیاسو مەردانی برای دەکەیتو دەڵێیت با دەزگاکانی ڕاگەیاندنی ی.ن.ک چاوپێکەوتنی لەگەڵدا بکەن بۆ ئەوەی ڕاستییەکانیان بۆ دەربکەوێت، چاوپێکەوتنێکی لەگەڵدا کراوە لەناوەندی مێژووی ی.ن.ک هەیە (دەنگو ڕەنگ) (صورە و صوت) ڕێک پێچەوانەی قسەکانی تۆیە، چونکە دووبارە

قسەمان لەگەڵ کردووە وتی معلوماتەکانی دەرسیم دروستکراوی خۆیەتی، چونکە بەقسەکانی دەرکەوت تەوەجوهی لەگەڵ یەکێتیی نییە، بۆیە منیش راستیم پێ نەوت بۆ ئەوەی سوودی لێ نەبینێ) دەقی ئەم گفتوگۆ تەلەفۆنییەم بەتۆمارکراوی لایە بۆ ئاگاداریت).

سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە چەند زانیاری، نهێنی و ڕاستییەک سەبارەت بە هەوڵی یان نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە خۆم لە نزیکەوە ئاگاداری ئەو نهێنی و ڕاستییانەم و لە ڕێگای شەهیدان تەحسین و جەمیل ئاگادارکراومەتەوە کە هیچ پەیوەندی بە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس نییە و لەوەوە وەرنەگیراون، بۆیە ئەگەر هەموو جیهان پێچەوانەی ئەو ڕاستییانە بن گاڵتەم پێیان دێت، مادام باوەڕم بە خۆم و ڕاستی نهێنییەکانی ئەو هەوڵە هەیە:

1. بیرۆکە، پلان و نەخشەدانانی چۆنییەتی هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە لە سەرەتای مانگی ئادار یان نیسانی ساڵی (1981)دا ئەوە ئەگەر زووتر نەبێت باسی لێکراوە، دەگەڕێتەوە بۆ هەریەک لە (بەرزان عومەر عەلی، جەلال مەحمود ئەحمەد محەمەد سورداشی، جەمیل ئەحمەد مەحمود حەمە دیبەگەیی (دەرسیم) و عومەر میرزا شاسوار).
2. ئەو چوار کەسەی کە خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ بووینە، خۆیان لە مانگی ئادار یان نیسانی ساڵی (1981)دا ئەگەر زووتریش نەبووبێ، قسەیان لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس کردووە سەبارەت بە بیرۆکە و پلان و نەخشەی شکاندنی زیندانەکە، نەک کەسانێکی دیکە قسەیان لەگەڵ فازڵ و مەردان کردبێ.
3. پلان دانان و هێنانی مشار، گوریس و چەقۆ بۆ ناو زیندان هەر دەگەڕێتەوە بۆ مانگی ئادار و نیسانی ساڵی (1981)، نەک کۆتایی مانگی مایسی هەمان ساڵ. هەر دوای گەیشتنی مشار، دەستبەجێ شەوانە و بەگوێرەی دەرفەت بەرە بەرە هەر جارەی کەمێک لە شیشی دەرگاکان لەکاتی ئێشکگری فازڵ و مەردان بڕاونەتەوە. بەهیچ شێوەیەکیش دەمانچەی بێدەنگ نە نیاز بووە بۆیان بهێنن و نە بۆشیان هێناون.
4. پارە کۆکردنەوە بۆ کڕینی مشار، گوریس، چەقۆ و بۆ هەردوو کارمەندی زیندان فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و مەردان یوسف شێخ ئەلیاس هەر لە سەرەتای مانگی ئادار/ نیسان یان زووتر لە ساڵی (1981) بووە. ئەو پارەیەی کۆدەکرایەوە زۆر زۆرتر بوو لە نرخی کەلوپەلەکان.
5. بەگەیشتنی ئەو (13) کەسەی بازیان/ دەربەندیخان خەریک بوو نەخشە و پلانەکە هەڵوەشێتەوە و دوو بۆچوون لەناو زیندانییەکان دروست بوو. بەشێکیان داوایان دەکرد پلانەکە هەڵوەشێننەوە و واز لە نەبەردییە بهێنن بەهۆی کێشەی نێوان ئەو (13) کەسە کە دواتر (10) هاوڕێیان لە سێدارە دران و (3) کەسیشیان دواتر سزاکەیان بۆ زیندانی هەتا هەتایە گۆڕدرا، کە ئەوە پێشبینی زیندانییەکانیش بوو بە (10) شەهیدەکەی بازیانەوە کە ئەو (3) کەسە سزاکەیان بۆ سووک دەکرێت و لە سێدارە نادرێن. بەڵام بەشەکەی دیکە سووربوون لەسەر ئەنجام دانی ئەو هەوڵە و بە مەرجێک درەنگ ئەو (10) هاوڕێیەی بازیانی لێ ئاگادار بکرێتەوە و بەهیچ شێوەیەکیش ئەو (3) کەسەی بازیان کە گومانیان لێیان هەبوو ئاگادار نەکرێنەوە تا کاتی کردنەوەی دەرگاکان و ڕاکردنیان، ئەوکاتەش سەربەستیان بکەن لەوەی کە ڕادەکەن یان دەمێننەوە، ئەگەر ویستیان بمێننەوە دەست و قاچەکانیان بە گوریس ببەستنەوە و جێیان بهێڵن، کە تەحسین لە دوا دیدەنی لە ڕۆژی (25.5.1981)دا دروستبوونی ئەو دوو بۆچوونەی بۆ باسکردم بەهۆی گەیشتنی زیندانییەکانی بازیان. منیش پێم وت: (مادام ئەو هاوڕێیانەی ژووری سێدارە هەر لە سێدارە دەدرێن و مردن چاوەڕێیانە، کەواتە بۆچوونی دووەم بەڕاستتر دەزانم و بە هاوڕێکانی ژوورەوەت بڵێ با بۆچوونی دووەم جێبەجێ بکەن، چونکە دەرفەتێکی دیکەی ژیان و ڕزگاربوونیان بۆ ڕێک دەکەوێت). من هەتا ئێرە لە هەوڵەکە ئاگادار بوویمە، دیارە دواتر بۆچوونی دووەم سەرکەوتووە و بڕیاری لە سەر دراوە، بەڵگەش ئەوەیە کە هەوڵەکە ئەنجام درا. بۆ زیاتر پشت ڕاستکردنەوەی ئەو قسانەم، خوێنەر دەتوانێ سەیری وەڵامەکەی پێشترم بکات بۆ نەریمان

(شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، یان چەواشەکردنی مێژوو؟)، کە لە خاڵی نۆیەم بەمشێوەیە ئاماژەم پێی دابوو: (کۆمەڵێک کێشە لەناو ئەو (13) کەسەدا هەبووە، بەگوێرەی هەندێک زانیاری کە بۆم باسکراوە هەر لەبەر ئەو کێشانەی نێوانیان لە سەرەتادا نەخشەدانەرانی شکاندنی زیندان نەیان ویستووە ئەوان لە نەخشە و پلانەکەیان ئاگادار بکەنەوە، بەتایبەت ئەو سێ کەسەی کە نووسەر (نەریمان) بەهیچ شێوەیەک ئاماژەی پێ نەکردوون). باشە نەریمان بۆ وەڵامی خاڵی نۆیەمی نەداوەتەوە، کە تیایدا باسی ئەوەم کردووە لە سەرەتادا زیندانییەکان نەیانویستووە (13) کەسەکەی بازیان ئاگادار بکەنەوە لە هەوڵی شکاندنی زیندان؟ خۆ ناشێ بڵێ ئەوەم نەدیوە یان لەبیرم کردووە؟

6. بە هیچ شێوەیەک زیندانییەکان لە ڕۆژی جێبەجێکردنی نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانەکە، هەوڵی کوشتنی پاسەوانەکان نەدەن و نەیانکوژن، بەڵکو تەنیا بیانگرن و بە گوریس دەست و قاچی ئەوان و ئەو زیندانییانەی کە لەگەڵ هەوڵەکەدا نین و نایانەوێت ڕابکەن ببەستنەوە و لە ژوورێکی سێدارە دەرگایان لەسەر دابخەن و بەجێیان بهێڵن.

7. دوو شت کە خۆم لێی بەگومان بم و سەدا سەد لێی دڵنیا نەبم مێژووی ئەنجام دانی نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و گیرانەوی زیندانییەکان لە ناوەوەی زیندان یان دەرەوەی بووە، بۆیە بۆ ئەو دوو شتە پشت بە زانیاری و قسەکانی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس دەبەستم کە خۆی ئاگاداری رود و درشتی پلانەکە و ئەنجام دانی نەبەردییەکە بووە. هۆکاری بێئاگاییم لە مێژووی نەبەردییەکە و شوێنی گیرانەوەی زیندانییەکان دوو هۆکارن کە یەکەمیان بەهۆی نزیکی دیدەنی ئایندە بوو لەگەڵ پرسەی نهێنی شەهیدەکان، سەردانی خزم، دۆست و هاوڕێیان بۆ سەرخۆشی کردن و دووەمیان فشاری بەرپرسی فرقەی مەخموری حزبی بەعس موحسین موهەنا ناسراو بە ئەبو ئەکرەم یان ئەبو هەناء کە داوای لە بەڕێوەبەری فەرمانگەکەم لە مەخمور (محەمەد شاکر مەحمود جومعە) کردبوو کە مادۆنی (2) هەفتەییم کۆتایی پێ بهێنێ و بەناچاری بگەڕێمەوە سەر کارەکەم، کە بوونە هۆکاری ئەوەی نەتوانم لە ڕۆژی (1.6.1981)دا سەردانی هاوڕێیانی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ بکەم، کە وەکو نەریتێک یەکێک لە نزیکترین کەسی لە سێدارە دراو دیدەنی دواتر دەچووە زیندانی موسڵ نەوەک لە سێدارە دراوەکە نامەیەک، ڕاسپاردەیەک یان شتێکی لای هاوڕێکانی جێهێشتبێ. محەمەد شاکر مەحمود، دو تا سێ ڕۆژ دوای گوللە باران کردنی تەحسین، شۆفێری فەرمانگەکەی بەدوادا ناردم بۆ ماڵەوەمان لە دیبەگە و داوای کردبوو کە بەهۆی فشاری بەرپرسی فرقەی مەخمور ئەبو ئەکرەم، دەبێ هەر سبەی بگەڕێمەوە سەر کارەکەم. ئەگەر ئەو دوو هۆکارەی سەرەوە نەبوایە بەدڵنیایی لە ڕۆژی (1.6.1981)دا لەدوا دیدەنی پێش جێبەجێکردنی نەبەردییەکە ئامادە دەبووم و زانیاریم لەسەر هەم مێژووی شکاندنەکە و هەم شوێنی گرتنەوەی زیندانییەکان دەبوو. هەرچەندە ڕۆژی (15.6.1981) لەگەڵ عەبدولکەریم تاهیر خدری خاڵم چووین بۆ موسڵ و لەکاتی دیدەنی لە زیندان نزیک بووینەوە وەلێ کەس لەبەر دەرگا نەبوو، بۆیە ئێمەش پرسیارمان نەکرد و نەچووینە بەردەم زیندانەکە کە پێشتر بیستبوومان دیدەنی قەدەغەکراوە. ئەوەبوو تاکسییەکمان گرت و بەرەو گۆڕستانی شەهیدە لە سێدارە دراوەکان لە نزیک بازگەی موسڵ – تەلەعفەر ڕۆیشتین و لەسەر جادەکە دابەزین، لەو کاتەدا ئەمبولانس (ئیسعاف)ێک لە گۆڕستانەکە دەردەچوو کە دوو تا سێ چەکداری کڵاوسووری تیابوو. ئێمە چووینە سەر ئەو گۆڕانەی کە باوکم، مام ئەحمەدی باوکی شەهید جەمیل و ئەبوبەکری خاڵم شوێنەکەیان بۆ وەسف کردبووین و کێلەکانیان ڕەنگ کردبوو. نزیکەی (30–40) مەترێک لە باشووری ڕۆژئاوای گۆڕەکانی ئەوان (4) گۆڕی نوێ هەبوو کە بەگوێرەی خۆڵی سەر گۆڕەکان و دەرچوونی ئەمبولانسەکە، پێدەچوو هەر ئەو ڕۆژە نێژرابن. نزیکەی (3–2) خولەکێک دەبوو لەسەر گۆڕەکانی تەحسین و جەمیل بووین، باسمان لەو ئەمبولانس و گۆڕە نوێیانە دەکرد، لەپڕ بینیمان ئەمبولانسەکە لەگەڵ کۆمەڵێک چەکداری بازگەکە بەرەو ڕووی ئێمە هاتن. کڵاوسوورەکان دابەزین و هۆکاری بوونی ئێمەیان لەو گۆڕستانە پرسی، لە وەڵامدا پێمان وتن کە هاتووین

بۆ سەردانی گۆڕی کەسوکارمان. ئەوان پێیان وابوو ئێمە خزموکەسی ئەو چوار شەهیدە نوێیەی ئەو ڕۆژەین کە تازە لە سێدارە درابوون و ئەوان تەرمەکانیان ناشتبوون. پێناسەکانیان وەرگرتین و پێیان ڕاگەیاندین کە ئێمە گیراوین، هۆکارەکەمان پرسی؟ ئەوان دەستیان کرد بە لێکۆڵینەوە و ناوی ئەو لە سێدارە دراوانەیان پرسی کە بۆ سەر گۆڕەکانیان هاتووین. ئێمە وەڵاممان دانەوە و ئەوان ناوەکانی ئێمەیان لەگەڵ لیستێکی ناو ئەمبولانسەکە بەراورد کرد، کە پێم وایە ناوی ئەو (4) شەهیدە نوێیەی ئەو ڕۆژە بوو کە لە سێدارە درابوون. پرسیاری ڕۆژی لە سێدارە دانی ئەو گوڕانەیان لێپرسین کە لە سەریان وەستابووین، لە وەڵامدا پێم وتن کە چەند مانگێکە. دیاربوو یەکێکیان بە چرپە هەندێ قسەی لەگەڵ ئەوانی دیکە کرد کە نەیهێشت ئێمە گوێمان لێ بێت، ئەوانی دیکەش سەریان بۆ لەقاند. هەر ئەو کەسەی کە بە چرپە قسەی بۆ ئەوانی دیکە کرد، بە ئێمەی وت کە ئەو جارە ئازادمان دەکەن بەو مەرجەی جارێکی دیکە نەگەڕێینەوە بەو ناوەدا چونکە هاتن بۆ ئێرە قەدەغەیە. پێم وت بەڵام ئێمە پێشتر هاتووین و بەتایبەت لە جەژنەکاندا سەدان کەس لێرەن و کەس پێی نەوتووین کە قەدەغەیە، خۆ ئەگەر بمانزانیایە قەدەغەیە نەدەهاتین. پێناسەکانیان داینەوە و وتیان زوو برۆن و ون بن، چاودێریتان دەکەین، بگەڕێنەوە ئەو جارە دەتانبەین. ئێمەش چووینە سەر جادەکە و لەگەڵ هاتنی یەکەم تاکسی بەتاڵ و وەستانی، سەرکەوتین و ڕۆیشتین. لە دیدەنییەکی دیکەدا کە لە مانگی تەموز بوو، بەتەنیا هاتمەوە موسڵ و سەردانی بەشی سزا قورسەکانم کرد و چوومە لای خزمێکی دیبەگەیی بەناوی سابیر محەمەد مەعروف و پرسیاری ژووری سێدارەی موسڵ-م لێکرد لەگەڵ هەوڵی شکاندنەکە ئەگەر شتێکی لێ بزانێت. ئەو باسی ئەوەی کرد کە ئەوان ڕۆژی دواتر زانیویانە و ئەوانەی گیراونەتەوە لەگەڵ دوو پاسەوانە هاوکارەکە ئەشکەنجەی دڕندانە دراون و زیندانییەکان دیدەنییان لێ قەدەغە کراوە، وەکو جاران ڕێگەی کەس نادەن لێرەوە بچێتە لایان. هەروەها باسی ئەوەی کرد بەر لەوەی جەمیل و تەحسین لە سێدارە بدرێن، ئەو لەسەر داوای هەردوولایەن سەردانی کردوون و ورەیان زۆر بەرز بووە و دڵی ئەویان داوەتەوە. هەروەکو پێشتریش ئاماژەم پێدا کە لەدوا پەیوەندیم بە فازڵ، ئەو مێژووی نەبەردی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵی بە ڕێکەوتی (2.6.1981) و مێژووی گیرانەوەی بەشێک لە زیندانییە ڕاکردووەکان و گیرانی خۆیانی بە ڕێکەوتی (5.6.1981) دانا، هەروەها لە دەستنووسێکی خۆیدا سەبارەت بە کورتەیەک سەبارەت بە خەباتی کوردایەتی خۆیشی کە لە سەرەوەدا دانراوە هەمان شتی نووسیوە، بۆیە منیش ئەو دوو مێژووەم وەکو ئەو دانا.

سەبارەت بەوەی کە گوایە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس وتویەتی زانیارییەکانی دەرسیم دروستکراوی خۆیەتی، لە وەڵامی نەریماندا دەڵێم: (نەریمانێک کە لە وەڵامی نووسینەکەی مندا بەناوی وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی، زۆر بێباکانە قسەکانی منی گۆڕیبێ و شێواندبێتی لەلایەک کە نووسینەکەی منی بە نووسین لەبەر دەست دابێ، لەلاکەی تریشەوە کە دڵنیابێ لەوەی وەڵامەکەی ئەویش بە نووسین بکەوێتە بەر دەستی خۆم و خوێنەران، ئایە لەکاتی قسەکردنی لەگەڵ فازڵ بە تەلەفۆن کە تەنیا لای خۆی و ئەودا دەمێنێ و کەس ئاگاداری نییە و وەکو نووسین نییە کە کەسانی دیکە بیخوێننەوە، دەبێ چۆن قسەکانی منی شیواندبێ و گۆڕیبێ؟). بۆیە ئەو قسەیەی نەریمان و ئاماژەکردنی بە گفتوگۆی تەلەفۆنی نێوان خۆی و فازڵ، زۆر بەبێ بایەخ دەزانم و ناتوانم باوەڕی پێبکەم. هەروەها تەحەدای نەریمان دەکەم ئەگەر فازڵ قسەی وای کردووە با ئاشکرای بکات، بەڵام ئەگەر تەواوی گفتوگۆکە ئاشکرا نەکات باوەڕی پێناکەم. با نەریمان لە سەرەتای زەنگ لێدانی تەلەفۆنەکە تا کۆتایی گفتوگۆی نێوانیان ئاشکرا بکات، ئەگەریش تەنیا ئەوەندەی گوایە فازڵ زانیارییەکانی من بە دروستکراوی خۆم دەزانێ ئاشکرا بکات، باوەڕی پێناکەم چونکە گرنگە بزانم نەریمان بەناوی منەوە چی بەو گەیاندووە و وتووە!
سەبارەت بەوەی کە نەریمان باسیکردووە گوایە دوای ئەوەی فازڵ زانیویەتی من لەگەڵ (یەکێتیی)دا نیم، ئەو زانیاری ناڕاستی داومەتێ، دەڵێم: (زانیارییە گرنگ و پڕ بایەخەکانی سەبارەت بە بیرۆکەکە، پارە کۆکردنەوە، کڕینی مشار و

چەقۆ و گوریس و هێنانیان بۆ ناو زیندان، نەخشە و پلانی شکاندنی زیندان و شێوازی کارکردن لەپێناوی هەنگاو نان بۆ شکاندنی زیندان خۆم لە سەرەتاوە لە ڕێگای شەهیدان تەحسین و جەمیل ئاگاداری بوویمە، قسەکردنم لەگەڵ فازڵ تەنیا لەپێناوی بەهێزکردنی زانیارییەکانی لای خۆم بووە. دواتر قسە لەگەڵ هەر کەسێک بکەم، پێشتر ڕۆژ، مێژوو، کات و هەموو ئەو پرسیارانە دەنووسم کە دەمەوێت لێی بپرسم و لەکاتی گفتوگۆکردنەکەشدا وەڵامەکانی ئەو کەسەی کە قسەی لەگەڵ دەکەم دەنووسم. بەلامەوەش گرنگ نییە کە کەسانێک لەو قسانەی دەیکەن پەشیمان دەبنەوە یان بە دروستکراوی خۆمی دەزانن، کە گومانی زۆریشم لە ڕاستی ئەو قسەیەی نەریمان هەیە کە بەناوی فازڵ کردوویەتی). هەروەها گومانیشم هەیە لە تەواوی قسەکانی نەریمان، چونکە لە مانگی ئۆکتۆبەری ساڵی (2010)دا تا دواجار کە قسەم لەگەڵ فازڵ کردووە لە مانگی ئابی (2013)دا قسەکانی هەر وەکو یەک بووە، لەکاتێکدا ئەو لە مانگی ئابی (2013)دا زانیویەتی کە من یەکێتیی نیم. دواتر بەڕاستی شەرمێکی گەورەیە بۆ نەریمان ئەگەر بەبێ ئاگاداری فازڵ دەنگی ئەوی تۆمار کردبێ کە بەبێ ئاگاداری ئەویش کردوویەتی، چونکە بەهیچ شێوەیەک یاسا ڕێگا بە دەنگ تۆمارکردن نادات بەبێ پرسکردن و مۆڵەت وەرگرتنی پێشەکی لە کەسەکە، پێچەوانەکەشی سزای لە سەرە، هەروەها شەرمێکی گەورەتر بۆ نەریمان کە دەڵێ دوای ئەوەی گوایە فازڵ هەستی کردووە کە من لەگەڵ (یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان)دا نیم، زانیاری هەڵەی داومەتێ بۆ ئەوەی سوودی لێ نەبینم. لە هەمووی سەیرتر نەریمان دەڵێت: (چونکە دووبارە قسەمان لەگەڵ کردووە وتی معلوماتەکانی دەرسیم دروستکراوی خۆیەتی، چونکە بەقسەکانی دەرکەوت تەوەجوهی لەگەڵ یەکێتیی نییە، ......هتد). نەریمان خۆی باسی ئەوە دەکات کە ئەوان دووبارە قسەیان لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس کردووە، ئەوەش دەیسەلمێنێ کە نەریمان بەتەنیا نەبووە و کەسانی دیکە یان لایەن و دەزگای دیکەی لەگەڵ بووە. نەریمان بۆ لێرەدا ناوی ئەو کەسە، چەند کەسە یان لایەن و دەزگایەی نەنووسیوە کە دووبارە قسەیان لەگەڵ فازڵ کردووە؟ دواتر بۆ دەبێت دەقی تۆمارکراوی گفتوگۆ تەلەفۆنییەکە درابێتە نەریمان؟ ئایە هۆکاری ئەوە چییە کە نەریمان بۆ خۆی بەتەنیا قسەی لەگەڵ فازڵ نەکردووە و پەنای بۆ کەسانی دیکە، لایەن یان دەزگای دیکە بردووە؟

ئەی ئەگەر بەقسەی نەریمان مەجید گوایە زانیارییەکانی من هەڵەن و فازڵ بە هەڵە ئەو زانیارییانەی داومەتێ، بۆ نەریمان دەڵێ: (ڕەنگە ئەوەی تۆش ڕاست بێت و ئەوەی منیش ڕاست). کاتێک نەریمان کە دەڵێ ڕەنگە ئەوەی تۆش ڕاست بێت، بەدڵنیایی گومان دەکەوێتە سەر نووسینەکانی خۆی، چونکە نووسینەکانی نەریمان و ئەوەی من تەواو پێچەوانەی یەکن، لەو دۆخەشدا دەکرێ تەنیا یەکێکمان ڕاست بین و ئەوەی دیکەش هەڵە.

نەریمان دیسان دەڵێ: (دیسانەوە دەرسیم باسی بیرۆکەو نەخشەی شکاندنی موسڵ دەکاتەوە کە ئەو شەهیدە قارەمانانەی کە لە برگەی یەکەمدا ناویان هاتووە خاوەنی بوون، منیش دووبارەی دەکەمەوە ڕەنگە قسەکەی تۆ ڕاست بێت، بەڵام من نەمناسیوون وە هیچیشم لە بارەیانەوە نەبیستووە). نەریمان دیسان باسی ئەوەی کردووە کە ڕەنگە قسەکەی من ڕاست بێت سەبارەت بە خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندان و خاوەنی پلان و نەخشەکە کە چوار کەسن کە ئەو نەیناسیوون و هیچی دەربارە نەبیستوون، سەرەتا ئەو قسەیەی نەریمان ڕاستی من و چەوتی ئەو دەردەخات، دواتر ئەگەر ئەو نەیناسیبن یان هیچی لە بارەیانەوە نەبیستبێ مانای ئەوە نییە کە ئەو مافی ئەوان فەرامۆش بکات و شەهیدەکانی بازیان/ دەربەندیخان بکات بە خاوەنی بیرۆکەکە و داڕێژەری پلانەکە و هەوڵەکە کە لە ڕاستیدا هی ئەو چوار شەهیدە بووە کە پێشتر ناوم بردوون.

نەریمان دەڵێ: (ئەڵبەتە ئەگەر ئەو شەهیدە سەربەرزانەی باستکردوون داڕێژەری پرۆسەکە بوون وەک شەهیدان (جەمیل ئەحمەدو عومەر میزاو بەرزان عومەرو جەلال مەحمود سورداش) هەروەها شەهید ئەکرەمی حەپسەو د.ڕێبازو چەندینی تریش لای من تاجی سەرن، بەڵام من نەمناسیوونو نەشمبیستوون). ئەو قسەیەی سەرەوەی نەریمان بۆ جارێکی دیکە لەلایەک ڕاستی نووسینەکەم دەسەلمێنێ و لەلاکەی دیکەوە ناڕاستی نووسینەکەی خۆی.

نەریمان دەڵێ: (لای من زۆر ئاساییە بووتایە ئەمانە شەهید بوون داڕێژەری پلانەکە بوون و چەند قارەمانێکی تر جێبەجێیان کرد کە مەنتیقیش وا دەڵێت). ئەو دانپێنانەی سەرەوەی نەریمان دیسان ڕاستی نووسینەکەم و ئاگاداری

تەواوی خۆم لە بیرۆکە و پلان دارشتنی هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ دەسەلمێنێ، کە منیش هەر ئەوەم باسکردووە کە چوار کەس خاوەنی بیرۆکەکە بووینە و پلانەکەیان دارشتووە و کۆمەڵێک زیندانی پارەیان داوە و بەشداری برینەوەی شیشی دەرگاکان بووینە، وەلێ بەداخەوە بەر لە تەواوبوونی کارەکان نزیکەی (33) کەسیان شەهید کراون، هەروەها لەکاتی شکاندنی زیندانەکە ژمارەی زیندانییەکان (42) کەس بووە کە (38)یان بەشداری جێبەجێکردنی پلانەکە بووینە و (10) شەهیدەکەی بازیانیش لەنێو ئەو (38) هاورێ و شەهیدە دابووینە.
نەریمان دەڵێ: (ئێمە نەمانوتووە ئێمە خاوەن بیرۆکەو دارێژەرو جێبەجێکاری نەخشەکە بووین، بەڵکو دەڵێین ئەگەر ئەو چەند شەهیدە سەربەرزەی لەسەرەتاوە ئاماژەت پێکردووە گەر خاوەنی بیرۆکەی دارێژەر بووبێت، ئەوا شەهیدەکانی ئێمە جێبەجێکاری پرۆسەکە بوون). ئەو قسانەی کە نەریمان کردوویەتی، تەواو راستی نووسینەکەم و زانیارییەکانم پشتراست دەکاتەوە کە لە هەمان کاتدا بێئاگایی خۆی و شێواندنی مێژوو و خەباتی کۆمەڵێک قارەمان دەسەلمێنێ، چونکە ئەو پێشتر باسی ئەوەی کردووە کە گوایە هەر بە گەیشتنی ئەو (13) کەسەی بازیان بە زیندانی سێدارەی موسڵ بیریان لە دارشتنی پلانێک کردۆتەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە. هەروەها سەبارەت بەوەی کە تەنیا ئەو (10) شەهیدەی بازیان جێبەجێکەری نەبەردییەکە بووبن، دووبارە شێواندنی مێژووە، چونکە (38) کەس لە کۆی (42) کەس بەشداری ئەو هەوڵەیان کردووە. هەروەها ئەو قسەیەی سەرەوەی نەریمان، دەیان و سەدان نیشانەی پرسیار لەسەر نووسینەکانی ئەو دروست دەکەن، چونکە ئەو پێشتر باسی ئەوەی کردووە کە شەهیدەکانی بازیان خاوەنی بیرۆکە، پلاندانەر و جێبەجێکەری هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ بووینە، کەچی لە سەرەوەدا لەلایەک باسی ئەوە دەکات کە ئەو (نەریمان) نەیوتووە کە ئەوان خاوەنی بیرۆکە و نەخشە دارێژەری شکاندنی زیندانەکە بووینە، لەلاکەی تریشەوە باسی ئەوە دەکات کە بەلای ئەوەوە زۆر ئاساییە بووە ئەگەر بموتایە ئەوانەی پێش نەبەردییەکە لە سێدارە دران دارێژەری پلانەکە بوون و چەند قارەمانێکی تر جێبەجێیان کردووە، کە نەریمان پێی وایە مەنتیقیش هەر وا دەڵێت. خۆ منیش هەر وام وتووە، کەچی نەریمان لەوە تەنگاو بووە کە نووسینەکەی کوردستانی نوێ و نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) هیچ بایەخێکی نامێنێ، چونکە بەگوێرەی زانیارییەکان، ئاگاداریم و دواتر نووسینەکانم ئاشکرابوو کە چوار شەهید خاوەنی بیرۆکە، پلاندانەر و نەخشەدانەری هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ بووینە کە لەگەڵ نووسینەکانی ئەو یەکناگرنەوە. هەروەها بەلای کەمەوە بە دوو تا سێ مانگ بەر لە گەیشتنی شەهیدەکانی بازیان، پارە کۆکراوەتەوە، مشار و چەقۆ و گوریس هاتۆتە ناو زیندان و دەمانچەی بێدەنگیش ناوی نەبووە لەنێو ناواندا، واتە نووسینەکەم ناراستییەکان، چەواشەکاری و شێواندنی مێژوویی داستانی شکاندنی ئەو زیندانەی دەرخست.
کاتێک کە نەریمان دەنووسێ: (خۆزگە دەرسیم بەو نەفەسەوە ئەو بابەتەی نەنووسیبایە، بەڵکو بەهەردووکمان کارێکی جوانترو بەپێزترمان لەسەر ئەم رووداوە گرنگو کەموێنەیە ئەنجام بدایە نەک شەهیدەکانی خۆی بە قارەمان بزانێو ئەوانی ئێمەش بەهیچ)، ئەوە بەدڵنیایی راستی زانیارییەکان و ئاگاداری من لە تەواوی بیرۆکە، نەخشە و پلان، پارە کۆکردنەوە، ئامادەکارییەکان و کارکردن لەپێناوی شکاندنی زیندانەکە دەسەلمێنێ، ئەگەر وانییە بۆ نەریمان خۆزگەی کارێکی هاوبەشی هەردووکمان دەخوازێ بەتایبەت ئەگەر ئەو پێی وابێ زانیارییەکانم تەواو نین و هەڵەن؟

نەریمان، سەبارەت بە یەکترناسینم لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس نووسیویتی: (لەیەکێک وایە بەنووسینەکەتدا خۆت وا دەردەخەیت کە لە ساڵی 1981 شێخ فازیڵ یوسف-ت ناسیووە بەمەرجێک تۆ لەدوای ئەوەی نامیلکەکەی منت پێگەیشت وە لەبەر ئەوەی لەکۆتایی نامیلکەکەدا من ئاماژەم کردووە بەناوی باسمە شێخ فازیل کە کچی ناوبراوەو کارگێری مەڵبەندی شەنگالی جاران‌و موسڵی ئێستایە تۆ لەوە بەدواوە روونتر بڵێم لەم چەند مانگەی پێش رەمەزانی ئەم ساڵی 2013 چەند جارێک بەتێل پەیوەندیت پێوە کردووە، رەنگە بینیشبێت وەک لەم چەند رۆژانەدا خۆیان پێیان راگەیاندم هەروەها لەسەرەتای ناسینی فوئاد محەمەدی برازام ئەسڵەن تۆ شێخ فازیڵ-ت نەدەناسی تامەزرۆی ئەوە بوویت کاتێک فوئاد باسی بۆت کردبوو کە من چۆن لەرێگەی مامۆستا شێخ سەلاح گوران لێپرسراوی کۆمیتەی

شەنگالی جاران و دواتر لەڕێگەی کاک دلێر ماوەتی مەکتەبی ڕێکخستن باسمەی پێ ناساندم لەسەرەتای ساڵی 2007 کە ئێستا کارگێری مەڵبەندی موسڵە دوای ئەوەی لە هەڵبژاردەکانی 2006 ی.ن.ک. کاتێک قەزاکان بوون بە مەڵبەند ئەمیش بوو بەکارگیری مەڵبەند، ئیتر من دەعوەتم کردن بۆ سلێمانی بۆ لای کاک مەلا بەختیار تەنانەت باسمەو شێخ داود جندی ئامۆزایان هاتن بۆ دەربەندیخان‌و شەوێکیش لەخزمەتیاندا بووم).
نەریمان زۆر خۆی هەڵدەکێشی و باسی ئەوە دەکات کە گوایە دوای گەیشتنی نامیلکەی (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ)ی ئەو بەدەستم، ئینجا فازڵم ناسییوە. سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم هێشتا خاوەنی بیرۆکە و پلان دانەرانی نەبەردی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ لە ژیاندا مابوون و لە سێدارە نەدرابوون، زانیومە ئەو دوو برا ئێزیدییەی کە هاوکار و پشتیوانی زیندانییەکانن بۆ سەرخستنی پلانەکە، ناویان فازڵ و مەردانە. دواتر لە لاپەڕە (4)ی (هەوڵێکی سەرنەکەوتووی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و دوو قارەمان)، کە لە ڕێکەوتی (28.11.2010)دا بۆ ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ-م ناردووە و دواتر لە ڕێکەوتی (4.12.2010)دا لە ماڵپەڕەکان بڵاوم کردۆتەوە، ئاماژەم بەوە کردووە کە دوای هەوڵێکی زۆر لە ڕێگای هاوڕێم (عەزیز شەمۆ ئەلیاس) توانیومە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس بدۆزمەوە، بۆ زیاتر دڵنیا بوونیش بۆ یەکەم جار لە ڕێکەوتی (21.10.2010)دا قسەم لەگەڵ فازڵ کردووە. هەروەها لەگەڵ ناردنی بابەتی سەرەوە بۆ کوردستانی نوێ لە نامەیەکدا نووسیومە: (سەبارەت بە پەیوەندیکردن بە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس لەکاتی پێویستیدا دەتوانم ژمارەی تەلەفۆنتان بدەمێ. 28.11.2010)، کە تا ئێستا ئیمێڵەکەم لا ماوە. کاتێ کە لە عەزیز شەمۆ ئەلیاسم پرسی ناوی باوکی فازڵم بە یونس برد، ئەو بۆی ڕاستکردمەوە و وتی: (ناوی باوکی یوسف-ە نەک یونس، هەروەها ناوی باپیریشی شێخ ئەلیاسە وەکو باپیری من). نەریمان نامیلکەکەی لە ڕێکەوتی (18.12.2010)دا بۆ ناردووم و خۆی ئەو نووسینە دەناسێتەوە ئەگەر نووسینی خۆی بێت کە بەناوی بنەماڵەی شەهید سەباح پێشکەشم کراوە (لە خوارەوە سەیری کۆپی نووسینی مێژووی ناردنەکە و بەدەست گەیشتنی ئەو نامیلکەیە بکە لەگەڵ کۆپی تەواوی نووسینەکەی نەریمان بەناوی شکاندنی باستێلەکەی موسڵ، جگە لە وێنە و بەڵگەکان دانراون)، هەروەها دوای گەیاندنی نامیلکەکە بۆ لای عومەر محەمەدی سەرنووسەری گۆڤاری ئەنفالستان، دواتر لە ڕێگای دلێر سەلیم کە کوردێکی دانیشتووی دانمارکە لە ڕۆژی (28.3.2011)دا بەدەستم گەیشتووە، ئەوە لەکاتێکا هەروەکو لە سەرەوەدا باسم کردووە بۆ جاری یەکەم لە ڕێکەوتی (21.10.2010)دا قسەم لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس کردووە. نەریمان تا ساڵی (2007) نە دەیزانی ئەو دوو کوردە ئێزیدییە کێن و ناویان چییە، کە هاوکاری زیندانییەکانیان کردووە لەپێناوی شکاندنی زیندانەکە، هەروەها نە زانیویێتیشی ئەو دوو کوردە ئێزیدییە برا بووینە، چونکە ئەو لە کوردستانی نوێی ژمارە (2164)ی ڕێکەوتی (5.6.2000)دا ناوی فازڵ و مەردانی نەهێناوە و ئاماژەشی بەوە نەکردووە کە ئەو دوو پاسەوانە کوردە برا بووینە، بەڵکو تەنیا نووسیویێتی: (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیر لە داڕشتنی پلانێک دەکەنەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بە هاوکاری دوو سەجان کە کوردی ئێزیدی دەبن)، ئەوە لە کاتێکدا کە خۆم هەر لە ساڵی (1981)ەوە زانیومە دوو پاسەوانە هاوکارەکە برا بووینە و ناویان فازڵ و مەردان بووە و خەڵکی شەنگال بووینە، زانیومە کە دواتر مەردان لە سێدارە دراوە و فازڵیش سزای زیندانی هەتا هەتایە دراوە، بەڵام تا ڕۆژی پرسیارکردنم لە عەزیز شەمۆ ئەلیاس وامدەزانی ناوی باوکی فازڵ و مەردان (یونس)ە. بۆیە بەدڵنیاییەوە دەڵێم کە ئەو قسەیەی ناوبراو وانییە و لە ڕێگای نەریمانەوە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاسم نەدۆزیوەتەوە.
لە خوارەوە چەند ناڕاستی و چەواشەیەکی نەریمان دەخەمەڕوو کە لە سەرەوەدا باسیکردوون، بۆ ئەوەی زیاتر ڕووی ڕاستەقینەی ئەو مرۆڤە دەرکەوێت:

1. دۆزینەوەی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس لە ڕێگای نەریمانەوە نەبووە، بەڵکو بەهۆی عەزیز شەمۆ ئەلیاس بووە. دۆزینەوەی فازڵ بەهۆی عەزیز شەمۆ، دەیسەلمێنێ کە پێش ناسینی فوئاد محەمەدی برازای نەریمان و

ناردنی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)ی نەریمان، هەم ناوی فازڵ و مەردانم بیستووە وەکو دوو هاوکاری زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ و هەم ئاگاداری شکاندنی زیندانەکە بوویمە.

2. هەرگیز وام نیشان نەداوە کە لەساڵی (1981)دا فازڵم ناسیبێ، بەڵکو نووسیومە کە بیستوومە فازڵ و مەردان هاوکاری زیندانییەکانی ژووری سێدارە بووینە بۆ شکاندنی زیندانەکە و خوێنەر دەتوانێ دووبارە چاوێک بە نووسینەکەمدا بخشێنێت لەپێناوی دڵنیابوون لە ناڕاستگۆیی نەریمان.
3. بە قسەی نەریمان بێ، گوایە تەنیا لە چەند مانگی پێش (ڕەمەزان)ی ساڵی (2013)دا تەلەفۆنم بۆ فازڵ کردووە. ئەو قسەیەشی ڕاست نییە، بەڵکو لە (2010)، (2011) و دەیان جار لە (2013)دا بەر لە ڕەمەزان و دوای ڕەمەزانیش پەیوەندیم بە ناوبراو کردووە.
4. نەریمان باسی ئەوە دەکات کە لەم دواییە لەگەڵ فازڵ یەکترمان دیوە و فازڵ ئەوەی بۆ باسکردووە. نەریمان با باش بزانێ لەگەڵ فازڵ یەکترمان نەدیوە و دڵنیاشم ئەو قسەیە قسەی خۆیەتی و فازڵ باسی شتی وای نەکردووە، چونکە نە پێشتر و نە لەم دواییەدا دوای یەکتر ناسینشمان یەکترمان نەدیوە، بەڵام بەدڵنیاییە لە ساڵانی (1980-1981)دا لەکاتی سەردانم بۆ دیدەنی زیندانییەکان هەم فازڵ و هەم مەردانیشم وەکو دوو پاسەوانی زیندان دیوە. سەرەڕای ئەوەی نەریمان ئەو قسەیەی ڕاست نییە، بەناوی فازڵ-یش باسی ئەوە دەکات کە یەکتر بینینەکە بووە، با نەریمان خۆی باسی بکات کە قسەیەک بەناوی کەسێکی دیکە بکرێت و لە ڕاستیشدا ئەو کەسە قسەکەی نەکردبێ، چی پێ دەڵێن؟
5. نەریمان باسی ئەوە دەکات کە گوایە لە سەرەتای ناسینم لەگەڵ (فوئاد محەمەد)ی برازای، فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس-م نەناسیووە و زۆر پەرۆش و تامەزرۆی ناسینی ناوبراو بوویمە. لێرەدا دەڵێم: (زۆر بەداخەوە ئەوەشی زۆر هەڵەیە و ڕاست نییە، چونکە دوای ئەوەی بابەتی "هەوڵێکی سەرنەکەوتووی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و دوو قارەمان"م لە ڕێکەوتی (4.12.2010)دا لە ماڵپەڕەکان بڵاوکرایەوە، فوئاد محەمەدی برازای ناوبراوم ڕێک لە ڕێکەوتی (9.12.2010)دا ناسییوە. ئەو کاتەش چلەی یەکەم گفتوگۆی نێوان فازڵ و من تێپەڕی بوو، کەواتە دوای چلەکە فوئاد محەمەدم ناسیووە). نازانم نەریمان چ خۆشییەک لەو هەمو ناڕاستی و شێواندنی ئەو بابەتە دەبینێ؟ ئەوەی بۆی بە پەرۆش بووبم لەدوای ناسینی فوئادی برازای نەریمان، وەرگرتنی ناوی (10) شەهیدەکەی بازیان بووە، بەڵام ئەوەشم لەگەڵ ناوی ئەو (3) کەسەی دیکەی بازیان کە دواتر سزاکەیان لە سێدارە بۆ سزای هەتا هەتایە گۆڕدرا، بەر لە گەیشتنی نامیلکەکەی نەریمان لە هاوڕێیەک وەرگرت.
6. نەریمان باسی ئەوە دەکات کە باسمە فازڵ و داود جندی ئامۆزای باسمەی بانگهێشتی سلێمانی کردووە بۆ لای مەلا بەختیار و بەڵام ناوی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاسی نەهێناوە، جا نازانم فازڵ لەگەڵ بووە یان نا؟ نەریمان لێرەدا کۆمەڵێک شتی باسکردووە کە پێویست نەبوو باسیان بکات، چونکە جگە لە درێژدادڕی و بێزارکردنی خوێنەر هیچ سوودێک ناگەیەنێ.
7. نەریمان لای فوئادی برازای باسی ئەوەی کردووە کە مووچەیەکی مانگانەی هەم بۆ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و هەم مووچەی شەهیدانەی بۆ مەردانی برای بڕیوەتەوە، بەڵام نەریمان لە (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی) باسی ئەوە دەکات کە نەیتوانیوە هیچ شتێک بۆ ناوبراو بکات. فوئادی برازای نەریمان، لە ئیمێلێک کە لە ڕێکەوتی (9.12.2010)دا ناردوویەتی و تا ئێستاش پاراستوومە نووسیویێتی: (مامیشم شێخ فازڵی بردووەتە لای مەلا بەختیار و مووچەیەکی بۆ شێخ فازڵ بڕیوەتەوە هەر لەوێشدا بڕیار دراوە کە شەهید مەردانیش مووچەی شەهیدانەی بۆ ببڕدرێتەوە).

ئەو قسەیەی نەریمان سەبارەت بە برینەوەی مووچە بۆ هەریەک لە فازڵ و مەردان ڕاست نییە، بەڵکو تەنیا فازڵ بۆ ماوەی چوار تا شەش مانگ مووچەیەکی (200) هەزار دیناری لە دکتۆر ئەرسەلان بایزی بەرپرسی ئەوکاتی مەکتەبی ڕێکخستنی (ی. ن. ک) وەرگرتووە، بەڵام دوای بوونی ناوبراو بە جێگری سەرۆکی

پەرلەمانی کوردستان لە دوای هەڵبژاردنی (25.7.2009)دا ئەو مووچەیەشی بڕاوە. هەر ئەو ئیمێڵەی فوئادی برازای نەریمان منی لەوە ساردکردەوە کە وازبێنم لە هەوڵی بڕینەوەی مووچەیەک بۆ فازڵ یوسف وەکو زیندانێکی سیاسی لە دەزگای زیندانییە سیاسییەکانی کوردستان. تەنانەت باسی وەرگرتنی مووچەیەک لەلایەن فازڵ و شەهیدانەی مەردانی برای لە مەکتەبی ڕێکخراوە دیموکراتییەکان لای مەلا بەختیار-م لای عەزیز شەمۆ ئەلیاس باسکرد، ئەویش وتی: (ئەو قسەیەم گوێ لێ بووە، بەڵام نازانم ڕاستە یان نا)، ئەمەش ئەوە دەردەخات کە نەریمان لای کەسانی دیکەش باسی ئەوەی کردووە کە گوایە مووچەی بۆ فازڵ و شەهید مەردان لە ڕێکخراوە دیموکراتییەکان و لای مەلا بەختیار بۆ بڕیونەتەوە.
نەریمان، بەتایبەتی لە سەرەوە و لە وەڵامەکەیدا (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی) بە گشتی، نەک تەنیا وەکو ئەو کابرایەی بەسەر هاتووە بەڵکو زۆریش لەوی تێپەڕاندووە کە وتوویەتی: (خەسەن و خوسێن سێ خوشکن و کچی معاویەن). منیش لەو نووسینەدا هەر پێم دەکرێ بڵێم: (خەسەن نییە و حەسەنە، خوسێن نییە و حوسێنە، سێ نین و دوانن، خوشک نین و بران، کچ نین و کوڕن، هی معاویە نین و هی عەلی-ن).

نەریمان، لە وەڵامی مندا نووسیویتی: (مەسەلەی دەمانچەی بێدەنگ باسمکرد دیسان نامەوێت بچمەوە سەری بەس پێم بڵێ تۆ دەڵێیت (بەگوێرەی ئاگاداری خۆم مشاری ئاسن بڕو گوریس و چەندین چەقۆ بەهۆی فازیلو مەردان گەیشتبووە زیندانییەکان بەرلەوەی ئەو 13 کەسەی بازیان بگەنە موسڵو ژووری سێدارە) ئاخر تۆ کەی فازیڵ-ت ناسیوە وا دەڵێیت بەئاگاداری خۆم توخوا ئەم قسەیە دوورە لەڕاستیو بێ بنەمایە یان قسەکانی من ئەو رووداوە (32) ساڵ پێش ئێستا روویداوە تۆ دوای گەیشتنی نامیلکەکەی من ئەوانت ناسییوە، چەند مانگێک لەمەوپێش پەیوەندیت پێوە کردووە قسەکانی کامماں درۆیەو چەواشەکارین یان دەڵێی (بۆ دەرخستنی راستییەکان رۆژی 25.5.1981 لەدوا (کە دوا) دیدەنی شەهید تەحسینی برام کرد بۆ رۆژی 26.5.1981 گوللەباران کرا گوایە وتویەتی (بەیانی پێش گوللەبارانکردن یەک دوو لەجەلادەکان دەکوژم بەچەقۆ بەر لەوەی کەلەپچە بخەنە دەستم) تۆش پێت وتوە (ئەم کارە نەکەی با نەخشەو <u>پیلانی</u> هاوڕێکانت تێک نەدەی) باشە هاوڕێکانی کێ بوون؟ کێ جێبەجێکاری بوو؟ خۆ ئەوانەی تۆ باستکردون هەموویان پێش ئەنجامدانی کارەکە شەهید کرابوون بە شەهید (تەحسین)ی براشتەوە. باشە بۆ بەو نەفەسەوە دەنووسیت، کە لای من زۆر ئاساییە بووتایە ئەمانە شەهید بوون داڕێژەری پلانەکە بوونو چەند قارەمانێکی تر جێبەجێیان کرد کە مەنتیقیش وا دەڵێت).
کاتێک کە دەڵێم: (بەگوێرەی ئاگاداری خۆم مشاری ئاسن بڕو گوریس و چەندین چەقۆ بەهۆی فازیل و مەردان گەیشتبووە زیندانییەکان بەرلەوەی ئەو 13 کەسەی بازیان بگەنە موسڵ و ژووری سێدارە)، ئەوە چ پەیوەندییەکی بە ناسینی فازڵ و منەوە هەیە، کە خۆم لە ڕێگای براو ئامۆزازام ئاگاداربم لە پارە کۆکردنەوە بۆ فازڵ و مەردان، کڕین و هێنانی مشار، گوریس و چەقۆ بۆ ناو زیندان؟ بەڵێ ئەو کارانە هەمووی بەر لە گەیشتنی (13) کەسەکەی بازیان ئەنجام دراون، ئەوان لە کۆتایی جێبەجێکردنی پلانەکە هاتوون و لەگەڵ ژمارەیەک لە زیندانی دیکە نەبەرییەکەیان ئەنجام داوە کە ژمارەیان (42) زیندانی بووە، نەک وەکو ئەوەی نەریمان باسیکردووە کە گوایە تەنیا ئەو (10) شەهیدەی بازیان و یەک دوو کەسەی دیکە هەوڵەکەیان ئەنجام داوە. مەبەستم لە هاوڕێکانی شەهید، تەواوی ئەو هاوڕێیانە بوون کە لە ژووری سێدارەی موسڵ بوون کە (7)یان لە نێویاندا عومەر میرزا شاسوار لە ڕێکەوتی (27.5.1981)دا لە سێدارە دران لەگەڵ ئەو (42) هاوڕێیەی کە شەوی نەبەردییەکە لە ژووری سێدارە بوون و دواتر (38) هاوڕێیان لە سێدارە دران لە نێویاندا (10) شەهیدەکەی بازیان، جگە لەو چوار کەسەی کە سزاکەیان بۆ سووککراو دواتر ئازادکران کە بە هاوڕێی شەهیدانیان نازانم.
بەدڵنیایی تەحسین باسی ئەوەی کرد کە بۆ بەیانی کاتێ بۆ گوللە بارن کردنی دەبەن، بەو چەقۆیەی کە لایەتی پەلاماری جەللادەکان دەدات و هەوڵی کوشتنی یەک دوانیان دەدات، بەڵام کە پێم وت چۆن کارێکی وا دەکات کە ئەو کارەی ئەو زیان بە هەوڵی جێبەجێکردنی نەخشەی شکاندنی زیندانەکە لەلایەن هاوڕێکانی کە لە ژووری سێدارە

لەدوای لە سێدارە دانی ئەو دەمێننەوە دەگەیەنێت، ئەو باسی ئەوەی بۆ کردم کە بە گەیشتنی ئەو کۆمەڵە کەسە نوێیە کە ژمارەکەیان لە ژمارەی ئەو (13) کەسەی بازیان نزیک بوو، خەریکە پلان و نەخشەکە بەتەواوی هەڵوەشێتەوە، یەک لەبەرئەوەی کۆمەڵێک کێشە و گرفت لەنێویاندا هەیە لەسەر دەستگیرکردنیان و لێکۆڵینەوەیان لە هەیئە خاسەی کەرکوک و دووەمیش چونکە زۆربەیان لە ڕووی تەمەنەوە بچووکن.
دواتر نەریمان تا ئێستا جیاوازی لەنێوان پلان و پیلان ناکات، بۆیە دوو جار لەبری پلان پیلانی بەکارهێناوە. پلان بەمانای نەخشەدانان (خطة) و پیلان بەمانای پیلانگێڕان (مؤامرة) دێت، کە دوو مانای زۆر لەیەک جیاواز دەبەخشن. زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ پلانیان داڕشتووە لەپێناوی خۆ ڕزگارکردنیان لە زیندان و دەربازبوونیان لە سزای مەرگ، نەک پیلانیان گێڕابێ لەدژی لایەنێک یان بە داڕشتنی پلانێک بۆ خۆ دەربازکردنیان پیلانی ڕوخاندنی بەعسیان ئەنجام دابێ.
سەبارەت بەوەی کە نەریمان نووسیوێتی: (قسەکانی کاممان درۆیەو چەواشەکاری). لێرەدا بەهیچ شێوەیەک وەڵامی نەریمان نادەمەوە، کە خوێنەران و توێژەران لە ڕێگای خوێندنەوەی ورد و لێکۆڵینەوەی زانستیانەی نووسینەکانی هەردووکمان، وەڵامی ئەو پرسیارەی ناوبراویان دەست دەکەوێت. بەڵام هێنانەوەی ئەو نموونەیەم تەنیا بۆ بەرپرسانی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێیە، کە ڕێگەیان نەدام وشەی درۆ، بوختان و دزینی خەبات بەکاربهێنم و لەسەر داوای ئەوان (کە پێشم ناخۆش نییە) لادران، کەچی ڕێگای ئەویان داوە ئەو وشانە بەکاربهێنێ! کە دەبوایە ڕێگەی ئەویش نەدەن ئەو وشانە بەکاربهێنێ، مادام ڕێگەی منیان نەدابوو.
کاتێک کە نەریمان دەڵێت: (باشە بۆ بەو نەفەسەوە دەنووسیت، کە لای من زۆر ئاساییە بووتایە ئەمانە شەهید بوون داڕێژەری پلانەکە بوون‌و چەند قارەمانێکی تر جێبەجێیان کرد کە مەنتیقیش دا دەڵێت)، ئاڵای خۆ بەدەستەوەدان و ناڕاستی بەرزدەکاتەوە. خۆم ڕەخنەی ئەوەم لە نووسینەکانی نەریمان گرتووە کە ناوبراو ئەو (10) شەهیدەی بازیانی کردۆتە خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، نەخشە و پلان دانەری شکاندنی زیندانەکە و ئەنجام دەرانی هەوڵەکە بەتەنیا، ئەی ئەوە هەر خۆی نییە لە دوو نووسینە کۆنەکەی خۆی نووسیوێتی: (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە)؟ کەچی ئێستا لەپڕ خۆی دەدات بەدەستەوە و لای ئاساییە ئەگەر بڵێم: (چەند شەهیدێک بەر لە گەیشتنی ئەو دە شەهیدەی بازیان، خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندانەکە و نەخشەدانەری هەوڵەکە بووینە). سەبارەت بە جێبەجێکردنی نەبەردییەکەش شەهیدەکانی بازیان بەتەنیا ئەنجامیان نەداوە، بەڵکو (38) کەس نەبەردییەکەیان تۆمارکردووە کە دواتر هەموویان لە مێژووی جیاجیادا لە سێدارە دراون یان گوللە باران کراون.

نەریمان مەجید، نووسیوێتی: (دەرسیم دەڵێت (هیچ ڕاستییەکی تێدا نییەو زۆر زەحمەتیشە کەسێکی وریا باوەڕ بەوە بکات کە ئەو هەموو کارە تەنیا لەشەوێکدا ئەنجام درابێت) بەپێچەوانەوە ئەو شەوەی (فازیڵو مەردان) خەفەر دەبن کارەکان ئەنجام دەدەن ڕاستتر وەک بەڕێزت دەڵێیت (دوو تا سێ مانگ ئەوکارە ئیشی بۆ کراوە گوایە شەوانە ئاسن‌و دەرگا ئاسنەکان دەبڕانەوەو بەسابونی ڕەقی شوێنی بڕینەکان پڕ دەکرانەوە وەک خۆم ئاگاداری بم) نامەوێت دووبارەی بکەمەوە تۆ ئەو کاتە کەی (فازڵو مەردانت) دەناسی وا دەڵێی لەکاتی واجبی ئەواندا کاریان دەکرد ئەی کەسی وریا چۆن بەم قسەیەی تۆ بڕوا بکات یەعنی ڕژێمی بەعس ئەوەندە بێئاگا بووە وا دوو تا سێ مانگ ئەم شەهیدە بەڕێزانە نەخشە دادەڕێژن‌و ئەمن‌و پۆلیس پێیان نەزانێ، ئەگەر ئەوەی تۆش ڕاست بێت، بەڵام خۆزگە بەویژدانەوە باسی ئەوە بکەی کێ جێبەجێی کردووە نەک چاویلکەی ڕەش بکەیتە چاوتو تەنها چەند شەهیدێکی خزم‌و نزیک لەخۆت بەقارەمان‌و تێکۆشەرو نەخشە داڕێژەر بزانی، بەڵام بەهیچ شێوەیەک هەق بەدە شەهیدەکەی ئێمە نەدەیت کە بەواقیعی لەناو مەسەلەکەدا بوون کە جێبەجێکەری پرۆسەکەیە).
سەرەتا دەمەوێت لەو پرسیارەی نەریمان دەست پێبکەم کە دەڵێ: (تۆ کەی فازڵ و مەردانت دەناسی کە دەڵێی لەکاتی ئێشکگری ئەواندا کاریان دەکرد)؟ دووبارەی دەکەمەوە، نازانم چ پەیوەندییەک هەیە لەنێوان بڕینەوەی شیشەکان و

ناسینی من بە فازڵ و مەردانەوە؟ من لە ڕێگای برام و ئامۆزازاکەم ئاگادارکراوم کە دوو کەس لە پاسەوانەکان کە کوردی ئێزیدین هاوکاری زیندانییەکانی ژووری سێدارە دەکەن بۆ شکاندنی زیندانەکە، دواتریش ناوەکانیانم زانیوە. باشە بۆ دەبێ ئەگەر خۆم فازڵ و مەردان-م نەناسیبێ بەڵام زانیبێتم کە ئەوان هاوکاریان بووینە و دواتر ناوەکانیانم وەرگرتبێ هەروەکو لە نووسینەکەی پێشووش ئاماژەم بەوە داوە کە سەرەتا ناوەکانم نەدەزانی وەلێ دوای ماوەیەک زانیومە کە ئەو دوو برا کوردە ئێزیدییە فازڵ و مەردان بووینە، بۆم نەبێ ناویان بێنم و بنووسم؟ ئەی باشە هەر بنووسم دوو پاسەوانی زیندان کە کوردی ئێزیدی و برا بوون، هاوکاری زیندانییەکانیان کرد لەپێناوی ئەنجام دانی نەبەردییەکە؟ ئەی باشە بۆ نەریمان بۆی هەبێ لە نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) ناوی فازڵ و شەهید مەردان بێنێ، لەکاتێکا تا ساڵی (2007) نەک مەردان و فازڵی نەناسیووە بەڵکو هەر ناویشیانی نەبیستبوو، ئەوە لەکاتێکدا (26) ساڵ پێش نەریمان ناوی فازڵ و مەردانم بیستووە و هەر لە ساڵی (1981)ەوە زانیومە کە هاوکاری زیندانییەکان بووینە، هەروەها لەکاتی نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ-یش لە ڕێکەوتی (2.6.1981)دا نەریمان تەمەنی تەنیا (13) ساڵ بووە و منیش (20) ساڵ؟ بەڕاستی ئەو پرسیارەی نەریمان زۆر لە ڕادەبەدەر ناژیربێژانە (نامەتیقی)یە.

سەبارەت بەوەی کە نەریمان دەڵێ: (بەڵام خۆزگە بەویژدانەوە باسی ئەوە بکەی کێ جێبەجێی کردووە نەک چاویلکەی ڕەش بکەیتە چاوت‌و تەنها چەند شەهیدێکی خزم‌و نزیک لەخۆت بەقارەمان‌و تێکۆشەرو نەخشە داڕێژەر بزانی، بەڵام بەهیچ شێوەیەک هەق بەدە شەهیدەکەی ئێمە نەدەیت کە بەواقیعی لەناو مەسەلەکەدا بوون کە جێبەجێکەری پرۆسەکەیە)، منیش دەڵێم: (لە ئەنجامی توێژینەوەی زانستیانە و خوێندنەوەیەکی بێلایەنانە دەردەکەوێت کە کێ بە ویژدانەوە باسی نەبەردییەکەی کردووە، کێ چاویلکەی ڕەشی کردۆتە چاوەکانی و کێ تەنیا تەنیا لە نووسینەکاندا مەبەستی بووە خۆی هەڵکێشێ و ڕۆڵی شەهیدەکانی خزموکەسی خۆی گەورە بکات لەسەر دەست بەسەردا گرتنی خەبات و هەوڵی شەهیدانی دیکەدا)؟ دووبارە و دەبارەی دەکەمەوە، شەهیدەکانی بازیان بەتەنیا نەبووینە لەکاتی ئەنجام دانی هەوڵەکە و شەوی نەبەردییەکە، بەڵکو (38) هاوڕێ ئەو نەبەردییەیان ئەنجام داوە و (10) شەهیدەکەی بازیانیش لەنێو ئەو (38) هاوڕێیەدا بووینە. دیارە بەلای نەریمانەوە تەنیا ئەو کاتە بەویژدانەوە دەنووسم و چاویلکەی ڕەش لە چاوەکانم دێنمە خوارەوە ئەگەر بێویژدانانە بڵێم: (ئەوەی نەریمان مەجید لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ و نامیلکەی شکاندنی باستیلەکەی موسڵ نووسیویێتی هەر هەمووی ڕاستن)، کە لە ڕاستیدا هیچ ڕاستییەکی تێدا نییە جگە لە ڕاستی ناوی شەهیدەکان و مێژوو و شوێنی شەهیدبوونیان و مردننامەکانیان.

نەریمان بەلایەوە سەیرە زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ بۆ ماوەی دوو تا سێ مانگ خەریکی بڕینەوەی شیشی دەرگاکان بووبن، کەچی دەزگاکانی ڕژێم لە ئەمن و پۆلیس پێیان نەزانیبێ! سەرەتا ئەوانەی کە ئامادەبن کارێکی وا هەستیار بکەن، بەدڵنیاییش نەخشە و پلانی تۆکمە دادەڕێژن بۆ ئەوەی سەدا سەد پلانەکەیان سەرکەوێ، ئەوان پلانێکی نهێنییان داڕشتووە، کارکردن لەپێناوی سەرکەوتنی پلانەکەشیان زۆر هەستیارانە ئەنجام دەدەن، بۆیە لەماوەی دوو تا سێ مانگی کارکردنیان دەزگاکانی ڕژێم هەستیان پێیان نەکردووە. دواتر هەر جارەی زیندانییەکان لەکاتی ئێشکگری مەردان و فازڵ خەریکی بڕینەوەی شیشی دەرگاکان بووبن کە (3-6) زیندانی و بەنۆرە ئەو کارەیان دەکرد، ئەوە بە جارێک و تەواوی زیندانییەکانی دیکەی هەر دوو ژوورەکە دەستیان دەکرد بە وتنی سروودی نیشتمانی و گۆرانی بە دەنگی زۆر بەرز و هەندێک جاریش هەڵپەڕکێ بە گۆرانییەوە بۆ ئەوەی دەنگی بەرزی سروود، گۆرانی و هەڵپەڕکێی خۆیان، دەنگی بڕینەوەی شیشی دەرگاکان بشارێتەوە و پاسەوانانی دیکەی زیندان هەست بە کارەکەیان نەکەن و هەوڵەکەیان هەرەس نەهێنێ.

باشە نەریمان ئەوەی نەبیستووە کە شەهید ملازم جوامێر و هاوڕێکانی کە سەر بە ڕێکخراوی هەڵۆی سوور بوون (ئەم ڕێکخراوە لە ڕێکەوتی 29.2.1977دا لە بەغدا دامەزرابوو)، دوای گیرانیان لە مانگی ئابی ساڵی (1977)دا لە سەرەتای ساڵی (1978)دا لەناو ئەمنی عامەی پایتەختی ئێراق لە بەغدا ڕایانکرد، وەلێ دواتر بەهۆی سەر و ڕیش و جلەکانیانەوە ناسرانەوە و لەناو بەغدا دووبارە گیرانەوە؟ پلانی شکاندنی زیندان و ڕاکردنی شەهید ملازم جوامێر و

هاوڕێکانی، تەنیا لە یەک شەو ئەنجام نەدرا بەڵکو ماوەی چەند مانگێکی پێچووە تا توانیان پلانەکە ئەنجام بدەن. دواتر ئەمنی عامەی بەغدا کە سەختترین، هەستیارترین و بەهێزترین دەزگای ڕژێمی بەعس بووە، هەوڵی ملازم جوامێر و هاوڕێکانی تیایدا سەری گرت، بۆ نابێ لە زیندانێکی وەکو ژووری سێدارەی موسڵ کە هەرگیز بە خەیاڵی ڕژێمی بەعسدا نەدەهات کارێکی وای تێدا ئەنجام بدرێ، نەبەردییەکی وا مەزنی تێدا تۆمار بکرێ بەبێ ئەوەی کاربەدەستانی زیندان هەستی پێبکەن؟

ئەی باشە، سەلام عەبدوللا و هاوڕێکانی چۆن لە کۆتایی ئۆکتۆبەری ساڵی (1977)دا لەناو زیندانی هەیئە خاسەی کەرکوک توانیان پلانێکی تۆکمە داڕێژن و دوای ماوەیەکی باش سەرکەوتووانە پلانەکە جێبەجێ بکەن، بەبێ ئەوەی دەزگاکانی ڕژێم و هەیئە خاسەی بەعس لە کەرکوک هەستی پێبکەن؟ لەو نەبەردییەی ناو هەیئە خاسەی کەرکوک، سەلام عەبدوللا و زۆرتر لە (10) هاوڕێیەکی زیندانی توانیان ڕابکەن و هەندێکیان خۆیان بگەیەننە ناو هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

سدیق ساڵح عەزیز (مامۆستا سدیق) برای شەهیدی سەرکردە مامۆستا جەمیل ڕەنجبەر، لە ڕێکەوتی (20.8.1981)دا لەنێوان هیران و نازەنین لەگەڵ سەردار عەبدولکەریم کاکە حەمە لەلایەن ئیستخباراتی سەربازی/ بەشی مەدەنی هەولێر گیران. مامۆستا سدیق، دوای چەند ڕۆژێک بەهۆی تاکە بزمارێکەوە پلانی ڕاکردنی لە زیندان داڕشت و هەر ڕۆژەی کەمێک لە چوارچێوەی پەنجەرەی ئاودەستی زیندانەکە کە دار بوو لێدەکردەوە. مامۆستا سدیق، لە ڕێکەوتی (9.11.1980)دا واتە دوای (72) ڕۆژ، توانی پلانەکەی سەرخات بەبێ ئەوەی ئەو دەزگایەی ڕژێم هەستی پێ بکەن و لە نیوە شەوێکدا ڕایکرد و خۆی گەیاندە ناو هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

نەریمان، نووسیویتی: (وەک لەسەرەتاشەوە وتم هیچم بەئارەزووی خۆم دانەڕشتووە وە نەشمویستووە خۆم بکەم بە پاڵەوانی ئەو چیرۆکە بەڵکو ویستوومە ئەو ڕاستییە مێژووییە یان ئەو ڕووداوە گرنگە لەبیر نەکرێو کۆی نووسینەکانیشم لەناو واقیعدا بەشێکی ئاگادار بووم دواتر دوای ڕاپەڕین لەڕێگای کاک (محەمەد عەبدوڵلا) هاوڕێی خەباتی شەهیدەکانو هاوڕێی کاک یوسف ئەلیاس لەئەبوغرێب بۆیان باسکردووم مەسەلەی کۆکردنەوەی پارەش دڵنیابە درۆ ناکەم ئەو خزمو کەسو کارانەمان زۆربەیان لە ژیاندا ماون شاهیدی ئەوەن کە پارەمان بۆ کۆکردوونەتەوە تا بیدەن بە کوردە ئێزدییەکان، ئیتر کە تۆ دەڵێی (واسڵ کرابوو) ئەوەی تۆش لەوانەیە وابێ، بەڵام گرنگ ئەوەیە ئێمەش بەو کارە هەستاین).

سەبارەت بە پارە کۆکردنەوە بۆ فازڵ و مەردان، بۆ کڕینی مشاری ئاسن بڕ، گوریس و چەقۆ، لە وەڵامی ئەو قسەیەی نەریمان کە دەڵێ: (ئیتر کە تۆ دەڵێی واسڵ کرابوو ئەوەی تۆش لەوانەیە وابێ)، دەڵێم گومان لەسەر پارە کۆکردنەوەی ئێوە هەیە نەک ئەوەی من کە لە نووسینەکەی پێشووم ئاماژەم پێداوە کە بەلای کەمەوە بە دوو تا سێ مانگ بەر لەوەی (13) زیندانییەکەی بازیان بگەنە زیندانی موسڵ و بەرلەوەی یەکەم دیدەنی ئەو (13) کەسە لە ڕۆژی (1.6.1981)دا بکەن، پارەکە درابوو بۆ کڕینی پێداویستییەکانی شکاندنی دەرگاکانی زیندان و ڕاکردن لەلایەن چەندین کەسی دیکەوە کە خۆم لە بەشێکیان ئاگادارم، هەروەها مشاری ئاسن بڕ، گوریس و چەقۆکان گەیشتبوونە نێو زیندان و دەست زیندانییەکان. گەیشتنی ئەو پێداویستییانە بۆ ناو زیندان و دەستی زیندانییەکان، بەڵگەن و دەیسەلمێنێ کە پێشتر پارە کۆکراوەتەوە و دراوە، بەڵام ئەوانەی ئێوە کە گوایە پارەتان کۆکردۆتەوە پێویستی بە بەڵگە و سەلماندن هەیە. نەریمان لە هەردوو نووسینەکەی کوردستانی نوێی ژمارە (2164)ی ڕێکەوتی (5.6.2000) و (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا، باسی ئەوە دەکات لە ڕۆژی (1.6.1981)دا لەکاتی دیدەنی (10) شەهیدەکەی بازیان زۆریان لا سەیر بووە کە شەهیدەکان داوای پارە و پێڵاوی سووکیان لێکردوون، هەروەها دوای پرسیارکردن کە پارە و پێڵاوی سووکیان بۆ چییە مادام ئەوان مانگێکی دیکە لە سێدارە بدرێن؟ ئەوانیش لە وەڵامدا تەنیا ئەوەندەیان پێ وتوون: (خواکەریمە کێ ئەڵێ عەفو ناکرێین چونکە ڕاستە ئێمە بڕیاری لە سێدارەدانمان دراوە بەڵام تا ئێستا بڕیاری (مەرسوم

جمهوری)مان بۆ دەرنەچووە)، ئەوە بە تەواوی جێگەی گومانە چونکە نە باسی ئەوە کراوە کە پارەکە بۆ چی داواکراوە نە مەبەستەکەیان تێگەیاندوون!

نەریمان، نووسیویەتی: (دەرسیم دەڵێ (پێموایە نووسەری نامیلکەی ناوبراو تەنیا گوێی لەناوی عومەر میرزا بووەو ناوەکەی خستۆتە ریزی ناوەکانی (بەرزانی عومەر عەلیو محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا (دە) هاوڕێکەی دەربەندیخان بێئاگا لەوەی کە عومەر میرزا شاسوار لەگەڵ (6) زیندانی دیکەدا لە 27.5.1981 شەهیدکران) نەخێر ئەوە کاک فازڵ بۆی باسکردووم، خۆ رەنگە هەر لەرێگای کاک (فازڵ)ەوە شەهیدان عومەر میرزاو بەرزان عومەر عەلی و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا پەیوەندییان کردبێ بەشەهیدەکانی ئێمەوە پێش ئەوەی کاک عومەر میرزا شەهید بکرێ پەیامو <u>پیلانەکەی</u> خۆیانو براو ئامۆزاکەی بەرێزتانی پێ راگەیاندبن ئەگەر ئەمان لە سێدارە درانو شەهیدکران، ئەوا لە سەعاتی سفردا کارەکە ئەنجام بدەن، چونکە ئەم کارە بەکۆمەڵێک ئەنجام دەدرێ نەک چەند کەسێک ئیتر تۆ بۆ تۆمەت دەخەیتە پاڵمان).
ئەوە نەریمان خۆیەتی بە چەواشەکاری، ناڕاستگۆیی و شێواندنی مێژوو کۆمەڵێک تۆمەت دروست دەکات و دەیانخاتە پاڵ خۆی، نەک من تۆمەتی بۆ دروست بکەم. دڵنیام نەریمان ناوی عومەر میرزای لە فازڵ گوێ لێ نەبووە و ئەویش بۆی باس نەکردووە، چونکە لە یەکەم رۆژی قسەکردنم لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس لە رۆژی (21.10.2010)دا پرسیاری بەرزان عومەر عەلی، عومەر میرزا شاسوار، جەلال مەحمود ئەحمەد سورداشی و جەمیل ئەحمەد مەحمودم لێکرد، بەڵام ئەو جگە لە بەرزانی عومەر عەلی کەسی دیکەیانی بەبیر نەهاتەوە، هەروەها نەریمان ئەگەر ڕاست دەکات کە گوایە ناوی شەهید عومەر میرزا شاسواری لە فازڵ بیستووە، کە دڵنیامە ڕاست نییە، ئەی چۆنە لە نووسینەکەی کوردستانی نوێی ڕێکەوتی (5.6.2000)دا ناوی عومەر میرزای هێناوە لەکاتێکا نەریمان خۆی باسی ئەوەی کردووە کە لە سەرەتای ساڵی (2007)دا فازڵی ناسیووە؟ ئایە دەکرێ نەریمان لە ساڵی (2000)دا باسی شەهید عومەر میرزای کردبێ و دواتر پاش نزیکەی (7) ساڵ فازڵی ناسیبێ و ئینجا بانگێشەی ئەوە بکات کە گوایە ناوی ئەو شەهیدەی لە فازڵ بیستووە؟ باشە ئەگەر نەریمان ڕاست دەکات، ئەی بۆ فازڵ لەو داواکارییەی کە لە ڕێکەوتی (16.7.2007)دا بۆ بەرپرسی مەڵبەندی شەنگالی (ی. ن. ک)ی بەرزکردۆتەوە، ناوی عومەر میرزای نەهێناوە؟ باشە بۆ فازڵ لە داواکارییەکەی خۆیدا ناوی بەرزان عومەر عەلی هێناوە لەگەڵ (10) شەهیدەکەی بازیان و بەس؟ ئەی دەبێ نەریمان ناوی شەهید محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری)شی لە فازڵ وەرگرتبێ کە ئەویش لە داواکارییەکەی ڕێکەوتی (16.7.2007)ی فازڵ ناوی نەهاتووە، یان لە (پلانی شکاندنی بەندیخانەی موسڵ)ی چیمەن حەمەساڵح کاکەبرا وەرگیراوە؟ دڵنیاشم نەریمان ناوی عومەر میرزا شامراد و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرای لە بابەتەکەی چیمەن وەرگرتووە، کە ناوی هەردووکیان بەیەکەوە لەو نووسینە هاتووە، بەڵام نەریمان ئاماژەی بە سەرچاوەکە نەداوە و ئێستاکە بۆ پەردەپۆشی ئەو کارەی، باسی ئەوە دەکات گوایە ناوی شەهید عومەر میرزای لە فازڵ یوسف بیستووە! باشتر وایە نەریمان دان بە هەڵەکانی خۆی دابنێت، چونکە مرۆڤ بە ناڕاستگۆیی، چەواشەکاری و شێواندنی خەباتی شەهیدانی لە سێدارە دراو ناشرین دەبێت. نەریمان وای لێهاتووە بۆ شاردنەوەی ناڕاستییەکانی خۆی پەنا دەباتە بەر دەیان ناڕاستی و شێواندنی دیکە، کە ئەمەش بە زیان بەسەر خۆیدا دەشکێتەوە.
بەدڵنیایی دەڵێم نەریمان دوای ئەوەی ناوی شەهید بەرزان عومەر عەلی لە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس بیستووە، دەستبەجێ ناوەکەی خستۆتە نێو (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)، ئەگینا بۆ ناوی بەرزانی عومەر عەلی لە رۆژنامەی کوردستانی نوێ ژمارە (2164)ی ڕێکەوتی (5.6.2000)دا نەنووسیوە؟ نەریمان لەو نووسینەی کە لەژێر ناوی (چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا ..! 1.6.1981)دا لە کوردستانی نوێی (5.6.2000)دا بڵاوکراوەتەوە، سەبارەت بە داڕشتنی پلانی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ نووسیویەتی: (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیر لە داڕشتنی پلانێک دەکەنەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بە هاوکاری دوو (سجان) کە کوردی ئێزیدی دەبن هەروەها لەوێش چەند کەسێکی تری لێ دەبێت وەک عومەر میرزاو محەمەد

حەمەساڵح کاکەبرا)، ئەی کوا بۆ لێرەدا ناوی بەرزان عومەر عەلی نەنووسراوە، کەچی بۆ لە شکاندنی باستیلەکەی موسڵ کە لە (2007)دا چاپ کراوە ناوەکەی نووسراوە؟ ئەمەش دەیسەلمێنێ کە نەریمان تەنیا ناوی بەرزان عومەر عەلی لە فازڵ یوسف وەرگرتووە نەک ناوی عومەر میرزا شاسواریش. ئایە ئێستاش نەریمان وادەزانێ کە منم تۆمەتی ناڕەوای دەدەمە پاڵ، یان ئەوە خۆیەتی هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی مێژوو دەکات و پەنا بۆ دەیان شتی ناڕاست دەبات؟ ئەگەر ئەوەی کە نەریمان نووسیویێتی ناڕاستی، بێویژدانی، شێواندنی مێژوو، چەواشەکاری و ناڕەوایی نەبێت، دەبێت چ ناوێکی لێ بنرێت؟

نەریمان لە سەرەوەدا دووبارە وشەی پیلانی لەبری پلان بەکارهێناوە، کە پێشتر وەڵامم داوەتەوە و بەپێویستی نازانم درێژدادڕی بکەم و دووبارە لە سەری بڕۆمەوە. هەروەها نەریمان دووبارە لێرەدا کۆمەڵێک شتی تێکەڵ کردووە، من لەهیچ نووسینێکدا باسی ئەوەم نەکردووە کە براکەم (تەحسین) یەکێک بووبێت لە خاوەنی بیرۆکە و پلاندانەری شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ کەچی ئەو لێرەدا بە یەکێک لە پلاندانەرانی شکاندنی زیندانەکەی داناوە کە دەڵێت: (رەنگە هەر لەڕێگای کاک (فازڵ)ەوە شەهیدان عومەر میرزاو بەرزان عومەر عەلی و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا پەیوەندییان کردبێ بەشەهیدەکانی ئێمەوە پێش ئەوەی کاک عومەر میرزا شەهید بکرێ پەیامو پیلانەکەی خۆیانو براو ئامۆزاکەی بەڕێزتانی پێ راگەیاندبن ئەگەر ئەمان لە سێدارە درانو شەهیدکران). لە هەمان کاتدا ئەو ناوی محەمەد حەمەساڵح کاکەبرای وەکو یەکێک لە پلاندانەران ناودەبات، کە ئەمەشی ڕاست نییە، چونکە ناوبراو بەگوێرەی نووسینی خوشکەکەی (چیمەن حەمەساڵح کاکەبرا) لە کۆتایی مانگی (5)ی ساڵی (1981)دا گەیشتۆتە ژووری سێدارەی موسڵ و نزیکەی سێ مانگ بەر لە گەیشتنی ئەو بەو زیندانە، بیرۆکە و پلانەکە لەلایەن (بەرزان عومەر عەلی، جەلال مەحمود محەمەد سورداشی، جەمیل ئەحمەد مەحمود و عومەر میرزا شاسوار) داڕێژراوە. بۆیە محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری)، کەسێک بووە لە جێبەجێکەرانی نەبەردییەکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ، بەڵام نە یەکێک بووە لە خاوەنی بیرۆکە و نە هیچ پەیوەندی هەبووە بە داڕشتنی پلانی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ.

نەریمان، نووسیویێتی: بۆیە سەرمان لەم قسانە دەسوڕما چونکە دەزگا ئەمنیو سیخوڕییەکانی بەعس ئەوەندە دڕندە بوون زۆر ئەستەم بوو قەناعەت بکەی بەم قسانە، (دەرسیم دەڵێ (دوو راستی گرنگمان بۆ دەردەکەوێت کە یەکەمیان ئەوەیە (13) زیندانییەکە باسی نەخشەو پلانی شکاندنی زیندانی موسڵو هەوڵی راکردنی خۆیان بۆ کەسوکاریان نەکردووە، بەڵکو تەنیا ئەوەندەیان پێ وتوون خوا کەریمەو کێ دەڵێ عەفو ناکرێن، دووەمیان ئەوان خۆ هیچ جارێکی دیکە نەیانتوانیوە ئەو (13) زیندانییە ببیننەوە، ئەی چۆن نووسەر زانی کە ئەوان هەر بەگەیشتنیان بەزیندانی سێدارەی موسڵ بیریان لەشکاندنی زیندانی کردەوە. بۆ وەڵامی یەکەم: نەخێر هەریەکەیان بۆ کەسێکی نزیکی خۆی باسکردبوو، بۆیە پارەمان بۆ کۆکردنەوە، هەروەها نامەکەی شەهید بابانیش کاتێ دای بەدەستی باوکی مەسەلەکەی بۆ باسکردد کەسمان عەقڵمان ئەو کارەی نەدەبڕی لەبەر دڕندەیی رژێم، لەوەڵامی دووەمیشدا نەخێر لەدوای پرۆسەکەو رۆژی 2.12.1981 مەلا ئەحمەد چەمچەماڵی هەموویانی بینیوەو وە باسی رووداوەکەیان بۆ باسکردبوو بۆیە نووسیومە بیریان لەوە کردەوە کە دیارە ئەمەش بەهیممەتی کاک فازڵو مەردانو بەرزان عومەر عەلیو محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا ئەم پەیوەندییە دروست بووبوو وە ئەمانیشیان لێ ئاگادار کردبووەوە).

بەش بە حاڵی خۆم هیچ لەوەی سەرەوەدا کە نەریمان نووسیویێتی تێناگەم و نازانم پەیوەندی ئەو دێڕ و نیوەی کە نەریمان نووسیویێتی بەو چوار دێرەی کە لە نووسینەکەمی وەرگرتووە چییە، جا نازانم خوێنەران تێیگەیشتوون یان نا؟

سەبارەت بەوەی کە نەریمان نووسیویێتی: (بۆ وەڵامی یەکەم: نەخێر هەریەکەیان بۆ کەسێکی نزیکی خۆی باسکردبوو، بۆیە پارەمان بۆ کۆکردنەوە)، ناتوانم باوەڕ بەم قسە نوێیەی نەریمان بکەم کە گوایە هەر یەکێک لە (10) شەهیدەکەی بازیان باسی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵی بۆ کەسێکی نزیکی خۆیان کردووە، بۆیە ئەوانیش پارەیان بۆ

کۆکردوونەتەوە، یەکەم: لەبەرئەوەی نەریمان بەهیچ شێوەیەک لە نووسینی یەکەم (چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا/ کوردستانی نوێ، ژمارە (2164)ی ڕێکەوتی 5.6.2000) و لە نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)، باسی شتێکی وای نەکردووە! دووەم: لە هەردوو نووسینی ئاماژە پێکراو لە سەرەوەدا نەریمان باسی ئەوەی کردووە، کە ئەوان زۆر پێیان سەیر بووە کە شەهیدەکان داوای پێڵاوی سووک و پارەیان کردووە! ئەوانیش (کەسوکاری دە شەهیدەکەی بازیان) بە هاوڕێیانی (بازیان) کە دواتر لە سێدارە دران و شەهیدکران وتووە: (ئێوە مانگێکی دیکە لە سێدارە دەدرێن)، بەو واتایەی مادام ئێوە مانگێکی دیکە لە سێدارە بدرێن پێڵاوی سووک و پارەتان بۆ چییە؟ ئەوانیش (دە هاوڕێکەی بازیان) لە وەڵامدا تەنیا ئەوەندەیان پێدەڵێن: (خواکەریمە کێ ئەڵێ عەفو ناکرێین). بەم گفتوگۆیەی نێوان (10) هاوڕێ زیندانییەکەی بازیان کە لە ژووری سێدارە بوون لەگەڵ کەسوکاریاندا کە نەریمان لە هەردوو نووسینەکەی خۆیدا ئاماژەی پێکردووە، بۆمان دەردەکەوێت کە هاوڕێیانی بازیان باسی هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەیان بۆ کەسوکاریان نەکردووە. هەروەها بەگوێرەی داواکردنی پێڵاوی سووک، دەردەکەوێت کە دە کەسەکەی بازیان نەیانزانیوە کەی هەوڵی شکاندنی زیندانەکە جێبەجێ دەکرێت، چونکە داواکردنی پێڵاوی سووک بۆ دیدەنی داهاتووی ڕێکەوتی (15.6.1981) بووە، خۆ ئەگەر ئەوان ئاگاداربان کە هەمان شەو زیندانەکە دەشکێنن، ئەوکاتە داوای هێنانی پێڵاوی سووکیان نەدەکرد بۆ دیدەنی داهاتوو!

سەبارەت بەوەش کە نەریمان دەڵێ: (لەوەڵامی دووەمیشدا نەخێر لەدوای پرۆسەکەو ڕۆژی 2.12.1981 مەلا ئەحمەد چەمچەماڵی هەموویانی بینیوەو وە باسی ڕووداوەکەیان بۆ باسکردبوو بۆیە نووسیومە بیریان لەوە کردەوە کە دیارە ئەمەش بەهیممەتی کاک فازڵو مەردانو بەرزان عومەر عەلیو محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا ئەم پەیوەندییە دروست بووبوو وە ئەمانیشیان لێ ئاگادار کردبووەوە)، دووبارە ناتوانم باوەڕ بەم قسەیەی نەریمان بکەم، چونکە ئەگەر قسەکەی ڕاست بوایە نەدەکەوتە ناو ئەو هەموو هەڵە زەقەوە. خۆ نەریمان لە هەردوو نووسینەکەی خۆیدا بۆ نموونە لە لاپەڕە (15)ی نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) نووسیوێتی: (ڕۆژی 1981/12/2 لە ڕێگای ئەمنی بازیانەوە پێیان ڕاگەیاندین کە ئەمڕۆ کوڕەکانتان ئیعدام ئەکرێن ... بۆیە دووبارە ئێمە ڕۆیشتینە موسڵ، بەڵام کاتێک گەیشتین زۆر درەنگ بوو فریای مواجهە کردن نەکەوتین ووتیان چەند دەقیقەیەکی تر ئیعدام ئەکرێن ... بەڵام ئەمنی چەمچەماڵ چەند ڕۆژێک پێشتر ماڵی شەهید (عەبدول سەمیع) یان ئاگادار کردبووەوە. ئەوەبوو <u>(مەلا أحمد باوکی عبدول سميع) هەموویانی بینیبوو، خوێندکارە خوێن گەرمەکانی ئێمە. هەڵۆچنگ سوورەکانی بەمۆ و زمناکۆو قەندیل بەمامۆستادا نامەو ڕاسپاردەی خۆیان بۆ ناردبووین سەبارەت بەچۆنیەتی شکاندنی زیندانەکەو دووبارە گرتنەوەیان)</u>، ئەی باشە بۆ بەگوێرەی نامەی شەهیدەکان کە گوایە باسی چۆنێتی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ و گرتنەوەی خۆیان کردووە، داستانەکە ناگێڕێتەوە؟ باشە بۆ نەریمان بەهیچ شێوەیەک لە دوو نووسینەکەی پێشوویدا پشتی بە نامەی شەهیدەکان نەبەستووە و ئاماژەی پێ نەکردوون بۆ گێڕانەوەی داستانی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارە و دواتریش گرتنەوەی تەواوی زیندانییەکان لەدوای ئەنجامدانی نەبەردییەکە؟ ئەی ئەگەر مەلا ئەحمەد چەمچەماڵی لە ڕۆژی (2.12.1981)دا هەموویانی (واتە هەر دە زیندانییەکەی بازیان)ی بینیبێ، ئەی بۆ نەریمان دەڵێت شەهیدان جەبار ئەحمەد زەریفە و عەدنان سابیر لەکاتی هەوڵی شکاندنی ژوورەی سێدارەی زیندانی موسڵ شەهید کراون؟ خۆ لێرەدا باس باسی دە شەهیدەکە بووە کە نەریمان لە وەڵامی ئەوەی نووسیومە: (خۆ ئەوان هیچ جارێکی دیکە نەیانتوانیوە ئەو زیندانییانە ببیننەوە، ئەی چۆن نووسەر زانی کە ئەوان هەر بە گەیشتنیان بە زیندانی سێدارەی موسڵ گوایە بیریان لە شکاندنی زیندان کردۆتەوە, نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانیان داڕشتوە و نەخشەکەیان خستۆتە بواری جێبەجێ کردنەوە؟)، باسی ئەوەی کردووە کە مەلا حەمەدئەمین چەمچەماڵی لەدوا دیدەنی کوڕەکەیدا و بەر لە سێدارە دانی، هەموو زیندانییەکانی بازیانی دیوە کە بۆ شەو لە سێدارە دراون.

هەموو ئەوانە بۆ توێژەران و خوێنەران جێدەهێڵم با ئەوان لە ئەنجامی توێژینەوە و هەڵسەنگاندنی نووسینەکانی هەردووکمان، بڕیاری خۆیان بدەن.

نەریمان دەڵێ: (دەتوانی کتێبەکەی مامۆستا مەحمود قەرەداغی بەناوی (لەودیو سنوورەکانی مەرگەوە) بخوێنێتەوە کە کاتێک لە ئەمنی سلێمانیو هەیئە کەرکوک دەبن چۆن باسی قارەمانیەتی شەهیدەکانی بازیان دەکات کە زۆربەیان لەبنچینەدا خەڵکی گوندەکانی بناری بەمۆ بوون).
لە ڕاستیدا لەوە تێناگەم نەریمان بۆ ئەو سەرچاوەیەی بۆم دەستنیشان کردووە بۆ خوێندنەوە، کە ڕەخنەی من لە ئازایی و قارەمانێتی شەهیدەکان و لە خودی شەهیدەکان نەبووە؟ بەڵکو گلەیی و ڕەخنەکانم لە نووسینەکانی ناوبراو خۆی بووە. دواتر هەر شەهیدێکی زیندان، ئەگەر لەژێر ئازار و ئەشکەنجە هەر قسەیەکی کرد و دواتر لە سێدارە درا، بە گەورەترین قارەمان و تێکۆشەری دەزانم. قسە کردن و دانپێدانانیش لەژێر فەلاقە، هەڵواسین، کێبڵ و دارکاری کردن، بۆ هیچ زیندانییەک بە شەرم و خەوشێک نازانم. بە بۆچوونی خۆم لێرەدا تاکە مەبەستی نەریمان ئەوەیە کە زیاتر وشە ڕیز بکات و لاپەڕەکانی پێ ڕەش بکاتەوە. ئەگینا لە باسەکەی نەریمان تێگەیشتم پەرتووکەکەی مەحمود قەرەداغی تایبەتە بە گیران و شێوازی ئەشکەنجەدانی نووسەر و ئەو پۆلە هاوڕێیەی بازیان/ دەربەندیخان و هیچ پەیوەندییەکی بە نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ-ەوە نییە. نەک تەنیا ئەو نموونەیەی نەریمان، بەڵکو لە زۆر شوێنی دیکەش باسی شتی وای کردووە کە هیچ پەیوەندییەکی بەو بابەتەوە نییە و ڕێک وەک ئەو دوو دێر هۆنراوەیەی خوارەوەیە کە هیچ شتێک بە یەکیانەوە نابەستێتەوە:
دارەکەی سەرکەل حەمامی قشڵە
ئافەرم شارەزوور بۆ خۆت و پەمووت

وەڵامی بەشی چوارەمی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی):

نەریمان، لە بەشی چوارەمی وەڵامەکەیدا نووسیویێتی: (شۆڕشی نوێ زۆربەی شەهیدەکانیو زۆربەی قارەمانەکانی لەنێوان تەمەن (15-20) ساڵاندا بوو ئەو شۆڕشە مەزنەیان سەرخست).
نموونە هێنانەوەی نەریمان بەمشێوەیەی سەرە و تێکەڵکردنی تەمنی (15-20) هەڵەیە، چونکە ژمارەیەکی کەم لە پێشمەرگە و ڕێکخستنەکان تەمەنیان لەنێوان (15-16) ساڵان بووە، بەڵام لە (17-20)) ژمارەیان زۆر بووە. ئەوانەی تەمەنیشیان لەنێوان (15-16) ساڵان بووە، زۆربەیان لەدوای ناوەڕاستی ساڵانی هەشتای سەدەی ڕابردوو هاتنە نێو ڕێکخستنەکان یان پەیوەندییان بە هێزی پێشمەرگەی کوردستانەوە کرد، یان ڕێکتر لەکاتی گفتوگۆی نێوان (ی. ن. ک) و حکومەتی بەعس لە ساڵی (1984)دا هاتنە ناو ڕێخستنەکان و هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

نەریمان نووسیویێتی: (یان دەڵێت (لەدوا دیدەنی شەهید جەمیل جەمیل ئەحمەد لە ڕۆژی 20.5.1981 پرسیاری ئەوەم لێکرد کە کەسی نوێیان بۆ هاتووە ئەو باسی ئەو (13) کەسەی بۆ نەکردم) باشە من دەپرسم ئەی چی کەسێکی ژیرو هۆشیارو بەئاگا قەناعەت بەم قسەیە دەکات، خۆ تۆ ئەمانت نەدەناسی ئیتر بۆچی پرسیارت کردووە یان کەسێک ئامۆزایەکی قارەمانی لەسێدارە بدرێت کەی تاقەتی ئەوەی هەیە ئەو جۆرە پرسیارە بکات بەڕاستی ئەمەی تۆش دوورە لەڕاستی و کەسیش قەناعەت ناکات).
لە کوردەواریدا دەڵێن (تێنەگەیشتوو لە بەڵای خوا خراپترە)، بەڵام ئەوە ڕێک نەریمانە کە بۆتە بەڵا بۆم. لە هیچ شوێنێکی نووسینەکەدا باسی ئەوەم نەکردووە کە گوایە پرسیاری ئەو (13) کەسەی بازیانم لە شەهید جەمیل کردبێ، بەڵکو نووسیومە (پرسیاری ئەوەم لێکرد کە کەسی نوێیان بۆ هاتووە، ئەو باسی ئەو (13) کەسەی بۆ نەکردم)، کە مەبەست لەوەدا ئەوەیە کە تا ئەو کاتەی شەهید جەمیل و دوو هاوڕێ شەهیدەکەی دیکەیان هێنایە نێو شوورە بەرزەکە بە مەبەستی دوا دیدەنی خزموکەسیان لە ڕۆژی (20.5.1981)دا، هێشتاکە ئەو (13) کەسەی بازیان

نەگەیشتبوونە ژووری سێدارەی موسڵ، خۆ لەوانەشە بۆ ئێوارەکەی گەیشتبن. هەروەها وەکو نەریتێکی کەسوکاری زیندانییەکان هەموو دیدەنییەک کە دەگەیشتینە زیندان دەستبەجێ پرسیاری ئەوەمان دەکرد کە ئایە کەس لە سێدارە دراوە یان کەسی نوێیان بۆ هێناون؟ ئەوانیش وەڵامیان دەداینەوە. هەمان پرسیاریشم لە ڕۆژی (25.5.1981) لە شەهید تەحسین کردووە و نووسیومە: (ئەو باسی هێنانی ژمارەیەکی زۆر کەسی نوێی بۆ کردم کە نزیک بوو لە ژمارەی ئەو (13) کەسە، بۆیە هاتنی ئەو (13) کەسە دەبێ لە نێوان (21-24)ی ئەو مانگە بووبێت)، کە لێرەدا زۆرتر مەبەستم ئەوە بووە ڕۆژی هێنانی ئەو (13) کەسەی بازیان دیاری بکەم. پرسیار کردنیشم لە جەمیل و تەحسین لەبەر ئەوە نەبووە کە گوایە ئەو (13) کەسەی بازیانم ناسیبێ، بەڵکو وەکو نەریتێکی باوی نێو خزموکەسی زیندانییەکان لە گشت دیدەنییەکدا هەم هێنانی کەسانی نوێ و هەم لە سێدارە دانی هاوڕێیانمان دەپرسی، دواتر زۆر کەس و خۆشم زۆرتر لەپێناوی ئەوە پرسیارمان دەکرد تا هەواڵەکان بگەیەنین بە ڕێکخستن و هێزی پێشمەرگەی کوردستان. سەبارەت بە پرسیار کردنم لە شەهید جەمیل بەوەی کە ئایە کەسی نوێیان لەماوەی دوا دیدەنی کە (15.5.1981) بوو تا ڕۆژی (20.5.1981) کە بۆ شەوەکەی لە سێدارە درا، نەریمان سەرەڕای ئەوەی بۆچوونی خۆی دەبڕیوە بەناوی هەموو خەڵکیش قسە دەکات و دەڵێت: (کەسێک ئامۆزایەکی قارەمانی لەسێدارە بدرێت کەی تاقەتی ئەوەی هەیە ئەو جۆرە پرسیارە بکات <u>بەڕاستی ئەمەی تۆش دوورە لەڕاستی و کەسیش قەناعەت ناکات</u>).

نەریمان دیسان بۆ جارێکی دیکە سەبارەت بە ناسینم لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس دەڵێ: (دیسانەوە باسی ڕۆڵی شێخ فازڵ دەکات لە یەکێک وایە لەساڵی 1981ەوە دەیناسێ لە پێشەوە باسمکردووە چۆنی ناسیوە. باشە برام تۆ بۆ ئەوەندە بەنەفەسێکی ڕەقاوییەوە دەنووسی ئەو دە شەهیدەی بازیان نەک دەربەندیخانت لێ بووە بەعوقدە ئەی ئەگەر ئەمان نەبوون کێ بوو شەوی ½-6-1981 بەو کارە هەستاوە شەهید جەمیل یان شەهید تەحسین یان شەهیدەکانی ئێمە عەزیزم خەڵک ئەوەندە گێل نییە نەتوانێ بەراورد بکات لەبەرواری شەهیدەکانی ئێوە پێش پرۆسەکە شەهید بوون، بەڵام شەهیدەکانی ئێمە لەپرۆسەکەدا بەشداربوونو شەهیدیان داوە. تۆ لای خۆی پیاوێکی بەئەزموون دنیا دیدەی بۆ بەچاوێکی تەسکەوە یان بەبیرێکی تەسکەوە یان بەشێوەیەکی سووک لەکەسەکانی ئێمە دەڕوانی، من چاوەڕێ بووم تۆ کار بۆ ئەوە بکەی هەوڵەکانی تۆو منو شێخ فازڵو کاک محەمەد عەبدوڵڵاو ئەوانی تریش بخەینە خزمەتی نووسینەوەی مێژوویەکی پرشنگداری گەلەکەمان).

لە وەڵامی نەریمان-دا دەڵێم:

1. ڕاستی گوتن بە هەموو کەسێک ناکرێت بەتایبەت کە کەسەکە دادپەروەر و بەویژدان نەبێت، هەروەها کەسانێکی دیکەش کە پیشەیان شێواندنی مێژوو، ناڕاستگۆیی و چەواشەکاری بێت، زۆر زەحمەتە بتوانن ڕاستییەکان هەرس بکەن کە ڕاستی و هەق هەمیشە لای کەسانێکی زۆر تاڵ و ڕەقن.
2. دووبارە بە نەریمان دەڵێم کە ڕاستگۆ نەبووە لەوەی کە چۆن فازڵ یوسف شێخ ئەلیاسم ناسیوە و دۆزیوەتەوە کە بەدڵنیایی بەهۆی ئەو و لە ڕێگەی نووسینەکەی ئەوەوە نەبووە.
3. بۆ ئەگەر ڕۆڵی ڕاستەقینەی (10) شەهیدەکەی بازیان/ دەربەندیخان وەکو خۆی بنووسم کە لە کۆتایی کارەکانی هەوڵی شکاندنەکەی زیندانی سێدارەی موسڵ هاتبنە زیندانەکە و هاتبنە سەر سفرەیەکی ئامادە، دەبێ بە نەفەسێکی ڕەقاوییەوە نووسیبێتم؟ ئەی بۆ ئەو کارەی کە نەریمان کردوویەتی و گوایە ئەوان (دە شەهیدەکەی بازیان) هەر بە گەیشتنیان بە زیندانی سێدارەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردۆتەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە، بە نەفەسێکی ناوچەگەرێتی، خێڵەکی، بنەماڵەیی، سووک سەیرکردنی شەهیدەکانی دیکە لە خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندان، پلاندانەر و نەخشەدانەران، پارەدەران، ئەوانەی بە درێژایی نزیکەی سێ مانگێک کاریان بۆ سەرکەوتنی نەخشە و پلانەکە کردووە و شەوانە خەریکی بڕینەوەی شیشی دەرگاکان بووینە، نییە؟ ئەی ئەگەر ئەوە نادادپەروەری و بێویژدانی نەریمان نەبێت، دەبێ چی بێت یان ناوی چی لێ بنێین؟

4. نەریمان چاوی تەنیا ئەو (10) شەهیدەی بازیان دەبینێ لە کۆی (42) کەسی زیندانی کە شەوی (2.6.1981) واتە شەوی شکاندنی زیندانەکە لە ژووری سێدارەی موسڵ بووینە. ئایە ئەوە بیر تەسکی و تەنیا بەردەم چاوی خۆ بینین نییە کە نەریمان کردوویەتی، یان ئەوەی کە لە نووسینەکانم ئاماژەم پێداون و بێلایەنانە نووسراوە؟

5. ئایە بردنی خەبات، هەوڵ، تێکۆشان و ماندووبوونی کۆمەڵێک زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە بەلای کەمەوە (33) هاوڕێی زیندان بەر لە ئەنجامدانی نەبەردییەکە لە سێدارە دراون یان گولله باران کراون، لەگەڵ (38) هاوڕێی دیکەی کە لە شەوی نەبەردییەکە لە کۆی (42) زیندانی بەشداری نەبەردییەکە بووینە، سووکایەتی کردنە بە شەهیدان و بە چاوێکی کەم سەیرکردنیانە، یان ئەوەی لە نووسینەکانمدا بەدی دەکرێن و هەر شەهیدەی بەگوێرەی تواناو کاتی بەشداری خۆی مافی خۆی دراوەتێ؟

6. نەریمان لە چەندین شوێنی دیکەی نووسینەکەی بە بیرکردنەوە و بۆچوونی خێڵەکیانە و نالۆژیکانە پرسیاری ئەوەی کردووە ئەگەر لە شەوی ئەنجامدانی نەبەردییەکە شەهیدەکانی بازیان نەبووبن ئەو کارەیان کردبێ، ئەی دەبێ کێ ئەنجامی دابێ جەمیل یان تەحسین؟ لەکاتێکدا خۆم لە نووسینەکەمدا باسی ئەوەم کردبێ کە ئەوان هەردووکیان بە چەند ڕۆژێک بەر لە ئەنجامدانی نەبەردییەکە لە سێدارە درابن، ئایە پێویست دەکات ئەو بێت و چەند جارێک ئەو پرسیارەم لێ بکات کە ئەوان نەبەردییەکەیان ئەنجام داوە یان شەهیدەکانی بازیان؟ پێم وایە کەسێکی سیاسی، کادیرێکی حزبی یان ڕۆشنبیرێک هەرگیز هەڵەی وا ناکات و خۆی بەدوور دەگرێت لەو جۆرە پرسیارانە کە پرسیارێکی ناژیرانەیە.

7. نەریمان سەرەڕای ئەو هەموو ناڕاستگۆییە، شێواندنی مێژووە، چەواشەکارییانە، کەمکردنەوەی ڕۆڵ و هەوڵی کۆمەڵێک زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە ژمارەیان (33 شەهید کە پێش ئەنجامدانی نەبەردییەکە لە سێدارە دراون یان گولله باران کراون + 42 کەسی شەوی شکاندنی زیندانەکە کە لەو زیندانە بووینە، چوار کەسی لێدەرکە کە لەگەڵ شکاندنی زیندانەکە نەبووینە، هەروەها دە شەهیدەکەی بازیانیشی لێ دەرکە) کە ژمارەیان تێکرا دەکاتە (61) شەهید، لەگەڵ گەورەکردنی ڕۆڵی (10) شەهیدەکەی بازیان، باسی ئەوە دەکات کە چاوەڕێی ئەوە بووە کار بۆ ئەوە بکەم هەوڵەکانی (نەریمان، فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس، محەمەد عەبدوللا، کەسانی دیکە و خۆم) بخەینە خزمەتی نووسینەوەی مێژوویەکی پڕشنگدار. سەرەتا خۆم هەرگیز ناتوانم کار لەگەڵ کەسانێک بکەم کە نادادپەروەر، بێویژدان و ناڕاستگۆ بن لە نووسین، دواتر مێژووی پڕشنگدار بە ڕاستگۆیی و ئەمانەتەوە دەنووسرێتەوە نەک بە چەواشەکاری، شێواندن و ناڕاستگۆیی کەسانێکی وەکو نەریمان. نەریمان سەبارەت بە نەبەردی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ، لە لاپەڕە (16)ی کوردستانی نوێ (6104)ی ڕۆژی (14.6.2013)دا نووسیویێتی: (پۆلە شەهیدەکەی بناری بەمۆی خانەقین کە ڕاگوێزرابوون بۆ ئۆردوگا زۆرەملێکانی تەیناڵ و گۆپاڵەی نزیک بازیان، بۆ ئەوەی سەروەرییەکی تر بخەنە سەر تۆماری پڕ سەروەری ی. ن. ک، بە هاوکاری کەس و کاریان و چەند (سجان)ێکی کوردی ئێزیدی بەناوی شێخ فازڵ یوسف ئەلیاس و شێخ مەردان یوسف ئەلیاس لە زیندانی موسڵ، توانیان شەوی ½-6-1981 لەساڵیادی دامەزراندنی ی. ن. ک-دا دەرگای قەسابخانەی موسڵ بشکێنن و دوان لە جەلادەکانیش بە سزای گەل و شۆڕش بگەیەنن). ئەوەی نەریمان لە سەرەوەدا نووسیویێتی هەر هەمان ئەقڵیەتی نووسینی پێشوویەتی کە لە کوردستانی نوێی ڕۆژی (5.6.2000) و (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا نووسیوێتی. نەریمان تەواوی نەبەردییەکەی تەنیاو تەنیا کردۆتە سامان و سەروەری ئەو (10) شەهیدەی بازیان و بنەماڵەکانیان و لە هەمان کاتدا خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندان، پلاندانەر و نەخشەدانەرانی شکاندنی زیندان، پارە کۆکەرەوان، ئەو زیندانییانەی بەدرێژایی نزیکەی سێ مانگ خەریکی برینەوەی شیشی دەرگاکان بووینە و بەر لە هەوڵی شکاندنەکە لە سێدارە دراون و ژمارەیان بەلای کەمەوە (33) هاوڕێ دەبوو، لەگەڵ ئەو زیندانییانەی کە لە شەوی شکاندنی زیندانەکە (2.6.1981)دا لەگەڵ ئەو (10) شەهیدەی بازیان-دا بووینە

و ژمارەیان (28) هاوڕێ بووە، لەو سەروەری و نەبەردییە بێبەش دەکات. ئایە مێژوویەکی پڕشنگدار بەمشێوەیەی کە نەریمان نووسیوێتی دەنووسرێتەوە؟ ئایە نەریمان هەست بەوە ناکات کە گەورەترین بێویژدانی بەرانبەر بە کۆمەڵێک شەهید کردووە کە بەلای کەمەوە ژمارەیان (61) شەهید دەبێت؟

نەریمان دەڵێ: (من کەی وتومە هەر ئەو شەوە شتەکانیان بۆ کڕیونو هەر ئەو شەوەش بەو کارە هەڵساون. بەڵکو وتومە پێیان ڕاگەیاندین کە کۆمەڵێک کەرەستەیان بۆ دابینکراوە لەلایەن دوو کوردی ئێزدی پێش ئەوەی ئێمە بچینە دیدەنیان کەچی تۆ زۆر بەناشیرینی باسی شەهیدەکانی ئێمە دەکەیت و دەڵێیت سوپەرمانانە).
ئەوەی سەرەوە قسەی نەریمان و دروستکراوی خۆیەتی و بوختانێکی نوێیە بۆمی دروست دەکات. ئاخر لە کوێی نووسینەکەمدا باسی ئەوەم کردووە کە گوایە ئەو وتبێتی هەر ئەو شەوە شتەکانیان بۆ کڕیون؟ وەڵێ لە وەڵامی ئەوەی کە لە لاپەڕە (14)دا نووسیویەتی: (هەر ئەو شەوە دوای گەڕانەوەی کەس و کاریان بۆ سلێمانی و ناوچەکانی دەوروبەری. واتە شەوی 1981/6/2/1 و لە یادی سالڕۆژی دامەزراندنی (ی. ن. ک) <u>دەست دەکەن بەشکان و بڕینەوەی دەرگاو پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیان</u> بە هاوکاری و چاوساغی دوو سەجانەکە و <u>دواتر دێنە قاوشەکان و پاشان بۆ سەر دیوارە بەرزەکانی حەوشەی قەسابخانەکە</u>، هەر ئەو شەوە دوو لە جەلادەکان بە سزای گەل و شۆڕش دەگەیەنن و ئیتر سیخوڕەکانی بەعس دەست دەکەن بە تەقەکردن و دەوری قەسابخانەکە دەگرێت)، لە خاڵی پێنجەمدا نووسیومە: (ئەوەی نووسەری نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ) نووسیوێتی کە گوایە زیندانییەکان تەنیا لە شەوی (1/2-6-1981)دا لە یادی سالڕۆژی دامەزراندنی (ی. ن. ک) دەست دەکەن بە شکان و بڕینەوەی دەرگا و پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیان و بە هاوکاری و چاوساغی دوو سەجانەکە، هیچ ڕاستییەکی تێدا نییە و زۆر زەحمەتیشە کەسێکی وریا باوەڕ بەوە بکات کە ئەو هەموو کارە تەنیا لە یەک شەودا ئەنجام درابێت. بەگوێرەی ئاگاداری خۆم بەلای کەمەوە دوو تا سێ مانگ بەر لە گەیشتنی ئەو (13) کەسە بە ژووری سێدارەی موسڵ، مشار گەیشتبووە دەست زیندانییەکان و شەوانە تەنیا لەکاتی ئێشکگری فازڵ و مەردان دەست دەکرا بە بڕینەوەی شیشی دەرگای هەر دوو ژووری زیندانەکە لەگەڵ دەرگای ڕێڕەوەکە و دواتریش بە سابونی ڕەقی شوێنی بڕینەوەی شیشەکانیان پڕ دەکردەوە بۆ ئەوەی پاسەوانەکانی دیکە هەستی پێ نەکەن و نەیبینن). دووبارەی دەکەمەوە لە کوێی بابەتەکەم باسی ئەوەم کردووە گوایە نەریمان نووسیبێتی کە هەر ئەو شەوە شتەکانیان بۆ کڕیون و هەر ئەو شەوەش بە نەبەردییەکە هەڵساون؟ من ڕەخنەی ئەوەم لە نەریمان گرتووە کە ئەو ڕاست ناکات کە گوایە تەنیا لە شەوی (1/2-6-1981)دا زیندانییەکان دەستیان کردووە بە شکاندن و بڕینەوەی دەرگاکان، لە کوێی نووسینەکەدا باسی ئەوەم کردووە کە گوایە (نەریمان باسی ئەوەی کردووە کە هەر ئەو شەوە شتەکانیان بۆ کڕیونو هەر ئەو شەوەش بەو کارە هەڵساون؟)، نازانم نەریمان بۆ ئەو قسەیەی بەناوی من کردووە و لە کوێی هێناوە؟
هەروەها ئەو دێرەی نەریمان کە نووسیوێتی: (<u>بەڵکو وتومە پێیان ڕاگەیاندین کە کۆمەڵێک کەرەستەیان بۆ دابینکراوە لەلایەن دوو کوردی ئێزدی پێش ئەوەی ئێمە بچینە دیدەنیان)</u>، دوورە لە ڕاستی و بە هیچ شێوەیەک پێشتر لە دوو نووسینە کۆنەکەی باسی ئەوەی نەکردووە کە شەهیدەکانی بازیان بەتایبەت بابان و سەباح ڕاستەوخۆ پێیان ڕاگەیاندوون کۆمەڵێک کەرەستەیان بۆ دابینکراوە، بەڵکو ئەو لەسەر زاری کەسی سێیەم کە کەسێکی نادیارە باسی ئەوە دەکات کە هەموو پێداویستییەکانیان بۆ دابین دەکرێت.
دیسان دووبارەی دەکەمەوە کە ئەوەی نەریمان نووسیوێتی گوایە لە شەوی ئەنجام دانی نەبەردییەکە زیندانییەکان دەست دەکەن بە شکاندن و بڕینەوەی دەرگاو پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیان، دوورە لە ڕاستی و کارەکە واتە بڕینەوەی شیشی دەرگاکان نزیکەی (3) مانگی پێچووە. هەروەها هیچ پەنجەرەیەک نەبووە بۆ ئەوەی بیبڕنەوە وەکو نەریمان نووسیوێتی گوایە پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیان بڕیوەتەوە، کە زۆر دوورە لە ڕاستی و ئەمەش بێئاگایی ناوبراو دەردەخات سەبارەت بە چۆنێتی کارکردن و شکاندنی زیندانەکە.

سەرەڕای ئەوانەش شەوی نەبەردییەکە و شکاندنی زیندانەکە لە شەوی (2.6.1981)دا بووە و لەو شەوەشدا دوای تەواوکردنی ئەو کارە کەمەی لە بڕینەوەی شیشی دەرگاکان مابوو، زیندانییەکان نەهاتوونەتە ناو قاوشەکان و پاشان بۆ سەر دیوارە بەرزەکان وەکو ئەوەی کە نەریمان نووسیوێتی، بەڵکو بەبێ هیچ کێشەیەک و تەقەکردنێک یەکسەر هاتوونەتە دەرەوە و بە ئۆتۆمۆبێلە ئامادەکراوەکان کە لە نزیک زیندانەکە لە شەقامی (الباب الجدید)دا دەسوڕانەوە تا کاتی دەرچوونیان و دواتر پۆل پۆل بەو ئۆتۆمۆبێلانە بەرەو شوێنی جیا جیا ڕۆیشتوون. دواتر قاوشی چی و کام قاوش؟ کە هیچ قاوشێک بوونی نییە.

سەبارەت بە دەرگای هەر سێ ژووری زیندانی سێدارەی موسڵ، نەریمان کۆمەڵێک وشەی ناشرینی بەکارهێناوە و دەڵێ: (دەرسیم دەڵێ (ژووری سێدارەی موسڵ بریتی بوو لە سێ ژووری دەرگای شیش ئەستوور) ئەم قسەیە ئەو وێنەیە بەدرۆ دەخاتەوە لەیەکەم ئەڵقەی بابەتەکەیدا وێنەیەکی دابەزاندووە لەژێر وێنەکەدا نووسراوە (دیوی ناوەوەی زیندانی موسڵ) دەرگاکان نازانم تەختەیە یان ئاسن، بەڵام لەدەرگای ئاسایی دەچن‌و (چەپەکو دەسکی) ئاسایی پێوە دیارە نەک شیشی ئەستوور وەک خۆت لەم برگەیەدا باسترکدووە، ئەی ئەمەی تۆ چی پێ دەڵێن درۆ یان چەواشەکاریی کێ هەبوو بیتوانیبایە وێنەی ناو زیندان بگرێ وا تۆ ئەو وێنەیەت دابەزاندووە. ئەگەر لەبەرامبەر وێنەی بەرگی نامیلکەکەی منت دابەزاندووە، ئەوا عەزیزم هەڵەی چونکە وێنەی بەرگی نامیلکەکەی من دیزاینەر (شاروخ خالق) بەخەیاڵی خۆی ئەوەی کردووە بە بەرگی نامیلکەکەدا منیش بەجوانم زانی).
سەرەتا ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ لە ژمارە (6167)ی هەینی، ڕێکەوتی (30.8.2013)، ل (10)دا لەژێر ناوی (ڕاستکردنەوە و داوای لێبووردن)، ئەوەیان نووسیوە کە وێنەکە خۆیان دایان ناوە نەک من (کۆپی ڕوونکردنەوەکە لە سەرەوە لە بەشی یەکەمی وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی دانراوە)، هەروەها نەریمان دەبوایە بزانێ مادام کە ئەو وێنەیە لە نووسینەکەمدا لە فەیسبووک و لە ماڵپەڕەکاندا دانەنراوە، کەواتە هی (کوردستانی نوێ)یە، لەبەرئەوەی ئەو وەڵامەکەی منی لە ڕۆژنامەی ناوبراو و فەیسبووک یان لە یەکێ لە ماڵپەڕەکان خوێندۆتەوە، چونکە کوردستانی نوێ داوایان کرد وشەکانی (درۆ، دزینی خەبات و بوختان) لە نووسینەکەم لادەم، ئینجا ئەوان بڵاوی بکەنەوە. دوای لادان و گۆڕینیان بە وشەی دیکە، کوردستانی نوێ ئەو بابەتەیان دابەزاند، کەچی نەریمان گلەیی ئەوە دەکات کە ئەو وشانەی سەرەوەم لەدژی ئەو بەکارهێناوە کە تەنیا لە فەیسبووک و ماڵپەڕەکان بوونیان هەیە و لە کوردستانی نوێ بوونیان نییە، دووبارەی دەکەمەوە کەواتە بەدڵنیایی نەریمان مەجید بابەتەکەی منی جگە لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ لە فەیسبووک یان لە ماڵپەڕێک لە ماڵپەڕە ئەلکترۆنییەکان خوێندۆتەوە.
هەر دوای دانانی ئەو وێنەیەی ناوەوەی زیندان کە لەلایەن کوردستانی نوێ لە بەشی یەکەمی بابەتەکەم دانراوە، پەیوەندیم بە بەرپرسێکی ڕۆژنامەی ناوبراو کرد و بۆم باسکرد کە ئەو دەرگایانە دەرگای ساڵانی (1980–1981) نین کە خۆم (16) جاری ڕێک سەردانی ئەو زیندانەم کردووە و هەموو جارێکیش خواردن و کەلوپەلەکانم لەگەڵ هەردوو شەهیدەکە بردۆتە بەردەم دەرگای سەرەکی و جارێکیش چوومەتە ژوورەوە بەخێرایی سەیرم کردوون و بۆیە پێم وایە ئەگەر وێنەی ئەو دەرگایانە دەرگای ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ بووبن، ئەوە بەدڵنیایی دوای نەبەردییەکەی (2.6.1981) دەرگاکانیان گۆڕیون، ئەوان پێیان ڕاگەیاندم کە کارمەندێکی ئەوان لە گوگلە ئەو وێنەیەی دۆزیوەتەوە و لەگەڵ بابەتەکەمدا دایناوە. لێرەدا بە باوەڕ بوونم بەخۆم دووبارەی دەکەمەوە و سوورم لەسەر ئەوەی کە هەرسێ دەرگای ژووری سێدارەی موسڵ لە سەرەوە تا خوارەوە شیشی ئەستوور و پتەو بوون. بۆ زیاتر دڵنیابوونیش لە ڕێکەوتی (17.10.2013)دا قسەم لەگەڵ محەمەد حەسەن خورشید کرد کە ماوەی چەند مانگێک لە ژووری سێدارەی موسڵ بووە و ئەویش باسی ئەوەی کرد کە هەرسێ دەرگای زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ لە سەرەوە تا خوارەوە شیشی ئەستوور و پتەو بووینە، جگە لە دەرگای حەوشی ژووری سێدارە کە دەکەوتە سەر شوورە بەرزەکە کە نیوەی پلێتی ئاسن و نیوەکەی دیکەشی شیشی پتەو و ئەستوور بوو. هەروەها سەبارەت بە شێوەی دەرگاکان پرسیارم لە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس کرد، کە ئەویش پێی وابوو دەرگاکان هەموویان لە سەرەوە

تا خوارەوە شیشبەند بوون، بۆیە وێنەی ئەو دەرگایانەی کە کوردستانی نوێ دایناوە ئەگەر بەڕاستی دەرگای ژووری سێدارەی موسڵ بن، دەکرێ دوای هەوڵی شکاندنی زیندانەکە گۆڕدرابن.
سەبارەت بەوەی کە نەریمان دەڵێ: (ئەی ئەمەی تۆ چی پێ دەڵێن درۆ یان چەواشەکاریی کێ هەبوو بیتوانیبایە وێنەی ناو زیندان بگرێ وا تۆ ئەو وێنەیەت دابەزاندووە)، لێرەدا دووبارە گلەیی خۆم لە کوردستانی نوێ دەکەم کە ڕێگەیان بە نەریمان دا بۆ بەکارهێنانی ئەو وشەیە لەکاتێکا ڕێگەی منیان نەدا. لە وەڵامی نەریماندا سەبارەت بەوەی کە کێ هەبووە وێنەی ناو زیندان بگرێ، دەڵێم: (لە ژمارە (4749)ی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ، پێنجشەممە، ڕێکەوتی (18.12.2008)، ل9دا لەژێر ناوی "قارەمانی بەر پەتی سێدارەو وێنەیەک لە زینداندا" باسی چۆنێتی بردنە ژوورەوەی کامێرایەک دەکات لەلایەن هاوڕێیەکی شەهید لەتیف عەبدوڵڵا ئیبراهیم سەنگەسەری بەناوی عەلی حەمە سەعید بۆ ناو زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و گرتنی وێنەیەکی شەهید لەتیف کە وێنەکەشی دابەزاندووە، دوای ئەوەی عەلی حەمە سەعیدی ڕێکخستنی دێرین و هاوڕێی ئەو شەهیدە کامێرایەک لەناو کاڵەکێک دەشارێتەوە و دەیگەیەنێتە ناو زیندان و وێنەکەی پێ گرتبوو. خۆ ئەگەر شەهید لەتیف کامێراکای بۆ دیدەنی داهاتوو لای خۆی بهێشتایەوە، ئەوکاتە بەدڵنیایی دەیتوانی لەو ماوەیەدا وێنەی تەواوی زیندانییەکان و هەموو ژوورەکانی ناو زیندان بە ژووری لە سێدارە دانیش بگرێت). وێنەگرتنی شەهید لەتیف سەنگەسەری لەنێو زیندانی سێدارەی موسڵ، ڕەتکردنەوەی ئەو قسەیەی نەریمانە کە گوایە کێ هەبووە بتوانێ وێنەی ناو زیندان بگرێت.
نەریمان، بە هەموو هزر و توانای خۆی وادەزانێ ئەو وێنەیەی ناوەوەی زیندان کە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ لە بەشی یەکەمی نووسینەکەم دایناوە، گوایە من لە بەرانبەر وێنەی بەرگی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)ی ئەو دامناوە. بۆیە لە وەڵامدا دەڵێم: (بۆ ماوەیەکی باش و چەند ساڵێک وێنە و تابلۆم کێشاوە تا لە ساڵی 1983دا بە تەواوی وازم هێنا، ئەگەر هیچ فێر نەبووبم بایی ئەوەندە شارەزاییم پەیداکردووە کە جیاوازی نێوان وێنە و تابلۆ بکەم). هەروەها ئەو پرسیارەش لە نەریمان دەکەم، هەرچەندە سەدا سەد دڵنیام لە شێوە و چۆنێتی دەرگاکانی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ، بەڵام با وا دابنێین کە هەڵەم کردووە لە باسکردنی چۆنێتی دەرگاکان، باشە هەڵەکردن لە شێوەی باسکردنی دەرگاکان تاوانە و سزاکەی قورسترە لە نووسینەوەی پڕ لە هەڵە، چەواشەکاری و شێواندنی بەئەنقەستی مێژووی نەبەردییەکەی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ؟

نەریمان، دووبارە لە باسی کوشتنی پاسەوانەکان دەڵێ: (گرنگ ئەوەیە کێ ئەو دوو جەلادەی کوشت بەرواری شەهید بوونی ئازیزەکانی هەردووکمان دەریدەخات کێ بەکارەکە هەستاوە).
لە سەرەوەدا وەڵامی ئەو شانازییەی نەریمان دراوەتەوە کە گوایە دوو جەللاد کوژراون، بەڵام ئەوانە پاسەوان بووینە نەک جەللاد، هەروەها ئەوەندە دەڵێم بەگوێرەی ڕێککەوتنێکی نێوان زیندانییەکانی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ و جووتە برا فازڵ و مەردان نابوایە هیچ پاسەوانێک بکوژرێت و زیندانییەکان بەڵێنیان بەو دوو برایە دابوو. دواتر کە گفتەکان جێبەجێ ناکرێن و نەریمانیش شانازی بەو بێ بەڵێنییە و کوشتنی دوو پاسەوانەکە دەکات، ئەوە خوێنەر دەتوانێ بڕیاری خۆی بدات. هەروەها بە نەریمان دەڵێم گرنگ ئەوەیە کێ ڕاستییەکان دەنووسێتەوە، گرنگ ئەوە نییە کە کێ ئەو دوو پاسەوانە بێتاوانەی کوشتووە، چونکە کێشەی نێوانمان لەسەر نووسینەوەی ڕاستییەکانە وەکو خۆی نەک کێشەی کوشتنی ئەو دوو پاسەوانە!

نەریمان، سەبارەت بە ڕاکردنی زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ لە شەوی (2.6.1981) نووسیویێتی: (من نەموتوە لەکوێ گیراون گرنگ ئەوەیە جەبار ئەحمەدو عەدنان سابیر لەپرۆسەکەدا شەهید دەبنو ئەو سێ کەسەش بە برینداری دەگیرێنەوە تۆ دەڵێی ئەو چەند کەسەو یەک تا دوو کەس لە ڕەبیعە گیرانەوە هەرچەند دێرێک دوای ئەوە دەڵێی (فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس) باسی ئەوەی بۆ کردم کە تەواوی زیندانییەکان لەگەڵ خۆیو مەردانی برای بەبێ هیچ کێشەیەک یا ڕووبەڕووبوونەوەو تەقەکردنێک لەزیندانی موسڵ دەرچوون) ئەی ئەگەر هەموویانی بردووە بۆ

باسی ناوی ئەوانی تر نەنووسراوە تۆ دەڵێی (یەک تا دوو) ئەوان زیاد لە دە کەس بوون، بۆیە گومانت لەقسەکەت هەیە کەواتە ئەو سێ کەسە راستەو بەبرینداری لەناو حەوشەی سجنو دەوروبەری سجن گیرانەتەوە لەگەڵ هاوڕێکانی تریان، خۆ ئەگەر بردونیەتە نزیک رەبیعە ئەی بۆچی تۆ هەر خۆت خۆت دەخەیتە درۆوەو دەڵێی (کەچی بەداخەوە دواتر هەر هەموویان هەمان رۆژ لەناو شاری موسڵ) دەگیرێنەوە نازانم چی بڵێم تەنهاو تەنها خۆت لەبڕگە (12) تێدەگەی، تەنها مەبەستت ئەوەیە بڵێیت ئەو چەند کەسە شەهیدو بریندار نەبوون، کە منیش لەزاری شێخ فازڵو نامەکانی خۆیان و قسەو راسپاردەکانی خۆیان لای مەلا ئەحمەد چەمچەماڵی باسیانکردووە ئەمە سییەمین جارە دووبارەی دەکەمەوە).

سەرەتا دەبێ ئەوە بڵێم کە نەریمان لە تەمەنی ئێستایدا کە نزیکەی (45) ساڵێکە، بەمشێوەیە قسەکانی من کە بە نووسراو لە بەردەم خۆیدایە دەیانگۆڕێ و چەواشەیان دەکات، ئاخۆ لە تەمەنی (13) ساڵید ئەگەر شتێکی تەنیا بە دەم بۆ باسکرابێ (هەرچەندە گومانی زۆرم لە ڕاستی قسەکانی هەیە و تا ڕادەیەکی زۆریش دڵنیام کە ئەو قسانەی بەناوی شەهیدان بابان و سەباح دەیانکات ڕاست نین، کە پێم وایە هەمووی هۆنینەوەی خۆیەتی) چۆن چۆنی بیانگۆڕێ و چەواشەکارییان تێدا بکات؟ دواتر کێشەی نەریمان ئەوەیە تاوەکو ئێستاکە وادەزانێ لەکاتی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ، تەنیا بەرزانی عومەر عەلی و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا و (13) کەسەکەی بازیان/ دەربەندیخان کە دواتر (10) هاوڕێیان لە سێدارە دران و (3) کەسیشیان سزاکەیان بۆ کرا بە زیندانی هەتا هەتایە و دواتریش ئازادکران لە ژووری سێدارەی موسڵ بووینە. ئەو نایەوێ لەوە تێبگات کە ژمارەی زیندانییەکانی ژووری سێدارە (42) هاوڕێ بووینە، ئەوە جگە لەوەی کە لە نووسینی پێشوودا ئاماژەم بە ژمارەی زیندانییەکانی ئەوکاتە داوە و نووسیومە (پێم وایە ژمارەی زیندانییەکان 42 کەس بوون لەکاتی هەوڵی شکاندنی زیندانەکە).

نازانم لە کوێی نووسینەکەم باسی ئەوەم کردووە گوایە فازڵ و مەردان تەواوی زیندانییەکانیان لەگەڵ خۆیان بردووە؟ کەی باسی ئەوەم کردووە کە هەموویان بەیەکەوە لەگەڵ فازڵ و مەردان لای ڕەبیعە بەیەکەوە گیراونەتەوە؟ باسی ئەوەم کردووە کە تەواوی زیندانییەکان لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و مەردانی برای بەبێ هیچ کێشەیەک یان ڕووبەڕووبوونەوەو تەقەکردنێک لە زیندانی موسڵ دەرچوون و بەهۆی ئۆتۆمۆبێلە ئامادەکراوەکانی بەردەم دەرگای زیندان دەستە دەستە بەرەو شوێنی جیاجیا ڕۆیشتن. واتە دوای ئەوەی لە زیندانەکە بەیەکەوە دەرچووینە، لەبەردەم دەرگای زیندان پۆل پۆل بە چەند ئۆتۆمۆبێلێک بەرەو شوێنی جیاجیا ڕۆیشتوون، نەک هەموویان بۆ یەک شوێن ڕۆیشتبن. هەروەها نووسیومە کە مەردان یوسف شێخ ئەلیاس، فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس، بەرزان عومەر عەلی، جەبار ئەحمەد زەریفە، عەدنان سابیر و یەک تا دوو کەسی دیکە لە کاتژمێری (9)ی بەیانی ڕێکەوتی (3.6.1981)دا لە نزیک شارۆچکەی ڕەبیعە کە دەکەوێتە نزیک سنووری سوریا لەلایەن مەفرەزەیەکی سوپای میللی (الجیش الشعبي) قۆڵبەست کران و دەگیرێن و دەگیرێنەوە، سەرەتا هەردوو برا (مەردان و فازڵ) لە موسڵ و دواتر بۆ لێکۆڵینەوە ڕەوانەی گرتووخانەی هەیئە خاسەی کەرکوک کران. ئەوەش مانای ئەوەیە کە ئەو چەند کەسە بەیەکەوە ڕۆیشتوون نەک تەواوی زیندانییەکان لەگەڵ فازڵ و مەردان بەرەو سنووری وڵاتی سوریا ڕۆیشتبن و لە نزیک ڕەبیعە بەیەکەوە گیرابنەوە. ئەوانەی دیکەش کە بەشێوەی دەستەی چەند کەسی بەرەو شوێنی دیکە ڕۆیشتبوون، کە بەداخەوە ئەوانیش هەموویان لەناو شاری موسڵ و سنووری ئەو پارێزگایە پۆل پۆل گیرانەوە. نازانم ئێستاش نەریمان لەوە تێگەییشت کە تەنیا ئەوانەی ناویان لە سەرەوەدا نووسراوە لە کۆی (38) هاوڕێی ڕاکردوو، لەگەڵ فازڵ و مەردانی برای ڕۆیشتوون و هەر ئەو چەند کەسەش لە نزیک ڕەبیعە پێکەوە گیراونەتەوە؟ ئەوانەی لەو (38) کەسە کە دەمێنێتەوە بەشێوەی گرووپی بچووک بچووک بەرەو شوێنی جیا جیا ڕۆیشتوون، کە دواتر هەموویان لە شوێنی جیا جیای ناو شاری موسڵ و سنووری ئەو پارێزگایە لەلایەن چەندین مەفرەزەی ئەمن، ئیستخبارات، حزبی، سوپای میللی، سەرباز و پۆلیس دەستگیر کرانەوە.

نەریمان دەڵێ: (ئێمە نەمانوتووە ئێمە خاوەن بیرۆکەو داڕێژەرو جێبەجێکاری نەخشەکە بووین، بەڵکو دەڵێین ئەگەر ئەو چەند شەهیدە سەربەرزەی لەسەرەتاوە ئاماژەت پێکردووە گەر خاوەنی بیرۆکەی داڕێژەر بووبێت، ئەوا شەهیدەکانی ئێمە جێبەجێکاری پرۆسەکە بوون).
ئای چەند شەرمە مرۆڤ ئاگای لەوە نەبێت کە چ قسەیەکی کردووە یان چی نووسیوە! کە کێشەی سەرەکی نێوان نەریمان و من لەسەر ئەوەیە کە شەهیدەکانی بازیانی کردووە بە خاوەنی بیرۆکە و نەخشە و پلاندانەری هەوڵی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ، دووبارەی دەکەمەوە کە بیرۆکە و پلانەکە لە ڕاستیدا هیچ پەیوەندییەکی بە (10) شەهیدەکەی بازیانەوە نییە و (4) هاوڕێی دیکەی شەهید خاوەنی بووینە کە پێشتر ناوم بردوون. نەریمان لە دوو ژمارەی کوردستانی نوێ و نامیلکەی (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ) بەمشێوەیە نووسیوێتی:
یەکەم: لە ژمارە (2164)ی ڕۆژنامەی کوردستانی نوێی ڕێکەوتی (5.6.2000)دا نووسیوێتی: (هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیر لە داڕشتنی پلانێک دەکەنەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بە هاوکاری دوو (سجان) کە کوردی ئێزیدی دەبن هەروەها لەوێش چەند کەسێکی تری لێ دەبێت وەک عومەر میرزا و محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری) بەیەکەوە ڕێک دەکەون).
دووەم: لە لاپەڕە (13)ی نامیلکەی (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ) نووسیوێتی: (ئەوە بوو ڕۆژی 19.5.1981 پاش دادگایی کردنیان لە بینای دادگای هەیئە خاسەی کەرکوک کە ژمارەی بەنکراوەکان 16 کەس بوون بڕیاری لە سێدارەدانی 13یان دراو سزای 20 ساڵ بۆ محەمەد عەبدوللا، ئەمین و ئیسماعیل بڕایەوە. چەند ڕۆژێک دوای بڕیارەکە 13 کەسەکە بۆ بەندیخانەی موسڵ ڕەوانە کران و 3 کەسەکەش بۆ ئەبوغرێب. هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بە هاوکاری دوو سەجان کە کوردی ئێزیدی دەبن بەناوی شێخ فازڵ یوسف ئەلیاس و شێخ مەردان یوسف ئەلیاس کە برا دەبن، هەروەها لەوێش چەند کەسێکی تری لێ دەبێت وەک بەرزان عومەر عەلی و عومەر میرزا و محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا ناسراو بە ئامانج شاتری بەیەکەوە ڕێک دەکەون).
سێیەم: لە لاپەڕە (16)ی کوردستانی نوێ، ژمارە (6104)ی ڕۆژی (14.6.2013)دا نووسیوێتی: (پۆلە شەهیدەکەی بناری بەمۆی خانەقین کە ڕاگوێزرابوون بۆ ئۆردوگا زۆرەملێکانی تەیناڵ و گۆپاڵەی نزیک بازیان، بۆ ئەوەی سەروەرییەکی تر بخەنە سەر تۆماری پڕ سەروەری ی. ن. ک، بە هاوکاری کەس و کاریان و چەند (سجان)ێکی کوردی ئێزیدی بەناوی شێخ فازڵ یوسف ئەلیاس و شێخ مەردان یوسف ئەلیاس لە زیندانی موسڵ، توانیان شەوی ½-6-1981 لە ساڵیادی دامەزراندنی ی. ن. ک-دا دەرگای قەسابخانەی موسڵ بشکێنن و دوان لە جەلادەکانیش بە سزای گەل و شۆڕش بگەیەنن).
ئایە ئەوەی نەریمان لە کوردستانی نوێی ژمارە (2164) و (شکاندنی باستێلەکەی موسڵ) و کوردستانی نوێی ژمارە (6104)دا نووسیوێتی، مانای ئەوە نییە کە شەهیدەکانی بازیان خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و پلاندانەری نەخشەکە و جێبەجێکاری هەوڵەکە بووبن؟
نەریمان هەم بەگوێرەی نووسینەکانی خۆی کە پێشتر لە کوردستانی نوێ و لە نامیلکەکەیدا بڵاویکردونەتەوە، باسی ئەوە دەکات کە ئەو شەهیدانەی بازیان بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی (کە مەبەستی زیندانی ژووری سێدارەی) موسڵ-ە دەستبەجێ بیریان لە داڕشتنی پلانێک کردەوە لەپێناوی شکاندنی زیندانەکە، کەچی لە وەڵامەکەی خۆی بەناوی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی) کە لە کوردستانی نوێ بڵاوکراوەتەوە (180) پلە هەڵگەڕاوەتەوە و نکوڵی لەوە دەکات کە ئەوان خاوەنی بیرۆکەی شکاندنی زیندان، داڕێژەری نەخشەو پلانەکە و تەنانەت جێبەجێکاری نەخشەکەش بووبن. نەریمان هەتا ئەوەش نازانێت کە جێبەجێکردنی نەخشەکە دەکاتە خودی پرۆسەکە کە باسی ئەوە دەکات ئەوان جێبەجێکەری نەخشەکە نین، بۆیە نووسیوێتی: (ئێمە نەمانوتووە ئێمە خاوەن بیرۆکەو داڕێژەر و جێبەجێکاری نەخشەکە بووین، بەڵکو دەڵێین ئەگەر ئەو چەند شەهیدە سەربەرزەی لە سەرەتاوە ئاماژەت پێکردووە خاوەنی بیرۆکەی داڕێژەر بووبێت، ئەوا شەهیدەکانی ئێمە جێبەجێکاری پرۆسەکە بوون). ئەی ئەوە نەریمان نییە لە

کوردستانی نوێ باسی ئەوەی کردووە، کە گوایە بە تەنیا پۆلە شەهیدەکەی بناری بەمۆ بە هاوکاری کەسوکاریان و دوو پاسەوانی زیندانەکە (فازڵ و مەردان) زیندانەکەیان شکاندووە؟
نازانم ئێستاش و دوای ئاماژەکردنم بەو قسانەی نەریمان کە لە نووسینەکانی ئەودا وەرم گرتووە، چی بەخۆی دەڵێت و خۆی بە چی ناودەبات؟ نازانم نەریمان ئێستا بۆی دەرکەوت کێ باری دەروونی نائارامە و تەواو نییە؟

نەریمان، سەبارەت بە بڵاوکردنەوەی هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ دەڵێت: (جگە لەئێزگەی دەنگی کوردستانی عیراق (سەر بەپارتی دیموکراتی کوردستان) چەندین کەناڵی تری موعارەزەی عیراق باسی هەوڵەکەی کردووە کاتی خۆی بۆ نموونە (صوت العراق) لەدیمەشقو دەنگی گەلی کوردستان).
دوای شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ و بڵاوبوونەوەی هەواڵەکە، ئێزگەی دەنگی کوردستانی ئێراق، دەنگی ئێراق، ڕادیۆی سوریا لە دیمەشق، باسی هەوڵی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و ئەو داستانەیان کرد، لەگەڵ هەواڵی لە سێدارە دانی هەر پۆلێک شەهید لە زیندانی موسڵ، ڕادیۆکانی دەنگی ئێراق، ڕادیۆی دیمەشق، مۆنتیکارلۆ و لەندەن ناوی شەهیدەکان و ڕۆژی شەهید بوونیانی دەخوێندەوە. سەبارەت بە ناوهێنانی (دەنگی گەلی کوردستان) لەلایەن نەریمانەوە، دەڵێم: (ئەوکاتە هیچ ئێزگەیەک نەبووە بەو ناوەوە، بەڵکو ڕادیۆی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان لە ڕێکەوتی (21.3.1979)دا سەرەتا پەخشی ئەزموونی بەناوی (دەنگی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان) و دواتریش بەناوی (دەنگی شۆڕشی ئێراق) پەخشی خۆی بڵاوکردۆتەوە، پاشان لەدوای کۆتایی هاتنی گفتوگۆی نێوان (ی. ن. ک) و ڕژێمی بەعس لە ڕێکەوتی (15.1.1985)دا ناوەکەی بۆ دەنگی گەلی کوردستان گۆڕدرا، بەڵام پێم وانییە دەنگی شۆڕشی ئێراق بە تاکە وشەیەکیش باسی نەبەردی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانەکەی موسڵی کردبێ کە ڕۆژانە گوێگری ئەو ڕادیۆیە بوویمە (جگە لەو ڕۆژانەی کە ئێزگەکە بەهۆی هەڵەی تەکنیکی یان گواستنەوە لەکار کەوتبێ و وەستابێ)، هەروەها گۆڤاری کۆمەڵەش کە تەواوی ژمارەکانیم لە چوار بەرگدا هەیە باسی ئەو هەوڵەی نەکردووە).
سەبارەت بەو قسەیەی نەریمان کە گوایە هەواڵی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ لە دەنگی گەلی کوردستان (دەنگی شۆڕشی ئێراق) بڵاوکراوەتەوە، مەگەر دەنگی گەلی کوردستان دوای لە سێدارە دانی ئەو (10) شەهیدەی بازیان یان لە بەرنامەی کاروانی شەهیدان کە ژیاننامەی ئەو شەهیدانەی خوێندبێتەوە باسی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵی کردبێت، ئەگینا بەهیچ شێوەیەک لە مانگی (6)ی ساڵی (1981)دا باسی نەکردووە کە ڕۆژانە هەم بۆ بیستنی چالاکی پێشمەرگە، هەواڵەکان و بە مەبەستی بیستنی هەواڵی ئەو نەبەردییەی شکاندنی زیندانی موسڵ، ڕادیۆی ناوبراوم کردۆتەوە.
جا نازانم نەریمان چۆن بەو (13) ساڵ تەمەنەی خۆی پێڕاگەیشتووە ڕادیۆکانی دەنگی ئێراق، دەنگی شۆڕشی ئێراق و ئێزگەی دەنگی کوردستانی ئێراق و چەندین کەناڵی دیکەی موعارەزەی ئێراق کە هەر خۆی ناوەکانیان دەزانێت، گوێ لێ بگرێت؟ نەریمان تەنانەت باسکردنی هەواڵی شکاندنی زیندانەکەشی لەو ئێزگانە لە چیمەن حەمەساڵح کاکەبرا وەرگرتووە بەبێ ئەوەی ئاماژە بە سەرچاوەکە بدات، کە چیمەن نووسیویێتی: (ئەم هەواڵە لە هەموو ڕاگەیاندنەکانی کوردستان و (صوت العراق من دمشق) بڵاوکرایەوە و لە هەندێکیان هەواڵی ڕزگاربوونیان ڕادەگەیەنن).

نەریمان، لە وەڵامی ئەوەی کە نووسیومە ئەو دەبێ لە ئاست چەواشەکاری، شێواندنی مێژووی کۆمەڵێک تێکۆشەر، داڕشتنی کۆمەڵێک شتی ناڕاست و ناڕەوا داوای لێبووردن لە شەهیدان، بنەماڵەکانیان و ڕێکخراوەکەیان بکات، نووسیوێتی: (من کە هیچ هەڵەیەکم بەرامبەر بەشەهیدانو کەسوکاریان نەکردبێ ئیتر بۆ داوای لێبووردن بکەم. ئەوە تۆی دەبێ داوای لێبووردن بکەیت لە ی.ن.ک و خزمو کەسوکارەکەم چونکە دوور لەهەموو عورفێکی ئیسلامیو کوردایەتی بەشەهیدەکانمان دەڵێی (سوپەرمان) بەشێوەیەکی گاڵتەئامێز کە ئەمە قابیلی قبوڵکردن نییەو کەسوکاری شەهیدەکان تەنها لەسەر ئەم وشەیە سکاڵای یاساییت لەدادگا لەسەر تۆمار دەکەن).

سەرەتا هەموو ئەوانەی ئایین، پارت یان شەهیدان دەکەن بە چەکی دەستیان بۆ هێرشکردنی نارەوایانە بۆ سەر نەیارەکانیان بە مەبەستی بێدەنگ کردنیان، یان ئایین، پارت و شەهیدان دەکەن بە قەڵغانی بەرگری کردن لە خۆیان لەپێناوی داپۆشینی هەڵە، ناڕاستگۆیی، بێویژدانی و تاوانەکانیان، بەدڵنیایی دەڵێم ئەوانە کەسانی بێ وەڵام و هەڵگری پەیامی ڕاستی نین و ناتوانن ڕاستییەکان بسەلمێنن، بۆیە ڕێگای وا دەگرنە بەر و شەهیدان دەکەنە چەکی بەرگری.
پێم وایە نەریمان ئەوەندەی سۆسیال ئیسلامی و عەشائیرە، یەک لە سەدی ئەوەندە سۆسیال دیموکرات نییە لەکاتێکدا کە خۆی بە ئەندامی حزبێکی سەر بە سۆسیال دیموکرات دەزانێ. ئەگینا کەی ڕەوایە کەسێک کە بەناو سەر بە پارتێکی سۆسیال دیموکرات بێت، کەچی بێ شەرمانە داکۆکی لە عورفی ئیسلامی بکات؟ نەریمان باسی عورفی ئیسلامی دەکات، دەپرسم کام ئیسلام؟ ئیسلامی سوننی یان شیعی؟ ئیسلامی توندڕەو یان میانڕەو؟ ئیسلامی قاعیدە یان ئەنسار ئیسلام؟ ئیسلامی سیاسیی یان ئیلاهی؟ ئیسلام بۆتە سەدان بەش و ڕۆژانە هەزاران فەتوای دژ بەیەک و بێمانا دەردەکەن، تۆ باسی چیم بۆ دەکەی؟ بۆیە پێم وایە بۆ نەریمانی سۆسیال عەشایەر باشترە بچێت لە مزگەوتێکا ببێت بە مجێور و خزمەتی مزگەوت بکات، نەک لەناو ئەو حزبەدا بمێنێت.
نەریمان زۆر جار وەڵامی نووسینەکەی منی نەداوەتەوە و بەلای بابەتێکی دیکەدا چووە کە دوورە لە نووسینەکەم. داوام لە نەریمان کردووە لە ئەنجامی هەڵەی بەئەنقەست، شێواندنی مێژوو، چەواشەکاری نەبەردییەکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و چەندین ناڕاستی و بێویژدانی ناو نامیلکەکەی داوای لێبووردن بکات، خۆ من نەمنووسیوە با داوای لێبووردن بکات لەبەر ئەوەی هەڵەی بەرانبەر بە شەهیدەکان کردووە!
گومانم هەیە نەریمان بزانێ (سوپەرمان) مانای چییە، ئەگینا بەمشێوەیە لە بەکارهێنانی ئەو زاراوەیە توڕە نەدەبوو؟ سوپەرمان واتە مرۆڤی بەهێز، تێناگەم بۆ ئەگەر بنووسی بەشێوەی مرۆڤی بەتوانا یان بەهێز (سوپەرمانانە) دەبێ ئەو دەستەواژەیە سووکایەتی بێت بە شەهیدەکان؟ ئەگەر نەریمان دەڵێ گوایە بەشێوەی گاڵتەئامێز بەکارم هێناوە، ئەوە لێکدانەوەی هەڵەی خۆیەتی و با بچێت سکاڵای خۆی و خزمەکانی لە دادگا تۆمار بکات. خۆ ئەگەر نەبەردییەکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ سەرکەوتنی بەدەست بهێنابایە و زیندانییەکان ڕزگاریان بوایە، لە دەیان گۆڤار، ڕۆژنامە، ڕادیۆ و تەلەفزیۆن بە هەوڵێکی سوپەرمانانە دادەنرا. ئەی ئەوکاتە نەریمان چی دەکرد، دیسان ڕێگای دادگای دەگرت و سکاڵای لەدژ گشت لایەکی ئەو دەزگا میدیانە تۆمار دەکرد؟ خۆ شەهید مامە ڕیشە، دەیان و سەدان چالاکی سوپەرمانانەی بۆ کورد و کوردستان ئەنجام داوە، ئایە نەریمان مەجید ئەوەش بە سووکایەتیکردن بە مامە ڕیشە دادەنێت؟ باشە چەندین جار پێشمەرگە بەشێوەی سوپەرمان هاتوونەتە نێو شار و چەندین چالاکییان ئەنجام داوە و هەندێک لە پێشمەرگەکان شەهیدیش بوونە بۆ نموونە شەهید ئاسۆی دەلاک و شەهید سەرداری سەعید سۆفی، ئایە نەریمان ئەوەش بە سووکایەتی کردن بەو دوو شەهیدە دەزانێ، یان ئەو دەربڕینەش بە دەربڕینێکی گاڵتەئامێز دەزانێ؟ ئەگەر پێی وایە ئەوەشم سووکایەتی کردن و دەربڕینێکی گاڵتەئامێزانەیە، با لەگەڵ خزم و کەسی ئەو سێ شەهیدەش بچێت ڕێگای دادگام لێبگرێت و سکاڵا تۆمار بکەن.
نەریمان دەڵێ (ئەمە قابیلی قبوڵکردن نییە)، ئای ئەگەر نەریمان دەیزانی چەند ڕقم لەو دەستەواژەیە، چونکە کورد و سەرکردایەتی کورد لە بەرانبەر دوژمنانی کورد و کوردستان زۆر ئەو ڕستە بێ ماناو کورتەیان دووبارە و سەدبارە کردۆتەوە وەلێ هیچ هەنگاویان بۆ نەناوە و هەردەم پێچەوانەکەی (قابیلی قبوڵکردنە) تەواو دەرچووە.

نەریمان، دەنووسێ: (دەرسیم باسی مامۆستا مەحمود دەکات ڕەنگە مەبەستی مامۆستا مەحمود قەرەداغی بێت لەڕیزی شەهیدەکانی ئێمەدا ناوی هاتووە، بەڵام شوکور بۆ خودا ئێستا لە ژیاندا ماوە، هەروەها ناوی کاک محەمەد عەبدوڵلا هاتووە برام کاک محەمەد عەبدوڵلا بە بیست ساڵ حوکم دراو پاشان لەعەفوەکەی ساڵی 1982 ئازاد کرا خۆشبەختانە ئێستا لە ژیاندا ماوەو لە کەرکوک دەژی، ئەمەش ئەوە دەسەلمێنێ کە ورد نەبووە لە نووسینەکەیدا بەڵکو شپرزەییو بارێکی دەروونی نائارامی پێوە دیارە).

نەریمان دەبوایە ئەو قسەیە هەر نەنووسێت کە دڵنیا نییە، چونکە نووسیوێتی (ڕەنگە مەبەستی مامۆستا مەحمود قەرەداغی بێت)، کەواتە ئەو گومانی هەیە مەبەستم ئەو بێ. ئەی باشە بۆ دەینووسێ و درێژدادڕی دەکات؟ مامۆستا مەحمود قەرەداغی نە دادگایی کراوە و نە سزای سێدارەش دراوە، بەڵکو ئەو لە هەیئەوە ئازاد کراوە. بۆ نابێ ئەو مامۆستا مەحمودەی نووسیومە کەسێکی دیکە بێت و مەحمود قەرەداغی نەبێت؟

سەبارەت بە مامۆستا محەمەد عەبدوللا، هەر لە ساڵی (2010)ەوە دەیناسم و بە تەلەفۆن قسەم لەگەڵ کردووە، نەریمان بۆ خۆی دەتوانێ لێی بپرسێت. ئایە کەسێک کە خۆی باسی دەستگیرکردن و دادگایی کردنی خۆی و هاوڕێکانی بۆ کردبم، دەشێت ناوی ئەو کەسە بخەمە لیستی لە سێدارە دراوەکان؟

لە وەڵامی ئەوەی کە نەریمان نووسیوێتی: (ئەمەش ئەوە دەسەلمێنێ کە ورد نەبووە لە نووسینەکەیدا بەڵکو شپرزەییو بارێکی دەروونی نائارامی پێوە دیارە)، دەڵێم: سەرەڕای ئەم هەموو هەڵە، شێواندن و چەواشەکارییە مێژووییەی لە نووسینەکانی نەریمان دیاریم کردووە، هەروەها وەرگرتنی چەند نموونەیەک لە نووسینەکەی ناوبراو کە لە خوارەوە ئاماژەیان پێ دەدەم، بۆ خوێنەر دەردەکەوێ کە کاممان شپرزەیی و بارێکی دەروونی نائارام و نارێکمان پێوە دیارە؟ ئەمەش چەند نموونەیەکی شپرزەیی و بارانی دەروونی نائارامی نەریمانە کە لە نووسینەکەی خۆیدا وەرگیراوە:

<u>یەکەم</u>: (دەتوانن سەیری برقیەی تەبلیغی ڕۆژی مواجهەکەی (سەباح مەجید سەعید) 1.6.1981 بکەن ئەوەی بینومانە براو خزمو کەسە نزیکەکانی خۆمان بووە، ئیتر نە براو نە ئامۆزای (دەرسیم)م بینیوەو نە ناسیومن).

کەچی نەریمان بروسکەی ئاگادارکردنەوە (تەبلیغ)ەکەی دانەناوە!

<u>دووەم</u>: (شەهیدەکانی ئێمە وەک شەهیدە سەربەرزەکانی خزمو کەسوکاری تۆ کۆمەڵە بوون نەک جاشو پیاوی رژێم).

پێموایە کەسێکی دەروون ئاسا ڕێگە بەخۆی نادات قسەی وا بەرانبەر بە شەهیدەکانی خۆی بکات!

<u>سێیەم</u>: (نامەکەی شەهید بابان کە لە ڕۆژی 31.5.1981 نووسراوە ڕۆژی 6/1 دای بەباوکی پێیوت ئێمە کارێکی وا دەکەین، ئەمەش ئەوە دەسەلمێنێت کە تا ئەو ڕۆژە پرۆسەکە ئەنجام نەدرابوو واتا دوای شەهیدبوونی عەزیزەکانی تۆ کارەکە ئەنجامدراوە).

هەرگیز باسی ئەوەم نەکردووە کە نەبەردی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ بەر لە (1.6.1981) ئەنجام درابێ، هەروەها خۆشم باسی ئەوەم کردووە کە جەمیل لە شەوی (20/21-5-1981) لە سێدارە دراوە و تەحسین لە ڕۆژی (26.5.1981) گوللە باران کراوە، ئەی بۆ نەریمان نامەکەی شەهید بابان دەکاتە بەڵگە بۆ ئەنجام نەدانی پرۆسەی شکاندنی زیندانەکە لە مێژووی ئاماژەپێکراودا؟

<u>چوارەم</u>: (دەرسیم دەڵێ بیرۆکەو پلانی شکاندنی سێدارەی موسڵ).

من باسی بیرۆکە، نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ-م کردووە، نەک هی شکاندنی سێدارەکە کە جیاوازییەکی زۆر لەو دوو دەربڕینەدا هەیە و دوو مانای تەواو جیاواز لە یەک دەگەیەنن.

<u>پێنجەم</u>: (دەرسیم باسی بیرۆکەو نەخشەی شکاندنی موسڵ دەکاتەوە کە ئەو شەهیدە قارەمانانەی کە لە بڕگەی یەکەمدا ناویان هاتووە خاوەنی بوون).

هەرگیز باسی بیرۆکە و نەخشەی شکاندنی موسڵ-م نەکردووە، بەڵکو باسی بیرۆکە، نەخشە و پلانی شکاندنی ژووری سێدارەی زیندانی موسڵ-م کردووە، کە دوو شتی زۆر لێک جیاوازن ئەوەی یەکەم کارێکی سەربازییە.

<u>شەشەم</u> (زۆربەیان نامەیان دابوو بەمەلا ئەحمەد کە ئەو شەوە سی کەسیان بریندار بوونو شەهید کرابوونو شەهید محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا لە 1981/7/12 شەهید کرابوو).

لە سەرەوەدا لە ئەنجامی شپرزەیی خۆی نەریمان سێ (3)ی لێ بووە بە سی (30) کە ئەمەش جیاوازییەکی زۆرە!

<u>حەوتەم</u>: (من ئەسڵەن ئەوکاتە 13 ساڵان بووم نەمدەزانی کەی یادی دامەزراندنی ی. ن. ک-ە).

نەریمان بۆ دەبێ لە تەمەنی (13)ساڵیدا نەیزانیبێ کەی یادی دامەزراندنی یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانە، ئەی کەواتە کێ باوەڕ دەکات کە براکەی نەریمان لە دایکبووی ساڵی (1966) بووبێت و لە ساڵی (1978)ەوە پەیوەندی بە (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان)ەوە کردبێ؟ هیوادارم کەس بە هەڵە لێکدانەوە بۆ ئەو پرسیارەم نەکات، چونکە یەک تۆزقاڵ گومانم لە پەیوەندی شەهید سەباح بە ڕێکخستنەکان نییە، بەڵام گومانم لە ساڵی پەیوەندیکردنی هەیە کە نەریمان هەر لە خۆیەوە نووسیبێتی.

هەشتەم: (گوایە شەوانە ئاسن و دەرگا ئاسنەکان دەبڕانەوە).

باسی ئەوە کراوە کە شیشی دەرگاکان بڕاونەتەوە، بەڵام کەس باسی ئەوەی نەکردووە کە زیندانییەکان شەوانە ئاسن و دەگا ئاسنەکانیان بڕیبێتەوە. دواتر ئاسنی چییان بڕیبێتەوە، خۆ کۆمەڵێک ئاسن بەجیا لە ژوورەکانیان نەبووە، تا ئەوان ئەو ئاسنانە لەپێناوی کوشتنی کاتی خۆیان ببڕنەوە؟

نۆیەم: (لای من زۆر ئاساییە بووتایە ئەمانە شەهید بوون داڕێژەری پلانەکە بوون‌و چەند قارەمانێکی تر جێبەجێیان کرد کە مەنتیقیش وا دەڵێت) هەروەها نووسیویێتی: (ئێمە نەمانوتووە ئێمە خاوەن بیرۆکەو داڕێژەرو جێبەجێکاری نەخشەکە بووین، بەڵکو دەڵێین ئەگەر ئەو چەند شەهیدە سەربەرزەی لە سەرەتاوە ئاماژەت پێکردووە گەر خاوەنی بیرۆکەی داڕێژەر بووبێت، ئەوا شەهیدەکانی ئێمە جێبەجێکاری پرۆسەکە بوون).

ئەگەر نەریمان ئاگاداری نووسینەکانی پێشووتری خۆی بوایە، دوای ئەو دانپێدانانەی سەرەوە دەستبەجێ داوای لێبووردنی دەکرد، چونکە ئەو پێشتر بە بەردەوامی شەهیدەکانی بازیانی بە خاوەنی بیرۆکە و داڕێژەری نەخشە و پلانی شکاندنی زیندانی سێدارەی موسڵ ناوبردووە، کەچی لەپڕ دان بەڕاستییەکان دا دەنێت و باسی ئەوە دەکات کە ئەوان خاوەنی بیرۆکە و داڕێژەری نەخشە و پلانەکە نەبووینە!

دەیەم: نەریمان لە کۆی هەر چوار بەشی وەڵامەکەی (36) جاری ڕێک ئەو زاراوانەی (شەهیدەکانی خزموکەسی تۆ، شەهیدەکانی من، شەهیدەکانی تۆ، شەهیدەکانی ئێمە و شەهیدەکانی ئێوە)ی بەکارهێناوە و دووبارەی کردونەتەوە.

پێم وایە کەسێکی ئاسایی شەهیدەکان دابەش ناکات چونکە هەر هەموو شەهیدەکان شەهیدی کورد و کوردستانن. هەروەها هەموو ئەوانەی سەرەوە بەڵگەن بۆ بێئاگایی نەریمان لە نەبەردییەکەی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ و نائارامی و شپرزەیی باری دەروونی ناوبراو لەکاتی نووسینی (وەڵامێکی هێمنانە بۆ دەرسیم دیبەگەیی).

نەریمان، نووسیویێتی: (دەرسیم دەڵێ شەهید جەبار ئەحمەد زەریفە (بەگوێرەی نامیلکەی سەباح مەجید) لەمەشدا کەوتوتە هەڵەوە نامیلکەکە بەناوی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)ە نەک سەباح مەجید کە من خۆم ئەمەش بەسوکایەتی دەزانم بەرامبەر بەشەهید سەباح بەداخەوە، لە ژمارە (6) و (7)دا هەمان هەڵەی ژمارە چواری دووبارە کردۆتەوە هەروەها دەڵێ (عەبدولسەمیع بەگوێرەی نامیلکەکە لەڕۆژی 12.7.1981 لە سێدارە دراوە) برام زۆر هەڵەی رەنگە باشت نەخوێندبێتەوە سەیری نامیلکەکە بکە لەلاپەڕە (16)دا وتومە (بەڵام سەبارەت بەشەهید محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا بەپێی ئەو نووسینەی خوشکە چیمەن ساڵح کاکەبرا بێت کە لەگۆڤاری شەهید ژمارە (6) بڵاوکراوەتەوە رۆژی 12.7.1981 لە سێدارە دراوە) نەک عەبدولسەمیع ئەحمەد).

سەرەتا ڕاستە بە هەڵە نووسیومە (بەگوێرەی نامیلکەی سەباح مەجید)، تا وەڵامەکەی ناوبراویشم نەخوێندەوە هەستم بەو هەڵەیە نەکردووە! وەلێ دواتر دەستبەجێ هەڵەکەم ڕاست کردەوە و کردم بە (نامیلکەکەی نەریمان مەجید). دواتر ئەگەر نەریمان ئەوە بە سووکایەتی بە شەهیدی برای دەزانێ، با بچێ دەرگای دادگام لێ بگرێت و سکاڵای خۆی تۆمار بکات. سەبارەت بە ڕۆژی لە سێدارە دانی شەهید محەمەد حەمەساڵح کاکەبرا، ئەوەش هەڵەیەک بووە و لەگەڵ شەهید عەبدولسەمیع ئەحمەد چەمچەماڵی تێکەڵم کردووە، ئەوەش دوای دڵنیابوونم ڕاستم کردەوە. هەڵەکردن بە شەرم نازانم، بەڵام سووربوون لەسەر هەڵە و دان بە هەڵە نەنان بە نەنگی دەزانم. هەروەها ئەگەر مرۆڤ ئیش بکات هەڵەش دەکات، وەلێ گرنگ ئەوەیە مرۆڤ بە ئەمانەتەوە مێژوو بنووسێتەوە و چەواشەی نەکات.

نەریمان، لە کۆتاییدا خۆزگە بەوە دەخوازێ کە: (خۆزگە دەرسیم بەو نەفەسەوە ئەو بابەتەی نەنووسیبایە، بەڵکو بەهەردووکمان کارێکی جوانترو بەپێزترمان لەسەر ئەم رووداوە گرنگو کەموێنەیە ئەنجام بدایە نەک شەهیدەکانی خۆی بە قارەمان بزانیو ئەوانی ئێمەش بەهیچ).

لەوە تێناگەم، ئەگەر نەریمان تەنیا مەبەستی هێرش کردنێکی ناڕەوا نەبێت بۆ سەرم، لە کویێ نووسینەکەمدا شەهیدانی خۆمم (کە زۆر ڕقم لە بەکارهێنانی زاراوەی شەهیدانی خۆی و شەهیدانی ئێمەیە) بە قارەمان و شەهیدانی ئەوانیشم گوایە بە هیچ داناوە؟ ئایە ئەو قسانەی نەریمان مەجید، ناچنە خانەی بوختان و هەوڵی بەئەنقەست ناشرین کردنم لە پەنا شەهیدان؟

سەبارەت بە خۆزگەکەی نەریمان کە بە هەردووکمان کارێکی جوانتر و بەپێزترمان ئەنجام دایە، لە وەڵامدا دەڵێم (ئەو خۆزگەیەت وەکو داری خۆزگە هەرگیز نایەتە بەر، چونکە نامەوێ و ناتوانم لەگەڵ کەسێک کارێکی هاوبەش ئەنجام بدەم کە دڵنیابم جگە لە چەواشەکاری، شێواندنی مێژوو، ناڕاستی، بێویژدانی بەرانبەر بە شەهیدان، هەڵبەستنی بوختانی ناڕەوا و سووکایەتی پێکردن هیچی دیکە نازانێ).

هەروەها دەبوایە ناوەندی ئەرشیڤی (ی. ن. ک) ئەوەی پێ ڕابگەیەنن کە نامەوێت کارێکی هاوبەش لەگەڵ ئەو ئەنجام بدەم، دوای ئەوەی لە ڕێکەوتی (18.8.2013)دا داوایەکی وایان لێکردم، مادام ئەوان پێیان ڕاگەیاندی کە گوایە ئەو چاوپێکەوتنەی لەگەڵ فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس کراوە، لەوێدا قسەکانی ئەو تەواو پێچەوانەی قسەکانی دەرسیم-ە! ئایە مێژووی ئەو چاوپێکەوتنەش لەدوای سەرەتای ساڵی (2007)دا ئەنجام دراوە کە ناوبراو لەو کاتەدا تۆی ناسیووە؟

لەوە تێناگەم بۆ نەریمان لە بەشی سێیەم و بەشی چوارەمی وەڵامەکەیدا، بەڵگەنامەیەکی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس بەناوی (مقتبس حکم)، دووبارە داناوە؟ ئایە تەنیا مەبەستی زیادکردنی ژمارەی لاپەڕەی نووسینەکەیەتی، یان هۆکاری دیکە هەبووە؟

ناوردبینی نەریمان مەجید لە نووسیندا:

نەریمان، لە لاپەڕە (11)ی نامیلکەی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا سەبارەت بە دانپێدانان یان دانپێدانەنانی ئەو پۆلە شەهیدەی بازیان/ دەربەندیخان نووسیوێتی: (بەڵام هیچیان نەدرکاند).
بەر لە هەموو شتێک دانپێدانانی بەند و دیلە سیاسییەکانی کوردستان نە بە شەرم دەزانم بۆ زیندانییەکان و نە لە قارەمانێتی ئەوانیش کەم دەکاتەوە، چونکە ئەوان قارەمانێتیی و پاڵەوانێتی خۆیان بەوە سەلماند کە بە دەستەکانی خۆیان پەتی سێدارەی دوژمنیان کردە گەردنی خۆیان بەبێ ئەوەی ڕێگە بە جەللادەکان بدەن چاوەکانیان ببەستنەوە، هەروەها خۆیان بە سرودی نیشتمانی، خوێندنەوەی هەڵبەستی شۆڕشگێڕانە، دروشمی کەم بژی کەڵ بژی، هەڵپەڕکێ و پێکەنینەوە سەربەرزانە هەنگاویان دەنا بەرەو سەکۆی سێدارەی ڕژێمی داگیرکەری چەوسێنەر، بێ ئەوەی ڕێگا بە جەللادەکان بدەن پەلکێشیان بکەن. تەنیا پیاهەڵدانی ئەو ئەفسەرە پلەبەرزەی بەڕێوەبەری زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ کە لە ساڵانی (1976-1977)دا بەرانبەر بە شۆڕشگێڕانی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان و یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان وتبووی: (گەلێک نەوەکانی بە گۆرانی، هەڵبەست و هەڵپەڕکێ پێشوازی لە پەتی سێدارە و مردن بکەن، ئەو گەلە هەرگیز نامرێ و ڕۆژێ دادێ بە ئاواتەکانی بگات)، بەسە بۆ بەڵگەی قارەمانێتی زیندانییەکانی ژووری سێدارە کە بەدرێژایی مێژووی ئەو زیندانە بە هەمان گیان و هەمان ورە پێشوازییان لە پەتی سێدارە و مردن کردووە. دواتر ئەوەی شارەزای لێکۆڵینەوەو دادگاییکردنی شۆڕشگێڕانی کوردستانی بێت لە هەردوو دادگای تایبەتی لە کەرکوک (المحكمة الخاصة في كركوك) و دادگای شۆڕش (محكمة الثورة) لە بەغدا، سەرەڕای هەموو دڕندەیی و نامرۆڤایەتی و دادگای قەرەقوشییانەی ئەو ڕژێمە فاشییە، هەرگیز کەسێک فەرمانی لە سێدارە دانی لەدژ دەرنەدەچوو، ئەگەر زیندانە سیاسییەکە خۆی دانی پێدا نەنایە (بەر لە هەموو کەسێک ئەگەر براکەی خۆم نکوڵی لە تۆمەتەکە بکرایە و دانی پێدا نەنایە، هەرگیز لە سێدارە نەدەدرا)، جگە لە هەندێک بارودۆخی تایبەت کە ڕژێمی بەعس و دەزگا ئەمنییەکانی سەدام بەپێی بڕیارێکی تایبەتی سەرووی خۆیان فایلێکیان بۆ دروست دەکردن و بڕیاری لە سێدارە دانیان لەدژ دەردەکردن.
بەڵام دوای هاتنی عەلی حەسەن مەجید (عەلی کیمیایی) و بوونی بە ڕازگری نهێنی نووسینگەی ڕێکخستنەکانی باکوور (أمين سر مكتب تنظيم الشمال)ی حزبی بەعس بەگوێرەی بڕیاری ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش، ژمارە (160)ی ڕۆژی (29.3.1987)، لە هەر شار و قەزایەکدا لیژنەیەکی ئەمنی بەناوی لیژنەی ڕیشەکێشکردنی تیرۆر و چالاکی نەیارەکان (لجنة مكافحة الإرهاب والنشاط المعادي) دامەزراند، کە پارێزگار سەرۆکی لیژنە و ئەندامانی پێک هاتبوون لە نوێنەرانی (ئەمن، ئیستخباراتی سەربازی، موخابەرات، حزبی بەعس و پۆلیس). ئەو لیژنەیە بەپێی بڕیاری عەلی حەسەن مەجید، لە هەر شارێکدا بە سەدان تێکۆشەریان گوللە باران کرد کە بەشێکی زۆریان نکوڵیان لەو تۆمەتانە کردبوو کە درابووە پاڵیان و دانیان بەهیچ شتێک دانەنابوو، هەروەها بڕیاری گوللە باران کردنەکان لە دەرەوەی دادگا و لەلایەن لیژنەی ئەمنی شارەکان دەدرا، دواتریش بە تەلەفۆن یان نووسراوی فەرمی ڕەزامەندی عەلی حەسەن مەجید بۆ گوللە باران کردنیان وەردەگیرا.
نموونە زۆرن، وەلێ بە هێنانەوەی چەند نموونەیەک قسەکانی خۆم پشتڕاست دەکەمەوە:

1. بەڕێوەبەرێتیی ئەمنی هەولێر، لە ڕۆژی (9.4.1979)دا لەناو ژووری پارێزەرانی دادگای سەرەتایی هەولێر و بە بەر چاوی کۆمەڵێک پارێزەر هەریەک لە پارێزەر عەلی عەبدوللا عەلی (عەلی هەژار) و مامۆستا عارەب عەبدولقەهار مستەفا (کاردۆ گەلاڵی) دەستگیرکران. بەڵام دوای بێئومێد بوونی دەزگا ئەمنییەکانی بەعس لە درکاندنی هیچ نهێنییەک لەو دوو شەهیدە، بۆیە بەگوێرەی بەڵگەنامەکانی ناو نامیلکەی (شەهیدی سەرکردە عەلی هەژار ژیانی و خەباتی سیاسی) دۆسییەکیان بۆ دەکاتەوە کە گوایە عەلی هەژار و کاردۆ گەلاڵی لە ڕێکەوتی (9.4.1979)دا چوونەتە پاڵ هێزی پێشمەرگەی حزبی سۆسیالیستی کوردستان و لە ڕۆژی (9.6.1982)دا لەکاتی هێرش بردنیان بۆ سەر ڕەبیەکی سەربازی سوپای ئێراق لە دەوروبەری شاری

هەولێر هەردووکیان بەدیل گیراون. بەگوێرەی ئەو دۆسیێ دروستکراوە، ئەوان بە تۆمەتی هێرش بردنە سەر سوپای ئێراق بە چەک دراونەتە دادگای تایبەتی لە کەرکوک و ڕۆژی (15.6.1982) سزای لە سێدارە دانیان لەلایەن دادگای ناوبراو لەدژ دەرچووە. هەر بەگوێرەی ئەو بەڵگەنامە ساختانەی کە ڕژێمی بەعس بۆی دروست کردوون، گوایە ئەوان لە ڕۆژی (9.7.1983)دا لە سێدارە دراون.

2. حەیدەر جوکل ئیبراهیم فەندی گەردی دیبەگەیی ناسراو بە (برِوا)، بەرپرسی ڕێکخستنە نهێنییەکانی ڕێکخراوی هەولێری کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان کە لە ڕێکەوتی (18.9.1985)دا بەهۆی دوو نۆکەر لە هەولێر دەگیرێت، بەڵام هیچ نهێنییەک نادرکێنێ. دوای ئازار و ئەشکەنجەی دڕندانەی جەللادەکانی بەعس، شەهید حەیدەر جوکل ڕق دەیگرێ و بە بەڕێوەبەری ئەمنی هەولێر دەڵێت: (باش بزانە بەرپرسی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستانم لە هەولێر و گشت ڕێکخستنەکانی هەولێر، سلێمانی، کەرکوک و دهۆک دەناسم، بەڵام فەرموو هەرچی ئامێری ئەشکەنجەت هەیە لە سەر منی تاقی بکەوە، بزانە دەتوانی هیچ نهێنییەکم بە هۆی ئەشکەنجەی دڕندانەی خۆتان لێ وەربگری). دواتر هەرچەند ئازار و ئەشکەنجەی هۆڤییانە و بەردەوامی ڕۆژانە و شەوانەی دەدەن، وەلێ ئەو قارەمانە نکۆڵی لە هەموو شتێک دەکات. دواتر ئەمنی هەولێر دۆسیێیەکی تایبەتی بۆ دروست دەکەن و بەڕێوەبەری ئەمنی هەولێر لە سەری دەبێتە شایەد بەوەی کە ناوبراو لە بەردەم ئەودا باسی ئەوەی کردووە کە بەرپرسی ڕێکخراوی هەولێرە، بۆیە لە دادگای شۆڕش (محكمة الثورة)ی بەغدا بڕیاری لە سێدارە دانی دەردەچێت. حەیدەر جوکل، دواتر لە ڕێکەوتی (18.6.1986)دا لە سێدارە دەدرێت. دوای ڕاپەڕین دۆسیێکەی کەوتە بەردەست و هیچ دان پێدانانێکی نەبوو، هەروەها دوو کەس هۆکاری بەگرت دانی بوون، یەکەمیان فەرماندەی مەفرەزە خاسەی ڕژێم (ن. ک. م. ب) و دووەمیان باوەڕپێکراوی ئەمنی هەولێر (ز. م. ی) بوو، کە هەردوو ناوەکە وەکو سەرچاوەی بەگرت دانی ناوبراو لەسەر دۆسیێی ئەو شەهیدە نووسرابوو کە خۆم دوو ناوی سەر دۆسیێکەم دیوە.

3. حکومەتی بەعس و دەزگا سەرکوتکەرەکانی ڕژێمی سەدام حوسێن لەنێوان (31.7–10.8.1983) لە کۆمەڵگا زۆرەملێکانی (قوشتەپە، بەحرکە، حەریر، باتاس و دیانا) هەروەها لە بەغداش چەندین کەسی نزیک و نەوەی مەلا مستافای بارزانی لە ڕۆژی (26.7.1983)دا دەستگیرکردن. دواتر ڕژێمی بەعس چەندین دۆسیێی تایبەتی بۆ دروست کردن گوایە ئەوانە لەگەڵ پاسداری ئێرانی هێرشیان کردۆتە سەر سوپای ئێراق لە کەرتی حاجی ئۆمەران. بەگوێرەی ئەو دۆسیێ ساختانەی حکومەتی ئێراق، هەر هەموو بارزانییە گیراوەکانی ساڵی (1983) لەلایەن دادگای شۆڕشی بەعس لە بەغدا فەرمانی لە سێدارە دانیان بۆ دەرچووە و دواتر بە کۆمەڵ کوژراون.

4. دوای نەبەردی شکاندنی زیندانی ژووری سێدارەی موسڵ لە شەوی (2.6.1981)دا، هەریەک لە فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و مەردان یوسف شێخ ئەلیاس بە تۆمەتی هاوکاری کردنی زیندانییەکان لە بەیانی ڕۆژی (5.6.1981)دا لە نزیک ڕەبیعە دەستگیرکران. دوای ئازار و ئەشکەنجەیەکی یەکجار دڕندانە مەردان دانی بەوە دانا کە هاوکاری زیندانییەکان بووە، بەڵام فازڵ نکۆڵی لە تۆمەتەکە کرد سەرەڕای هەبوونی (5) شایەت کە باسی ئەوەیان کردبوو فازڵ بەشدار بووە لە نەبەردی شکاندنی زیندان. ئەوەبوو مەردان لە (20.2.1982) بڕیاری لە سێدارە دانی دەرچوو، دواتریش لە ڕێکەوتی (13.11.1982)دا لە موسڵ لە سێدارە درا، کەچی چونکە فازڵ خۆی نکۆڵی لە تۆمەتەکە کرد سزای زیندانی هەتا هەتایەی بۆ دەرچوو سەرەڕای هەبوونی (5) شایەد بە سەریەوە کە ناوی سێ لە شایەتەکان دەزانم وەلێ بەهیچ شێوەیەک نامەوێ ناوەکانیان ئاشکرا بکەم، بۆ ئەوەی ئەو قسەیەم بە هەڵە لێک نەدرێتەوە، قسەکردنی ئەو (5) هاوڕێیە لەسەر فازڵ و مەردان بە خەوش و شەرمەزاری نازانم و بە ئاسایی دادەنێم، چونکە دڕندەیی ڕژێم و ئەشکەنجەدانی گرتووەکان لەلایەن جەللادەکان هەموو سنوورێکی مرۆڤایەتی بەزاندبوو، سەدا سەد ئەگەر خۆشم لەوێ بومایە لەژێر ئەشکەنجە و لە ناچاریدا بە وێنەی ئەو (5) کەسە قسەم لەسەر فازڵ و مەردان دەکرد کە هاوکاری زیندانییەکان بووینە بۆ شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ.

جا نازانم دوای هێنانەوەی ئەو نموونانەی سەرەوەش، نەریمان لە جیاوازی نکۆڵی کردن لە تۆمەتەکان و دانپێدان و پێنەنان گەیشت، یان هەر نالۆژیکانە سوورە لەسەر ئەوەی کە ئەو شەهیدانەی بازیان هیچیان نەدرکاندووە؟ هەر بە پشت بەستن بە نامیلکەکەی خۆی، ئەو ڕاستییە دەدرێتە دەست مرۆڤی هۆشیار کە ئەوان لەژێر ئەشکەنجەدا قسەیان کردووە، چونکە (6) کەسیان ڕۆژی (2.2.1981) گیراون و ڕۆژی دواتریش (7) کەسی دیکەیان گیراون، هەروەها لەدوای گیرانی ئەو ژمارە هاوڕێیەی کۆمەڵە (7) کەسی دیکە خۆیان گەیاندۆتە هەرێمی (5)ی قەرەداغ نەک تیپی (55)ی قەرەداغ کە ئەوکاتە پێکهاتەی هێزەکانی (ی. ن. ک) بەشێوەی هەرێم بووە (هەرێمیش لە چەند کەرتیک و هەر کەرتێکیش لە چەند مەفرەزەیەک پێکداهاتن)، دواتریش لە کۆنفرانسی دوومی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان (21.8.1982/ خڕی ناوزەنگ) پێکهاتەی هێزی پێشمەرگە لە هەرێمەکانەوە بۆ مەڵبەندەکان گۆڕا (مەڵبەندیش لە چەند تیپێک و هەر تیپێکیش لە چەندان کەرت و مەفرەزە پێکدەهات).

نەریمان، لە بابەتی (چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا ..! 1.6.1981)ی کوردستانی نوێ ژمارە (2164)ی ڕێکەوتی (5.6.2000)دا هەروەها لە لاپەڕە (12)ی (شکاندنی باستیلەکەی موسڵ)دا نووسیویێتی: (لە دادگای خاسەی کەرکوک بڕیاری لە سێدارەدانی (13) کەسیان دراو ئەمەش لەبەرئەوەی زۆربەیان خوێندکاربوون لە قۆناغەکانی ناوەندی واتا تەمەنیان لە خوار (18) ساڵیەوە بوو لەلایەن دکتۆرێکی خۆفرۆش تەمەنیان گەورە کرابوو بۆ سەروی (20) ساڵان بۆ نمونە (بابان أحمد، صباح مجید) تەمەنیان (15) ساڵان بوو کران بە (21) ساڵ و (محمد علی محمد، محمود رەشید، عەدنان صابر) تەمەنیان (17) ساڵان بوو کران بە (23) ساڵان ئەم کردەوە شۆڤێنیە تەنها لە قاموسی بەعسدا جێی ئەبێتەوە
گومانم لەوەدا نییە کە تەمەنەکانیان گەورە کراوە، گومانم لەوەدا نییە کە ئەو کردەوانە و تەمەن گەورە کردنانە تەنیا لە فەرهەنگی بەعسییەکان و هاوشێوەکانیان بوونیان هەیە، وەلێ باشتر بوو نەریمان ناوی دکتۆرەکە بنووسێت ئەگەر ناوەکەی دەزانێت، چونکە ئەوەی ئەو ئاماژەی پێداوە ناچنە خانەی نووسینی بابەتی زانستی و ئەکادیمی لەکاتێکدا ئەگەر ناوی دکتۆرەکە نەزانێت یان نەینووسیت، بەڵکو تەنیا ئەوەندە بڵێت کە دکتۆرێکی خۆفرۆش تەمەنی ئەو (5) شەهیدەی گەورە کردووە. زۆر جار دامودەزگا داپڵۆسێنەرەکانی بەعس تەمەنی زیندانییەکانیان لە نەخۆشخانە گشتییەکان و لای دکتۆری نا بەعسیش گەورە کردووە بێ ئەوەی دکتۆرەکان بتوانن ئەو داوایەی ئەو دەزگایانە ڕەتکەنەوە.

چیمەن حەمەساڵح و پلانی شکاندنی بەندیخانەی موسڵ:

چیمەن حەمە ساڵح کاکەبرا، لە لاپەڕە (6)ی ژمارە (6)ی گۆڤاری شەهید، بابەتێکی لەژێر ناوی (پلانی شکاندنی بەندیخانەی موسڵ) نووسیوە، کە بابەتەکەی هەم کورت و هەم پڕە لە هەڵە. بۆ ڕاستکردنەوەی هەڵەکان خاڵ بە خاڵ ئاماژەیان پێدەدەم و هەوڵدەدەم بۆچوونی خۆم دەربڕم و ئەوەنددەی بۆم بکرێت هەڵەکان ڕاست بکەمەوە:

یەکەم: چیمەن نووسیویێتی: (لەبەرئەوەی (28.5.1981) یەکەم بینینی کەسوکاری شەهیدان محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری) و یاسین و بابان و جەبار و سەباح و هەندێ شەهیدانی تر ئەبێت ... بڕیار دەدەن کەسوکاریان ببینن لە پاشدا کارەکەیان ئەنجام بدەن و مژدەی پلانەکەیان بدەن بە هەندێ براو دۆستی خۆیان).

سەرەتا ڕۆژی دیدەنییەکە، ڕۆژی (28.5.1981) نەبووە، بەڵکو ڕۆژی (1.6.1981) بووە کە لە ڕۆژانی (1) و (15)ی هەموو مانگێکدا ڕێگای دیدەنی زیندانەکانی ژووری سێدارەی موسڵ و کەسوکاریان دەدرا.

دواتر بیرۆکە و پلانەکە، بیرۆکە و پلانی (10) شەهیدەکەی بازیان یان هی شەهید ئامانج شاتری (محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا) نەبووە، کە پێشتر باسم کردووە و نامەوێ دووبارەی بکەمەوە.

دووەم: چیمەن دەڵێ: (بەڵام جێی داخە کە شەهیدی نەمر (عومەر میرزا) بەدەستی جەلادەکان بە شەوێک پێش بینینی کەسوکاری ئەم پۆلە شەهیدە ڕەوانەی کاروانی شەهیدان دەکرێ و کراسەکەی خۆی دەکاتە بەر (ئامانج شاتری) و ڕابەری شکاندنی بەندیخانەی موسڵی پێ دەسپێردرێ).

پێم وانییە شەهید عومەر میرزا شاسوار ڕابەری شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵی بە شەهید ئامانج شاتری سپاردبێ، کە دوای شەهیدکردنی عومەر میرزا-یش یەکێک لە خاوەنی بیرۆکە و نەخشەدانەری شکاندنی زیندانەکە (بەرزان عومەر عەلی) هێشتا لە ژیاندا مابوو، بەڵام پێدەچێت باسی ئەوەی لەگەڵ کردبێ کە هاوکاری شەهید بەرزان بێ بۆ هەوڵی سەرکەوتنی پلانی شکاندنی زیندانەکە.

سێیەم: چیمەن دەڵێ: (تا شەهیدان لە نیوە شەوی 28 لەسەر 29.6.1981 هەڵدەستن بە ئەنجام دانی پلانەکەیان و بە چەقۆ کە لە لایەن کەسوکاریان پێیان گەیشتبوو جەلادێک دەکوژن و بە چەکی جەلادەکە سێ جەلادی تریش ڕەوانەی دۆزەخی تۆڵەی خۆیان دەکەن، بەڵام جێی داخ و بیر نەچوونەوەیە کە کاکە محەمەد حەمە ساڵح لەکاتی سەرکەوتنی بە دەرگای دەرەوەی بەندیخانەکە دەیەوێ یارمەتی خوشکێکی هاوڕێی بدات بە دوو فیشەکی دۆشکە بریندار دەکرێ و توانای ڕزگار بوونیان نامێنێ و هەموویان دەگیرێنەوە و چاوپێکەوتنیان قەدەغە دەکرێت).

مێژووی جێبەجێکردنی پلانی شکاندنی ژووری سێدارەی موسڵ شەوی (28/29-6-1981) نەبووە وەکو چیمەن نووسیویێتی، بەڵکو شەوی (2.6.1981) بووە.

چەقۆکان لەلایەن کەسوکاری زیندانییەکانەوە نەگەیشتۆتە دەست زیندانییەکانی ژووری سێدارەی موسڵ، بەڵکو بەهۆی فازڵ یوسف شێخ ئەلیاس و مەردان یوسف شێخ ئەلیاس و لە ڕێگای ئەوانەوە گەیشتۆتە ناو زیندان و دەست زیندانییەکان. بەگوێرەی ئاگاداری خۆم، کە شەهیدان و تەحسین و جەمیل بۆیان باسکردووم گەیاندنی چەقۆکانیش لەگەڵ مشار و گوریس بە ماوەی دوو تا سێ مانگ بەر لە ئەنجام دانی هەوڵەکە بووە.

بەگوێرەی نووسینەکەی چیمەن بێ (4) پاسەوان کوژراون، بەڵام لە ڕاستیدا تەنیا دوو پاسەوان کوژراون ئەویش عەتۆ خەڵەف زندینی ناسراو بە عەتۆ شەنگالی و ئەوەی دیکەش خەڵکی شێخان بووە. کوشتنی هەردووکیشیان بە چەقۆ بووە، نەک بە چەک.

بەگوێرەی نووسینەکەی چیمەن بێ دەبێ محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتری) برای بە گوللەی دۆشکە بریندار کرابێ، بەڵام زیندانییەکان هەموویان بەبێ تەقە و پێکدادان لە زیندان دەرچووینە و کەسیش بریندار نەبووە.

چیمەن باسی ئەوە دەکات کە ئامانج شاتری برای لەکاتی سەرکەوتنی دەرگای دەرەوەی زیندانەکە تەقەی لێکراوە و بریندار کراوە، ئەوەشیان دوورە لە ڕاستی کە هەر (6) دەرگاکەی زیندان بە دەرگای دەرەوەش بۆیان خرابووە سەر پشت.

چیمەن باسی ئەوە دەکات کە ئامانجی برای لەکاتی سەرکەوتنی بە دەرگای دەرەوەی بەندیخانەکە دەیەوێ یارمەتی خوشکێکی هاوڕێی بدات بە دوو فیشەکی دۆشکە بریندار دەکرێ، کە ئەوەشیان هەڵەیە و هیچ زیندانییەکی کچ یان ژن لەو زیندانەدا نەبووە کە بە سێدارە سزا درابێ، هەروەها بەدرێژایی مێژووی لە سێدارەدان لە زیندانی موسڵ هیچ کچێک لەوێ لە سێدارە نەدراوە، بەڵکو کچەکان تەنیا لە بەغدا لە سێدارە دراون. لێرەدا باس لە گوللە باران کردنی ژن (مێینە) نەکراوە، چونکە لە تەواوی شارەکانی کوردستان گولله باران کردنی مێینە بەتایبەت لە ساڵەکانی (1987-1988)دا بەبێ دادگاییکردن لەلایەن دەزگا داپڵۆسێنەرەکانی (ئەمن، ئیستخبارات، مەنزومەی شیمالی، مەنزومەی شەرقی و فرقەکانی حزبی بەعس) دوای هەڵکردنی گڵۆپی سەوز لەلایەن عەلی حەسن مەجید، ئەنجام دراوە.

چوارەم: ئەو نووسیویێتی: ئەم هەواڵە لە هەموو ڕاگەیاندنەکانی کوردستان و (صوت العراق من دمشق) بڵاوکرایەوە و لە هەندێکیان هەوڵی ڕزگاربوونیان ڕادەگەیەنن و کەسوکاریان لە زۆر جێگاوە بۆ سۆراغیان دەگەڕان).

پێم وانییە هەواڵی ئەو داستانە یان نەبەردییە لە تەواوی ڕاگەیاندنەکانی کوردستان بڵاوکرابێتەوە، بەتایبەت ئێزگەی (دەنگی شۆڕشی ئێراق/ دەنگی گەلی کوردستان) کە ڕۆژانە گوێبیستی بوویمە، هەواڵەکەی بڵاونەکردەوە.

تەنیا ئێزگەی (دەنگی کوردستانی ئێراق)ی پارتی دیموکراتی کوردستان هەواڵی سەرکەوتنی هەوڵەکە و ڕزگاربوونی زیندانییەکانی ڕاگەیاند، نەک چەند ڕاگەیاندنێک.

پێنجەم: ناوبراو دەڵێ: (تا لە (12.7.1981) لەلایەن ڕژێمەوە پەتی قەنارە دەکەنە گەردنیان و برین و ئاواتەکانیان لە گۆڕستانە سامناکەکەی تەلەعفەر دەخەنە ژێر خاکەوە و تا ئێستاش گۆڕەکانیان نەزانراوە).

پێم وانییە هەموویان لە ڕۆژی (12.7.1981)دا لە سێدارە درابن، کە لە نووسینەکەی پێشوودا ئاماژەم بە ڕۆژی لە سێدارە دانی هەندێکیان کردووە.

لە سێدارە دراوەکان لە گۆڕستانی (وادی العقاب/ العگاب)ی دەستە چەپی بازگەی موسڵ – تەلەعفەر کە لە موسڵ-ەوە دەرچیت بەرەو تەلەعفەر نێژراون، نەک لە گۆڕستانی تەلەعفەر کە ئەو شارۆچکەیە نزیکەی (70) کیلۆمەتر کەوتۆتە باکووری ڕۆژئاوای شاری موسڵ.

بابەتەکانی نەریمان مەجید و چیمەن حەمە ساڵح کاکەبرا، لەو سەرچاوانەی خوارەوە بڵاوکراونەتەوە:

1. نەریمان مەجید، چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا ..! 1.6.1981، کوردستانی نوێ، ژمارە (2164)، لاپەڕە (5)، دووشەممە، ڕێکەوتی (5.6.2000). کوردستانی نوێ، ڕۆژنامەیەکی سیاسیی گشتییە یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان دەریدەکات. ئەو بابەتەم بەهۆی هاوڕێیەکم لە ڕێگای فەیسبووک لە ڕۆژی سێشەممە، ڕێکەوتی (17.9.2013)دا بەدەست گەیشت و لە خوارەوە دانراوە.
2. نەریمان مەجید، شکاندنی باستیلەکەی موسڵ، چاپخانەی شەهید کەمال، یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان مەکتەبی ڕێکخستن – مەڵبەندی 25ی ڕێکخستنی دەربەندیخان/ بەشی ڕاگەیاندن و ڕوناکبیری، باشووری کوردستان – سلێمانی 2007. ئەو لاپەڕانەی کە بە پێویستم زانی لەو نامیلکەیەدا، لە خوارەوە دانراون.
3. چیمەن حەمەساڵح کاکەبرا، پلانی شکاندنی بەندیخانەی موسڵ، گۆڤاری شەهید، ژمارە (6)، ساڵی دووەم، لاپەڕە (6)، مانگی تەموزی ساڵی (1999). گۆڤاری شەهید، گۆڤارێکی وەرزییە بنکەی ڕۆشنبیری شەهید دەری دەکات. ئەو بابەتەم بەهۆی هاوڕێیەکم لە فەیسبووک لە ڕۆژی یەکشەممە، ڕێکەوتی (6.10.2013)دا بەدەست گەیشت و لە خوارەوە دانراوە.

تێبینی: ئەو بابەتەم لەنێوان (29.8.2013-22.11.2013)دا نووسراوە، بەتایبەت کە بۆ ماوەیەکی زۆر چاوەڕێی ئەو ژمارە (2164)ی کوردستانی نوێ و گۆڤاری ژمارە (6)ی شەهید-م کرد، دواتر دەستبەجێ لە ماڵپەڕە کوردییەکان و تۆڕی فەیسبووک بڵاوکراوەتەوە.

چیرۆکی شکاندنی قەسابخانەی موسڵ کە لەسەر دەستی کوڕانی یەکێتی ئەنجام درا..!

1981/6/1

نەریمان مەجید

پاش هەڵگیرساندنی شۆڕشی نوێ کۆمەڵێك خوێندکار لەسنوری بازیان لە سەرەتای ساڵی 1979ەوە پەیوەندیان کرد بە هەرێمی دووی ئەوکاتە سەر بە ڕێکخراوی بازیان وەك پۆلێك کاریان دەکرد، پاش ئەوەی کە ژمارەی ڕێکخستنەکانیان زیادی کرد لە چەمچەماڵ شانەیەکی تریان بۆ ئەو خوێندکارانەی ئەوێ کردەوە. ئیتر چ لە تەیناڵو چ لە گۆپاڵەو چ لە سنوری چەمچەماڵ دەستیان کرد بە بڵاوکردنەوەی بیروباوەڕی کۆمەڵەو ئەمەش وای کرد ڕژێم لە ڕێگەی چەند سیخوریەکی خۆیانەوە خۆیان خزانە ناو ڕیزەکانی ڕێکخستنەکان، بەڵام پێش ئەوەی ئاشکرا بوون چەند هەڤاڵێکیان بە مەبەستی گەشەدان بە چالاکی ڕێکخستن لە بازیان نەمانو هەر یەکەو ڕۆشتنە شارێك بۆ نموونە شەهید سەباح مەجید بۆ عەربەت، شەهید فاتح مەحمود محەمەد (تەیناڵ) بۆ دەربەندیخان شەهید محەمەد عەلی محەمەد (مامە) نیازی بوو بۆ کەلار بڕوات بە بیانووی ئەوەی پۆلی سێیەمی ناوەندینو لە ناوەندی بازیان مامۆستای باش نیە بۆ بەکالۆری سودیان لێ نابینن، ئەوە بوو لە ڕێگەی سیخورەکانیانەوە ئاشکرا بوون ڕۆژی 1981/2/2(ئەمین ئیسماعیل بابان، محەمەد، مەحمود ڕەشید، مەحمود فەرەج)لەلایەن ئەمنی بازیانەوە گیران ڕۆژی دواتر (محسن، فایەق، ئەمین حسێن) لە ئۆردوگای تەیناڵو گوپاڵە گیران، هەر ئەو ڕۆژەش لە ناوەندی عەربەت(سەباح) گیراو لە سنوری چەمچەماڵیش (محەمەد عەبدوڵا، عدنان سابر، عەبدولسەمیع مەلا ئەحمەد) گیران.. (شەهید جەبار ئەحمەد) لەبەر ئەوەی لە سەربازی بوو بەڵام ڕژێم ژنو مناڵەکەی گرتبوو ئەمیش بە کارێکی ناجوامێرانەی دەزانی بۆیە ڕۆژی 1981/2/5 خۆی تەسلیم بە ئەمنی بازیان کردو پاش ماوەیەك ژنو منالەکانی بەردران هەروەها پاش ماوەیەك لە ئازاردانی ئەم پۆلە قارەمانە کە هەندێکیان خوێندکار نەبوون وەك (محسن، جەبار، فایەق، ئەمین حسین). بەڵام هیچیان نەدرکاند ئەوەبوو (مەحمود فەرەج) ئازادکرا.. ئیتر ڕۆژانە ڕژێم لە ئەمنی سلێمانی بەتایبەتی شەوی 8\1981/2/9 وەك ئەوەی شەهید سەباحو شەهید بابان لەکاتی سەردانیان لە قەسابخانەکەی موسڵ بۆیان گێڕاینەوە ئەو شەوە تا بەیانی بەسترابوونەوە لە حەوشەی دەرەوەی ئەمنی سلێمانی ئەو

شەوە چ بەفر باری بوو لەوانی دابوو، ئیتر دوای گیرانی ئەمان شەهیدان (تەنیا، حەسەن، هیوا محەمەد، نەبەز فەتح اللهو شاسوار)و شۆڕش مەحمودو زمناکۆ فەرەج خۆیان گەیاندە ناوچە رزگارکراوەکانی سنوری تیپی 55 قەرەداغ.

دیارە ئەگەر بمانەوێت لە چۆنیەتی رەفتارو شێوازی گوتنو ئازاردانو ئەشکەنجەدانی رۆژانی زیندان بدوێین وەك (مامۆستا محەمەد عەبدولا)کە لە گەڵیاندابوو بە20ساڵ حوکم دراو ئێستا لە پەروەردەی چەمچەماڵ سەرپەشتیاری هونەری)یە پێی راگەیاندم ئەوە بۆ خۆی بابەتی چەندین باسو نامیلکەیە کە بە ئاسانی ناتوانرێت تەعبیری لێ بکرێت، بەلام ئەوەی لەم نوسینەدا جێی بایەخە کە هاوکاتە لەگەڵ سالیادی دامەزراندنی (ی.ن.ك) ئەویش پلانی شکاندنی قەسابخانەی موسڵە، بەلام دیارە ئەو پۆلە هەڤاڵە بە قۆناغەکانی لێ پرسینەوەو لێکۆڵینەوەی جیاوازدا لە ژێر (ئازارو ئەشکەنجەدانو لێدانو کێبلو کارەباو بوتڵو هەڵواسین فەلاقەو ئاگردا) تیپەڕینو دواتر لە ئەمنی سلێمانیەوە ڕەوانەی هەیئەی خاسەی کەرکوكو پاشان لە دادگای خاسەی کەرکوك بریاری لە سێدارەدانی 13کەسیان دراو ئەمەش لەبەر ئەوەی زۆربەی خوێندکار بوون لە قۆناغەکانی ناوەندی واتە تەمەنیان لە خوار هەژدە ساڵەوە بوو لەلایەن دکتۆرێکی خۆفرۆش تەمەنیان گەورەکرا بۆ سەرووی 20سالان بۆ نموونە (بابان ئەحمەو سەباح مەجید تەمەنیان 15سالان بوو کرابوون بە(21)ساڵو (محەمەد عەلی محەمەدو مەحمود رەشیدو عەدنان سابر) تەمەنیان 17سالان بوو کرابوون بە(23)سالان، ئەم کردەوە شۆڤینیە تەنیا لە قاموسی بەعسدا جێی ئەبێتەوە کە تاوانی ئاوها دەرهەق بە رۆڵە جوامێرەکانی گەلەکەمان بکات وای دەزانی بە نەمانی ئەمان رێبازەکەیان کزدەبێت نەیانزانی لە سێدارەدانی ئەمان دەبێت بە چراخانی شۆڕشەکەمان، ئەوەبوو لە رۆژی 1981/5/19 پاش دادگایی کردن لە بینای دادگای هەیئەی خاسەی کەرکوك کە ژمارەی بەندکراوەکان (16)کەس بوون بریاری لە سێدارەدانی (13)یانو حوکمی 20ساڵ موئەبد بۆ محەمەد عەبدولاو ئەمینو ئیسماعیل درا ئیتر لەناو بیناکە دەنگی ورتەورتو نارەزایی بڵندبۆوە بەتایبەت لەلایەن پۆلە خوێندکارەکەی بازیان کە زۆربەیان خەڵکی بناری بەمۆبوونو لە ئۆردوگا زۆرەملێیەکانی بازیاندا نیشتەجێ کرابوون.. ئیتر ئەو شەوە لە کەرکوك تا بەیانی کەسیان خەویان لێ ناکەوێو قسەی خۆشو دڵ نەوایی یەکتردەکەن.. چەند رۆژێك دوای بڕیارەکە 13 کەسەکە بۆ بەندیخانەی موسڵ رەوانەکرانو سێ کەسەکەش بۆ ئەبوغرێب، هەر بە گەیشتنیان بە قەسابخانەکەی موسڵ بیر لە دارشتنی پلانێك دەکەنەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بە هاوکاری دوو (سجان) کە کوردی ئێزیدی دەبن هەروەها لەوێش چەند کەسێکی تری لێ دەبێت وەك (عومەر میرزاو محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا (ئامانج شاتر) بەیەکەوە رێك دەکەون چونکە رۆژی 1981/6/1 موعدی چاوپێکەوتنە لەگەڵ خزمو کەسو کارەکانیانەوە هەر بۆیە لە رێگای ئەو دوو (سجان)ەوە هەموو پێداویستیەکیان بۆ

دابین دەکرێت وەك (مشارو دەمانچەی بێ دەنگ) بەو مەرجەی ڕۆژی (مواجهە) لەلایەن خزمانیانەوە پارەیەکی زۆریان بۆ دابین بکرێ، ئەوەبوو ڕۆژی 1981/6/1 کە ڕۆیشتینە (مواجهە)یان زۆرمان لا سەیر بوو داوای پارەو پێلاوی سوکیان لێکردین پێمان ووتن ئێوە مانگێکی تر ئیعدام ئەکرێن ووتیان خوا کەریمە کێ ئەڵێ عەفو ناکرێین چونکە راستە ئێمە بریاری لەسێدارەدانمان دراوە بەڵام تا ئێستا بڕیاری (مەرسوم جمهوری)مان بۆ دەرنەچووە، هەر ئەو شەوە دوای گەڕانەوەی کەس‌وکاریان بۆ سلێمانیو ناوچەکانی دەوروبەری واتە شەوی 1\1981/6/2و لە یادی ساڵرۆژی دامەزاندنی (ی.ن.ك) دەست دەکەن بە شکانو برینەوەی دەرگاو پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیانو دواتر دێنە قاوشەکانو پاشان بۆ سەر دیوارە بەرزەکانی حەوشەی قەسابخانەکە، هەر ئەو شەوە دوان لە جەلادەکان بەسزای گەلو شۆڕش دەگەیەنن‌و ئیتر سیخورەکانی بەعس دەست دەکەن بە تەقەکردن کە دەوری قەسەبخانەکە دەگرێت بەڵام ئەفسوس هەر ئەو شەوە شەهیدان (جەبار ئەحمەدو عەدنان سابر) دەگەنە کاروانی پڕ سەروەری گەلەکەمانو شەهیدان (سەباحو محەمەد عەلیو محەمەدحەمە ساڵح) بە خەستی بریندار ئەبن‌و هەموویان دووبارە لەناو حەوش‌و قاوشەکاندا دەسگیر دەکرێنەوە.

ئیتر دوای ئەوە دەنگی شکاندنی زیندانی موسڵ لە زۆربەی کەناڵە معارەزەکانی رژێمدا بڵاو ئەکرێتەوە.. ئێمەش وەك خزمانی نزیکیان لەرێگای (ی.ن.ك)ەوە هەواڵو سۆراخیانمان کرد، بەڵام ئەفسوس پاش ئازارو ئەشکەنجەو لێکۆڵینەوەی جیاوازو پاش شەش مانگ چاوەروانی ئەوجا ڕۆژی 1981/12/2 لە رێگای ئەمنی بازیانەوە پێیان راگەیاندین کە ئەمرۆ کورەکانتان ئیعدام ئەکرێت.. بۆیە دووبارە ڕۆشتینە ئێمە موسڵ بەڵام چ کاتێك، کاتێك گەیشتین زۆر درەنگ بوو فریای مواجهە کردن نەکەوتین ووتیان چەند دەقیقەیەکی تر ئیعدام ئەکرێن.. بەڵام ئەمنی چەمچەماڵ چەند ڕۆژێك پێشتر ماڵی شەهید (عبدول سەمیع)یان ئاگادار کردبوەوە. ئەوە بوو مەلا ئەحمەد باوکی عبدول سەمیع هەموویانی بینیبوو، خوێندکارە خوێن گەرمەکانی ئێمە.. هەڵۆ چنگ سوورەکانی بەمۆو زمناکۆو قەندیل بە مامۆستادا نامەو راسپاردەیان بۆ ناردبووین سەبارەت بە چۆنیەتی شکاندنی زیندانەکەو دووبارە گرتنەوەیان. هەردوو (سجان)ە ئێزدییەکەش یەکێکیان لە سێدارە دراو ئەوی تریان بە حوکمی موئەبد ئیتر برایە ئەبوغرێبو لەوێ باسی داستانە کەم وێنەکەی هەڤاڵانی بۆ (محەمەد عەبدوڵاو چەند برادەرێکی تر) گێڕابووەوە.

بەم چالاکیە کەم وێنەیە لە مێژووی گەلەکەماندا تێکۆشەرانی (ی.ن.ك)و خوێندکارانی (شیهاب، جەعفەرو ئەنوەرو زۆرابو ئارام) سەلماندیان کە بە دیلیش سڵ لە دوژمنان ناکەنەوەو لەناو سەخترین زینداندا پێش خۆیان دەستیان لە جەلادەکانی بەعس وەشاندو خۆشیان کردە قوربانی ڕۆڵەی گەلەکەیان ئەوانەی کاتژمێر8ی شەوی 1981/12/2 لە سێدارە دران ئەم شەهیدانە بوون (سەباح مەجید، بابان

ئەحمەد، محەمەد عەلی محەمەد، محسن ئەحمەد، ئەمین حسێن، مەحمود رەشید، فائق حەمە ساڵح ناسراو بە ئەحسان، عبدول سەمیع مەلا ئەحمەد) بەڵام سەبارەت بە شەهید محەمەد حەمە ساڵح کاکەبرا بەپێی ئەو نوسینەی خوشکە چیمەن ساڵح کاکەبرا بێت کە لە گۆڤاری شەهید ژمارە (6)دا بڵاو کراوەتەوە رۆژی 1981/7/12 لە سێدارە دراوە. شایانی باسە جگە لە شەهید عبدول سەمیع کە خەڵکی شاری چەمچەماڵ بوو شەهید محەمەد حمە ساڵح نازانم خەڵکی کوێیە، ئیتر ئەو وشەهیدەکانی تر خەڵکی گوندەکانی بناری بەمۆی قەزای خانەقین بوون بەڵام لە ساڵانی 74-1975 ئاوارەی ئێران‌و خوارووی عیراق‌و پاشان لە ئۆردوگاکانی بازیاندا نیشتەجێ کرابوون.

هەروەها هەموویان بە بڕیاری (مەرسوم جمهوری)ژمارە/ 301لە 1981/6/11 بڕیاری لە سێدارە دانیان بۆ دەرچوو بوو بەڵام بەهۆی ڕووداوی شکاندنی قەسابخانەکەوە رۆژی 1981/12/2 جێبەجێ کراو ئێستا تەرمەکانیان لە قەبرستانی (وادی عگاب)ە لەسەر جادەی موسڵ تەلەعفەر، لەبەر ئەوەی دوای سێ رۆژەی لە سێدارە دانیان باوکم‌و شەهید محەمەدی برام‌و چەند دۆستێك رۆشتبوون بۆ نەخۆشخانەی موسڵ بۆ وەرگرتنی (شهادت وفات) لەوێ پێیان راگەیاندبوون کە گۆڕەکانیان لە کوێیە ئیتر باوکم هەر ئەو رۆژە دەچێتە گۆرستانی (وادی عگاب) هەشت گۆڕی تازە دەست نیشان دەکات ئێمەش پاش 10 مانگ بەسەر شەهید بوونیاندا گۆڕەکانیانمان هەڵبەست بەڵام پێش هەڵبەستن مەلا ئەحمەدی چەمچەماڵ ووتی راستە مام مەجید ئەمانەی دەست نیشان کردوە بەڵام یەکەم گۆڕو ئەخیر گۆر هەڵدەینەوە بزانین خۆیانن ؟ ئێمەش پاش هەڵدانەوەی گۆڕەکان کە تەنیا مەترێك قوڵ کرابوو بۆمان دەرکەوت کە ئەوانن‌و یەکەم گۆڕ عبدول سەمیع‌و ئەخیر گۆڕیش بابان بوو، پاشان هەڵمان بەستن‌و سەرجەم کێل‌و بێشکەی گۆرەکان بە بۆیاغی سەوز بۆیاغکران کە تا ساڵی 1990 من خۆم بە مەبەستی گەشتی خوێندکاران بەو ناوەدا تێپەڕیوم چونکە لەسەر جادەکەیە گۆڕەکان ماوەو رەنگە سەوزەکەش بووەتە چقڵی چاوی دوژمنان.

لێرەوە هەزاران سڵاو بۆ سەرمەزاری پیرۆزتان.

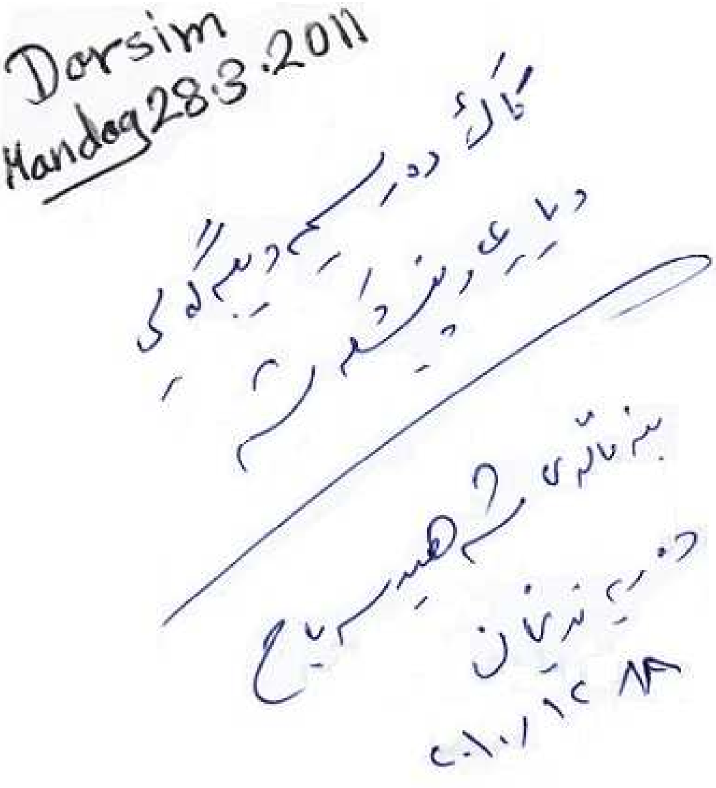

شکاندنی باستیلەکەی موسڵ

نەریمان مەجید

پــاش هەڵگیرســاندنی شۆڕشــی نــویٚ کۆمــەڵێك خوێندكار لە سنوری بازیان لە سەرەتای ساڵی ١٩٧٨ە وە پەیوەندیان کرد بەهەرێمی دووی ئەو کاتە سەربەڕێکخراوی بازیان وەك پۆلێك کاریان دەکرد ، پاش ئەوەش کە ژمارەی ڕێکخستنەکانیان زیادی کرد لە چەمچمالٚ شانەیەکی تریان بۆ ئەو خوێندکارانەی ئەویٚ کردەوە . ئیتر چ لە تەینالٚ و چ لــە گۆپاڵــە چ لــە ســنوری چەمچــەمالٚ دەســتیان کــرد بەبلاٚوکرنەوەی بیرو باوەڕی کۆمەڵەو ئەمەش وای کرد ڕژێم لە ڕێگەی چەند سیخوڕێکی خۆیانەوە خۆیان خزاندە ناو ڕیزەکانی ڕێکخستن بەلاٚم پێش ئەوەی ئاشکرابوون چەند

هەڤاڵێکیان بەمەبەستی گەشەدان بە چالاکی ڕێکخستن لە بازیان نەمان و هەریەکەو ڕۆشتنە شارێك بۆ نمونە شەهید (صباح مجید) بۆ عەربەت ، شەهید (فاتیح محمد محمود) ناسراو بە(تەنیا) بۆ دەربەندیخان ، شەهید (محمد علی محمد) ناسراو بە (مامە) نیازی هەبوو بۆ کەلار بڕوات بە بیانوی ئەوەی پۆلی سێ یەمی ناوەندین و لە ناوەندی بازیان مامۆستای باشی نی یەو بۆ بەکالۆری سودیان لێ نابینن ، ئەوە بوو لەڕێگەی سیخوڕەکانەوە ئاشکرا بوون لە ڕۆژی ٢ / ٢ / ١٩٨١ (أمین و ئیسماعیل و بابان أحمد و محمد علی محمد و محمود رشید و محمود فەرەج) لەلایەن ئەمنی ئەمنی بازیانەوە گیران ڕۆژی دواتر (محسن أحمد ، احسان حەمە صالح ، أمین حسین) لە ئۆردوگای تەیناڵ و گۆپاڵە گیران ، هەر ئەوڕۆژەش لە ناوەندی عەربەت (صباح) گیرا لە سنوری چەمچەماڵیش (محمد عبداللە و عەدنان صابر و عبدول سەمیع مەلا أحمد) .. گیران (شەهید جبار أحمد) لە بەرئەوەی لە سەربازی بوو بەلأم ڕژێم ژن و منداڵەکەی گرتبوو ئەمیش بەکارێکی ناجوامێرانەی دەزانی بۆیە ڕۆژی ٥ / ٢ / ١٩٨٢ خۆیان تەسلیم بەئەمنی بازیان کردو پاش ماوەیەك ژن و منداڵەکانی بەردران هەروەها پاش ماوەیەك لە ئازاردانی ئەم پۆلە قارەمانە کە هەندێکیان خوێندکار نەبوون وەك (محسن أحمد ، جەبار أحمد ، احسان حمە صالح ، امین

حسین) . بەلأم هیچیان نەدرکاند ئیتر ڕۆژانە ڕژێم لە ئەمنی سلێمانی بەتایبەتی شەوی ٨/٩ / ٢ / ١٩٨١ وەك ئەوەی شەهید سەباح و شەهید بابان لە کاتی سەردانیان لە قەسابخانەکەی موسڵ بۆیان گێڕاینەوە ئەو شەوە تابەیانی بەسترابوونەوە لە حەوشەی دەرەوەی ئەمنی سلێمانی ئەو شەوە چ بەفرباری بوو لەوانی دابوو ئیتر دوای گیرانی ئەمان شەهیدان (تەنیا ، حسن ی یاسە ، هیوا محمد ، نەبەز فەتح اللە ، شاسوار ، شۆڕش محمود ، زمناکۆ رەشید) خۆیان گەیاندە ناوچەی ڕزگارکراوەکانی سنوری تیپی (٥٥)ی قەرەداغ . دوای هەفتەیەك لەلێکۆڵینەوە (محمود فرج) ئازاد کرا ، دیارە ئەگەر بمانەوێت لە چۆنێتی ڕەفتارو شێوازی گرتن و ئازاردان و ئەشکەنجەدانی ڕۆژانی زیندان بدوێین وەك (مامۆستا محمد عبداللە) کە لە گەڵیاندابوو بە (٢٠) ساڵ حوکم دراوە ئێستا لە پەروەردەی چەم چەماڵ سەرپەرشتیاری هونەری یە * پێی ڕاگەیاندم ئەوە بۆخۆی بابەتی چەندین باس و نامیلکەیە کە بەئاسانی ناتوانرێت تەعبیری لێ بکرێت ، بەلأم ئەوەی لەم نوسینەدا جێی بایەخە کە هاوکاتە لەگەڵ ساڵیادی دامەزراندنی (ی . ن . ك) ئەویش پلانی شکاندنی قەسابخانەی موسڵە ، بەلأم دیارە ئەم پۆلە هەڤاڵە بەقۆناغەکانی لێپرسینەوەو لێکۆڵینەوەی جیاوازدا لە ژێر

(ئازارو ئەشکەنجەدان و لێدان بە کێبڵ و کارەباو بوتڵ و هەڵواسین و فەلاقەو ئاگردا) تێ پەڕین و دواتر لە ئەمنی سلێمانی یەوە ڕەوانەی هەیئەی خاسەی کەرکوك و پاشان لە دادگای خاسەی کەرکوك بڕیاری لە سێدارەدانی (١٣) کەسیان دراو ئەمەش لەبەرئەوەی زۆربەیان خوێندکاربوون لە قۆناغەکانی ناوەندی واتا تەمەنیان لە خوار (١٨) ساڵیەوە بوو لەلایەن دکتۆرێکی خۆفرۆش تەمەنیان گەورە کرابوو بۆ سەروی (٢٠)ساڵان بۆ نمونە (بابان احمد ، صباح مجید) تەمەنیان (١٥) ساڵان بوو کران بە(٢١) ساڵ و (محمد علی محمد ، محمود ڕەشید ، عەدنان صابر) تەمەنیان (١٧)ساڵان بوو کران بە (٢٣) ساڵان ئەم کردەوە شۆڤێنیە تەنها لە قاموسی بەعسدا جێی ئەبێتەوە کە تاوانی ئاوەها دەرهەق بەپۆڵە جوامێرەکانی گەلە کەمان بکات وای دەزانی بەنەمانی ئەمان ڕێبازەکەیان کزدەبێ نەیزانی لە سێدارەدانیان دەبێت بەچراخانی شۆڕشەکەمان ئەوە بوو ڕۆژی ١٩ / ٥ / ١٩٨١ پاش دادگای کردنیان لە بینای دادگای هەیئەی خاسەی کەرکوك کە ژمارەی بەندکراوەکان (١٦) کەس بوون بڕیاری لە سێدارەدانی (١٣) یان دراو حکومی (٢٠) ساڵ موئەبەد بۆ (محمد عبداللە و امین و ئیسماعیل)برایەوە ئیتر لە ناو بیناکە دەنگی ورتەورت و ناڕەزایی بڵند بوەوە بەتایبەت لەلایەن

پۆلە خوێندکارەکەی بازیان کەزۆربەیان خەڵکی بناری بەمۆبوون و لە ئۆردگا زۆرەملێیەکانی بازیاندا نیشتەجێ کرابوون .. ئیتر ئەو شەوە لە کەرکوك تابەیانی خەویان لێناکەوێ و قسەی خۆش و دڵنەوای یەکتری دەکەن ...
چەند ڕۆژێك دوای بڕیارەکە (١٣) کەسەکە بۆ بەندیخانەی موسڵ ڕەوانە کران و (٣) کەسەکەش بۆ ئەبوغرێب ، هەربەگەیشتنیان بەقەسابخانەکەی موسڵ بیریان لە داڕشتنی پلانێك کردەوە بۆ شکاندنی زیندانەکە ئەویش بەهاوکاری دوو (سجان) کە کوردی ئێزیدی دەبن بەناوی (شێخ فازڵ یوسف ئەلیاس و شێخ مەردان یوسف ئەلیاس *) کە برادەبن ، هەروەها لە وێش چەند کەسێکی تری لێ دەبێت وەك (بەرزان عمر علی و عمر میرزاو محمد حمە صاڵح کاکە برا ناسراوبە (ئامانج شاتری) بەیەکەوە ڕێك دەکەون ، چونکە ڕۆژی ١ / ٦ /١٩٨١ وادەی چاوپێکەوتنە لەگەڵ خزم و کەس و کارەکانیانەوە هەربۆیە لە ڕێگای ئەو دوو (سجان)ەوە هەموو پێداویستی یەکیان بۆ دابین دەکرێت وەك (مشارودەمانچەی بێ دەنگ) بەو مەرجەی ڕۆژی (مواجهە) لەلایەن خزمەکانیانەوە مەساریفەکانیان بۆ دابین بکرێ ، ئەوەبوو ڕۆژی ١ / ٦ / ١٩٨١ کەڕۆیشتنە (مواجهە) یان زۆرمان لاسەیر بوو داوای پارەو پێڵاوی سوکیان لێ کردین پێمان وتن ئێوە مانگێکی تر ئیعدام ئەکرێن وتیان

خواکەریمە کێ ئەڵێ عەفوناکرێین چونکە ڕاستە ئێمە بڕیاری لە سێدارەدانمان دراوە بەڵام تائێستا بڕیاری (مەرسوم جمهوری) مان بۆ دەرنەچووە ، هەر ئەوشەوە دوای گەڕانەوەی کەس و کاریان بۆ سلێمانی و ناوچەکانی دەوروبەری . واتە شەوی ١/ ٢ / ٦/ ١٩٨١و لەیادی ساڵڕۆژی دامەزراندنی (ی . ن . ك)دەست دەکەن بەشکان و بڕینەوەی دەرگاو پەنجەرەکانی ژوورەکانی خۆیان بەهاوکاری و چاو ساغی دووسجانەکە و دواتر دێنە قاوشەکان و پاشان بۆ سەردیوارەبەرزەکانی حەوشەی قەسابخانەکە ، هەر ئەو شەوە دوو لە جەلادەکان بەسزای گەل و شۆڕش دەگەیەنن و ئیتر سیخوڕەکانی بەعس دەست دەکەن بەتەقەکردن و دەوری قەسابخانەکە دەگرێت.. ئەفسوس هەر ئەو شەوە شەهیدان (جبار أحمد و عەدنان صابر) دەگەنە کاروانی پڕسەروەری گەلەکەمان و شەهیدان (صباح و محمد علي و محمد صالح) بەخەستی بریندار ئەبن و هەموویان دووبارە لەناو حەوشەو قاوشەکاندا دەستگیر دەکرێنەوە . ئیتر دوای ئەوە دەنگی شکاندنی زیندانی موسڵ لە زۆربەی کەناڵەمعارزەکانی ڕژێمدا بڵاو ئەکرێتەوە.. ئێمەش وەك خزمانی نزیکیان لە ڕێگای (ی . ن . ك)ەوە هەواڵ و سۆراخیانمان کرد. بەڵام ئەفسوس پاش ئازارو ئەشکەنجەو لێکۆڵینەوەی جیاوازو پاش شەش مانگ

چاوەڕوانی ئەوجا ڕۆژی ٢ / ١٢ / ١٩٨١ لە ڕێگای ئەمنی بازیانەوە پێیان ڕاگەیاندین کە ئەمڕۆ کوڕەکانتان ئیعدام ئەکرێن ... بۆیە دووبارە ئێمە ڕۆیشتینە موسڵ ، بەڵام کاتێك گەیشتین زۆر درەنگ بوو فریای مواجهە کردن نەکەوتین ووتیان چەند دەقیقەیەکی تر ئیعدام ئەکرێن ... بەڵام ئەمنی چەمچەماڵ چەند ڕۆژێك پێشتر ماڵی شەهید (عبدول سەمیع) یان ئاگادار کردبوەوە . ئەوەبوو (مەلا أحمد باوکی عبدول سمیع) هەموویانی بینیبوو ، خوێندکارە خوێن گەرمەکانی ئێمە . هەڵۆچنگ سورەکانی بەمۆ و زمناکۆو قەندیل بەمامۆستادا نامەو ڕاسپاردەی یان بۆ ناردبووین سەبارەت بەچۆنیەتی شکاندنی زیندانەکەو دووبارە گرتنەوەیان هەردوو (سجان)ە ئێزیدیەکەش یەکێکیان لەسێدارە درا بەمرسومی جمهوری ژمارە (١٤٦) بەرواری ١١ / ٣ / ١٩٨٢وە لە بەرواری ١٣ / ١١ /١٩٨٢ جێ بەجێ کرا ، بەناوی شێخ مەردان یوسف ئەلیاس ئەوی تریان بەناوی شێخ فازڵ یوسف ئەلیاس بەحکومی موئەبەد (٢٠) ساڵ زیندانی کرا بەبڕیاری مەرسوم جمهوری ژمارە (١٨٨ح/٨) بەرواری ٢٠ / ٢ / ١٩٨٢ بەپێ ی مادەی ژمارە (١٥٨) لە یاسای سزادانی عیراقی ئیتر برایە ئەبوغرێب و لەوێ داستانەکەم وێنەکەی هەڤاڵانی بۆ (محمد عبداللە) و برادەرانی ترگێڕابویەوە .. بەم چالاکیە کەم وێنەیە لە

مێــــژووی گەلەکەمانــــدا تێکۆشـــــەرانی (ی . ن . ك) خوێنــدکارانی (شـیهاب و جەعفـەرو انـوەرزۆراب و ئـارام) سەلماندیان کەبەدیلیش سڵ لە دووژمنـان ناکەنـەوەو لەناو سـەخترین زیندانـدا پـێش خۆیـان دەسـتیان لـە جـەلادەکانی بـەعس وەشـاند و خۆشیان کـردە قوربـانی خـاك و نیشـتمان ئەمەش بووە دەسپێکی یەکەم لە مێژووی شۆڕشی کوردا کە پۆلێـك تێکۆشـەر بـۆ یەکـەمین جـار دەرگـای قەسـابخانەی موسڵیان شـکاند ..! ئەوانـەی کاتـژمێر ٨ی شـەوی ٢ / ١٢ / ١٩٨١ لـە سێدارەدران ئـەم شـەهیدانە بـوون (صـباح مجیـد ، بابان احمد ، محمد علی محمد ، محسن احمد ، امین حسین ، محمود رشید ، احسان حمه صالح ناسراو بە فائق ، عبـدول سمیـع مـەلا احمـد ،) بـەڵام سـەبارەت بەشـەهید محمـد حمـە صالح کاکە برا بەپێ ی ئەو نوسینەی خوشکە چیمەن صالح کاکــە برابێــت کەلــە گۆڤــاری شــەهید ژمــارە (٦)دا بــڵاو کراوەتەوە رۆژی ١٢ / ٧ / ١٩٨١ لە سێدارە دراوە ، شایەنی باسە جگە لـە شـەهید (عبـدول سـەمیع) کـە خـەڵکی شـاری چەمچەماڵ و شـەهید (محمـد حمـە صـالح) نـازانم خـەڵکی کوێیە ئیتر ئەو شەهیدەکانی تر خەڵکی گوندەکانی بناری بـەمۆی قـەزای خانـەقین بـوون لـە سـاڵانی ١٩٧٤– ١٩٧٥ ئـاوارەی ئێـران و خـواروی عێـراق و پاشـان لـە ئۆردگاکـانی بازیانـدا نیشـتەجێ کرابوون هـەروەها هـەموویان بـەبڕیاری (

مەرسوم جمهوری) ژمارە (٣٠١) لە ١١ /٦ / ١٩٨١ بڕیاری لەسـێدارەدانیان بـۆ دەرچـوو بـوو، بـەڵام بـەهۆی ڕووداوی شکاندنی قەسابخانەکەوە ڕۆژی ٢ / ١٢ / ١٩٨١ جێ بە جێ کـراو ئێسـتا تەرمـەکانیان لـە قەبرسـتانی (وادی عـەگاب)ە لەسەر جادەی موسڵ تەلەعفەر ، لەبەر ئەوەی دوای سێ ڕۆژ لـە سێدارەدانیان بـاوکم و شـەهید محمـدی بـرام و شـەهید حمید شریف ڕۆشتبون بۆ نەخۆشخانەی عەسکەری موسڵ بۆ وەرگرتنی (شەهادەی وەفات) لەوێ پێیان ڕاگەیاندبوون کـە گۆڕەکانیـان لـەوێ یـە ئیتر بـاوکم هـەر ئـەو ڕۆژە دەچێتە گۆڕستانی (وادی عەگاب) هەشت گۆڕی تازە دەست نیشان دەکـات ئێمـەش پـاش دەمـانگ بەسـەر شـەهید بوونیانـدا گۆڕەکانیانمان هەڵبەست بەڵام پێش هەڵبەستن مەلا احمدی چەمچەماڵ ووتـی ڕاستە مام مجید ئەمانەی دەست نیشان کـردوە بـەڵام یەکـەم گـۆڕو ئـەخیر گـۆڕ هەڵدەینـەوە بـزانین خۆیـانن ..؟! ئێمـەش پـاش هەڵدانـەوەی گۆڕەکـان کەتـەنیا مـەترێك قوڵ کرابـوو بۆمـان دەرکـەوت ئـەوانن و یەکـەم گـۆڕ عبدول سەمیع کوڕی مەلا احمد و ئەخیر گۆڕیش بابان بوو پاشـان هـەڵمان بەستن و سـەرجەم کێل و بێشکەی گۆڕەکـان بـەڕەنگی سـەوز بۆیـاخکران کـەتا سـاڵی ١٩٩٠ مـن خـۆم بەمەبەسـتی گەشـتی خوێنـدکاران بـەو نـاوەدا تێپـەڕیوم بۆیاخەسەوزەکە هەرمابوو لە بەرئەوەی گۆڕەکان نزیك بوون

لە جادەکەوە دیاربوون ، هەروەها دوای پرۆسەی ئازادی عێراقیش لە بەرواری ٢١ / ٦ / ٢٠٠٣ سەردانی گۆڕەکانم کرد لەگەڵ (حاکم حسن)ی پورزام گۆڕەکان ماوەو ڕەنگە سەوزەکەش بووتە چقڵی چاوی دووژمنان ....

لێرەوە هەزاران سڵاو بۆ سەرمەزاری پیرۆزتان .

نامەیەکی شەهید بابان بۆ کەس و کاری

بسم الله الرحمن الرحیم کەم بژی و کەڵ بژی

بۆ خوشکی زۆر خۆشەویستم خوشکی عەزیزم بەیان گیان..... یەکەم جار زۆر سەلامت لێ دەکەم ... وەئەحواڵی سەلامەتیت لە خودای گەورە داواکارم . ئومیدەوارم هەمیشەساغ و سەلامەت بێت وەهیچ جۆرە ناڕەحەتیەکت نەبێت .... ئەگەر تۆش ئەحواڵی برای ئاوارەی دورە وولاتی خۆت بابان هۆرێنی پرسیار دەکەیت شوکر بۆ خوای گەورەو میهرەبان برات زۆر باشە وەهیچ ناڕەحەتیەکم نیە تەنها ئەوەندە نەبێ خەفەتی ئەوەم هەیە کە ئێوەم خەفەت بارکردووە بەڵام خوشکە گیان لەگەڵ ئەوەشا کەمن فرمانی لە سێدارەدانم دراوە نابێ ئێوە خەفەت بخۆن . چونکە یەکە شت خەفەتی ئێوەش لە ژیان بێزار دەکات وەهیچ شتێکیش پەیدا ناکاو سودیشی نیە دووەم شت شاعیری پایەبەرز

پیرەمێرد دەڵێ پێ ی ناوێ بۆ شەهیدی وەتەن شێوەن و گرین نامرن ئەوانەی وا لەدڵی میللەتا ئەژین بەڵێ بەیان گیان شیوەنیان بۆ شەهیدی وەتەن نەگوتووە چونکە نەمردووە ئێوە شیوەنی بۆ بکەن شەهید هەرزیندوە وەهەر زیندوش دەبێ وەهەر نامرێ ونەمردوە بەیان گیان . ئەگەر ئێوە منتان خۆش دەوێ دەبێ پەیڕەوی ئەم ووتانەی من بکەن ..

١-شیوەن کردن و زیزی لەماڵدا نابێ بکەن

٢- خۆڵە خۆشی دوورکردنەوە ، نابێ بکەن

٣- جلی ڕەش لەبەرکردن ، نابێ بکەن

خوشکە گیان هەروەختێك ویستت یادی من بکەیتەوە سەیرێکی وێنەکانم بکەلەگەڵ هاوڕێیانمدا...وە خوشکەگیان من کە ئێستا لە ژووری سێدارەم تینو بە ژیانێکی سەربەرزانە ئەژیم ژیانم زۆر زۆر خۆشە جاران کەمن لە زیندانا نە بووم خۆم بەسەربەرز دا نەئەنا چونکە نەم ئەوێرا ناوی کوردستان بەئازادی بڵێم بەڵام ئێستا ژیانم سەربەرزە .. بەئازادی دەڵێم

ئەچمە بەرسێدارەی دوژمن با حەلال کا گەردنم...

نامەوێ ئەم ژینە تاڵە یا کوردستان یامردنم

وەهەروەها ڕۆژی هەزار کەس لەم دونیایە ئەمرێ وەدەچێتە گۆڕستان جامنیش وەکو یەکێ لەو هەزار

کەسە بابچمە گۆڕستان لە پێ ناوی ڕزگاری خاکی پیرۆزمدا .

یادم کەن یادی منی دوور وولأت
یادی منی کاروانی ڕێگەی خەبات
یادی منی بێ بەش لە خۆشی و شادی
یادی منی سەودا سەری ئازادی

ئینجا لە دوا ئاخری وو تەکانمدا ئەمەوێ ڕاستیت بۆ دەرخەم کەمن ئەو ئیشەم کرد کەمنی گەیاندۆتە نێو هۆدەی ((أعدام)) هیچ لێ ی پەشیمان نیم و نابم جائەگەر ئێستا لەکاتی سێدارەدانم هات دوژمن پێم بڵێ پەشیمانی لەو کردەوەی کە کردووتە

((بەم هۆنراوە وڵامی ئەدەمەوە))

کرێکارێکی هەژاری کوردم
هیچ پەشیمان نیم لەوەی کەکردم .
بم بەنە ئاسمان بم هێننە خوار
هەرئەڵێم کوردم بەملیۆنەها جار

ئیتر بەخواتان ئەسپێرم کاتی نامە خوێندنەوەتانە وە کۆتای هاتنتان باش ....

عنوان

. نينوى . ژوورى سێداره نينوى   بابان احمد ....

خوێناوى دووچاوم بەجۆرێ دامەنم ڕەنگين ئەكا

هەركەسێ ئەم بينێ بەش بەحاڵى ناتەواوم شين ئەكا

ڕێكەوتى ٣١ – ٥ –١٩٨١

كەم ژيام و كەڵ ژيام

غرفة أعدام موسل

((بابان))

نامەيەكى شەهيد بابان لە زيندانەوە /1

٢٣

(مامۆستا سەیوان)

(ئامانج شاتری)

کا: چیمەن صالح کاکە برا

ئەوانەی لە ژووری خنکاندنیشدا بوون بڕیان لە هەموو هیوا و ئاواتەکانیان دەکردەوە جگە لە مردن... تفیان دەکردە حاکمە سەر خۆشەکان و گاڵتەیان بە جەلادەکان دەکرد و کاتێ یەکێکیان لێ دەبرا لە ئیوەشەودا بۆ خنکاندن، هەموو لە دوایەوە هاواریان دەکرد پێش کەون پاڵەوانان ئێمەش لە دواتانین و سروودی سەرکەوتن دەخوێنین و شەڕ جنێو رووبەرووی جەلادەکان دەکەینەوە، ولە بەندیخانە زۆرە ملێیەکانیش هەر عاشقی کوردستانی خوێناویین و بە هیوای رزگار بوون و گەیشتن بە ئاواتی سەرکەوتن و تۆڵەین لە دوژمنانی کورد.... بەڵێ تێکۆشەران لە زیندانی مەرگیشدا نەخشەیان دادەڕشت لە دژی جەلادەکان... یەکێک لەو نەخشانەش لەلایەن پۆلێک شەهیدی چاونەترس کە دەستە وەستان لە ژووری مەرگیشدا دانەنیشتن و خەباتیان پتەوترکردو بڕیاری شکاندنی قەسابخانەی موسڵیان دا. لەبەر ئەوەی ١٩٨١/٥/٢٨ یەکەم بینینی کەس و کاری شەهیدان محمد حمە صالح کاکە برا(ئامانج شاتری)ویاسین و بابان و جبار و صباح و هەندێ شەهیدانی تر ئەبێت... بڕیاردەدەن کەس و کاریان ببینن لە پاشدا کارەکەیان ئەنجام بدەن و مژدەی پلانەکەیان بدەن بە هەندێ براو دۆستی خۆیان. بەڵام جێی داخە کە شەهیدی ئەمر (عمر میرزا)بە دەستی جەلادەکان بە شەوێک پێش بینینی کەس و کاری ئەم پۆلە شەهیدە رەوانەی کاروانی شەهیدان دەکرێن و کراسەکەی خوێ دەکاتە بەر (ئامانج شاتری و رابەری شکاندنی بەندیخانەی موسڵی پێ دەسپێرێ... تا شەهیدان لە نیوە شەوی ٢٨ لەسەر ٢٩ /١٩٨١/٥ هەڵدەستن بە ئەنجام دانی پلانەکەیان و بە چەقۆ کەلە لایەن کەس و کاریان پێیان گەیشتبووە جەلادێک دەکوژن و بە چەکی جەلادەکە سێ جەلادی تریش رەوانەی دۆزەخی تۆڵەی خۆیان دەکەن، بەڵام جێی داخ و پڕ ئەچوونەوەیە کە کاکە محمد حمە صالح لەکاتی سەرکەوتنی بەدەرگای دەرەوەی بەندیخانەکە دەبەوێ پارمەتی خوشکێکی هاوڕێی بدات بە دوو فیشەکی دۆشکە بریندار دەکرێ و تواناى رزگار بوونیان نامێنێ و هەموویان دەگیرێنەوە و چارپێکەوتنیان قەدەغە دەکرێ. ئەم هەواڵە لە هەموو راگەیاندنەکانی کوردستان و (صوت العراق من دمشق) بڵاوکرایەوە و لە هەندێکیان هەواڵی رزگاربوونیان رادەگەیەنن و کەس و کاریان لە زۆر جێگاوە بۆ سۆراغیان دەگەڕان... تا لە ١٩٨١/٧/١٢ لەلایەن رژێمەوە پەتی قەنارە دەکەنە گەردنیان و برین و ئاواتەکانیان لە کوردستانە ساماناکەی ئەلەعظەم دەخەنە ژێر خاکەوە و تا ئێستاش گۆڕەکانیان نەزانراوە.

هەزاران سڵاو لە گیانی ئەم پۆلە شەهیدە چاونەترسە و هەموو شەهیدانی رێگای رزگاری گەل و کوردستان